કીસ્સો મુખતાર બીન અબુ

ઊબેદતુસ્સકફીનો.

ઊરદુ ઝબાન ગુજરાતી હરફોમાં.

છપાવી પ્રગટ કરનાર

આદમજી મુલ્લા નુરૂદીન.

મુંબઈ, આંગલો વ્હરન્યાક્યુલર પ્રેસમાં છાપ્યું છે.

સને ૧૮૭૮ ઇસવી.   ૧૨૯૫ હીજરી.

કીમત ૦॥।= (ચઉદ આના.)

સંએહુલ ઈંતેકામ

યાને

કીસ્સએ મુખતાર બઝબાનેઊરદુ.

હમ્દ બેહદ ઊસ મુખ્તારે દોજહાં વ મુનતકીમે હકીકીકો શાયાં હ્યે કે, જીસકી સઅેક ઇંતેકામસે ક્યા દુનીઆ, ઔર ક્યા આખેરતમેં ઝીનહાર કીસીકો પનાહ નહીં, ઔર સીપાસ બેઅદદ ઉસ મુનસફે અઝલીકો સઝાવાર હ્યે કે જીસકે અસરારે ઇનસાફસે ક્યા આદીલ, ઔર ક્યા ઝાલીમ કોઇ આગાહ નહીં.

શઅેર.

હો જબ કહેરકી તેગ ઊસકી અલમ,
પુકારેં યેહ ઝાલીમ કહાં જાએં હમ.

જીસને મરદુમ આઝારીકી, ઉસકે લીએ રોઝે મહશરમેં હઝારહા સદમે, ઔર મુસીબતેં મવજુદ હોતીહએં, યાને ખુદાએતાલાને વાસ્તે દુસરોંકી ઇબરતકે ઉસકો દુનીઆમેં અએસે અઝાબોંમેં ગીરફતાર કીયા, ઔર ઝલીલો ખ્વાર કીયા કે, મઆઝ અલ્લાહ, કે જીસકે ખીઆલસે રોંગટે ખડે હોજાતેહએં. ઇનસાનતો ક્યા, ફરીશ્તોંકાભી લરઝા હોતાહ્યે, થરરા જાતેહએં. બકઓલ શેખ:—

શઅેર.

અગર હુકમકી અપને ખીંચે વોહ તેગ,
લરઝ જાએં હુરો મલક બેદરેગ.

ઔર દુરૂદ બેગાયત ઉસ બરગુઝીદએ ખાલીકપર કે જીસકે સબબતે તેગે ઇસલામસે સરે કુફ્રે ઝીલાલત રઝમગાહે દુનીઆસે કલમહુવા, દવલતે ઇમાન હરતરફ ફએલી, ઔર કુફર જહાંસે કમ હુવા. ઔર સલાવત બીલા નીહાયત ઉસ ખએરે ખલાયકપર કે જીસકે આફતાબે આરેઝ તાબાંકી રોશનીસે તારીકીશીરક, ઔર જહાલતકી જહાંસે મુનઅદમ હુઇ, ઔર ઝુલમતે કુફરો બતાલત દુનીઆસે મુનહદમ હુઇ.

શએર.

મોહમદનબી સય્યદુલ મુરસલીન,
હબીબે ખુદા રહમતુલ આલમીન.
ઝબાને બશરકો ભલા કયા મજાલ,
કરે વસ્ફમેં ઉસકે કુછ કીલોકાલ.

બાદ હમ્દે કીબ્રીઆ, ઔર નાતે સય્યદુલ અંબીઆ લાઝીમ હએ કે, મુનકબત જનાબ સાકીએ કઓસર, કાતીલે મરહબો અંતર, અસદુલાહીલ ગાલીબ, અલી ઇબને અબીતાલીબસે; રૌનક અફ ઝાએ અવરાકે કીતાબ કીજીએ. સફફોંકો આબોતાબ દીજીએ. સુબ્હાનઅલ્લાહ, અજબ આપકી ઝાતથી કે જીસકી મઅરેફતમેં અકલે ઇનસાન હએરાન, ઔર પરેશાનહએ; તઆલલ્લાહ કયા આપકા પાયએ આલીથા કે, જીસકી બુલંદીકો અર્શે આઝમભી બહએરત નીગરાંહએ.

શએર

કાતીલેકુફ્ફાર હએ બેશક વસીએ મુસતફા,
શાનમેં નાઝીલ હએ જીસકી કીબ્રીઆસે હલઅતા.
સાકીએ કઓસરહએ વોહ, ઔર માલેકે મીંબરહએ વોહ,
ઝીનતે મસજીદહએ વોહ, ઔર કાતીલે અંતરહએ વોહ.
કહેતેથે રૂહુલઅમીં અમરેખુદાસે બારબાર,
લાફતા ઇલ્લાઅલી લાસએફ ઇલ્લા ઝુલફીકાર.

ઔર ઉનકી અવલાદમેં જો જો કે હકકે ઇમામ હએં, બેશક વોહ આએતાએ ફઝલે ઇસલામહએં, ઉન સબકી બંદગી સબ બંદોપર વાજીબ હએ, ઔર ઊનકી ફરમાંબરદારી ખુશનુદી ખુદાકા મુજીબહએ.

શએર.

હઝારાં દુરોદો હઝારાં સલામ,
હએ વાજીબ કહે ઉનપે સબ ખાસો આમ.

ઝબાને કલમકો ક્યા તાકત કે, ઓહદા તઓસીફે મુરશદે ઝમાં, રહનુમાએ ગુમરાહાં, કીબલએ મોમેનીન, ઇમામુલ મુત્તકીનસે બર આવે, ઔર ન અજઝસે દર આવે, અગરચે સીફતે શાહ ઝબાનેગદાકો યારા નહીં, મગર બગએર લીખ્ખે ચારા નહીં. સુબ્હાનઅલ્લાહ ઇલમ ઔર ફઝલકા શોહરા અઝબસકે મશહુરે આફાક હએ, ઔર અતાકા ચરચા અઝબસકે મોહીતે આલમહએ કે, હઝારહા તાલીબો સાઇલ રાહે દુરોદરાઝસે ઊસકે પાસ આતેહએં. દામને મુદઆ દરે મતલબસે ભરકર સઆદતે દારએન પાતેહએં.

શએર

હામીએ દીને રસુલે કીબ્રીઆ,
નાશીરે આલામે દીનેમુસતફા.
યા ઇલાહી હરદમ ઉસકો શાદરખ,
ઘર મેરે મુરશદકા તુ આબાદ રખ.

સબબે તાલીફે કીતાબ.

નાઝરીન પર મખ્ફી ન રહે કે, પહેલે કીસ્સએ મુખતાર ઝબાન અરબીમેંથા, અકસર ખાસોઆમ ઊસકે મુતાલેઆસે મહરુમ હોનહીં સકતેથે; બાદઝાં કીસી સાહેબને ઝબાને કદીમ ઊરદુમેં મંઝુમકીયા, વોહભી બસબબ ફસીહ નહોને ઝબાનકે પસંદ ખાસોઆમ નહુવા. ગરઝ કે, હમારે હમઅસર એક સાહેબને ઊસકો ઝબાને ગુઝરાતીમેં તહરીર કરકે બખતે અરબી છપવાયા. વાકેઆ ઉન્હોને અજબ કામકીયા, મગર બબાએસે બેગાનગીયત ઝબાનકે મોહાવરે હર કસો

નાકસકે ફહમમેં આના દુશવાર હએ; બરીદીકા બીલકુલ સરદ બાઝારહએ. ઈસલીએ અહકરે ઈબાદુલ્લાહુસસમદ "હુસેનઅલી ઈબને સાલેમોહમદ" મુતવત્તને મદરાસને હસબુલ હુકમ જનાબ માઅલઉલ અલકાબ, મંબએ જુદો અતા, મઅદને ફુએઝો સખા, ગુલે ગુલઝારે કદરદાની, સરવે બાગે કામરાની, કરીમુલ અખલાક, અમીમુલ અશફાક, બુલંદ તઓકીર, નેક તદબીર, સર ચશમએ ફુઝલો એહસાન "મોહમદ જાફર ઈબને મુલ્લા નુરદીન જીવાખાન" સલમ અલ્લાહુલ મન્નાન ઈસ કીસ્સેકો ઝબાને સલીસ ઉરદુમેં જો બગએર કીસી દીક્કતકે ફહમમેં આજાએ તહરીર કીયા, ઔર હકકે તાલીફ કીતાબે હાઝાભી ઉન્હીં સાહેબકો બખશા, ઔર ઈસ કીસ્સેકા "સએફુલ ઈંતેકામ" નામ રખ્ખા. મહઝ ઈલતીમાસે દોઆ વ તલબે સવાબસે કામ રખ્ખા, ઔર ઈસ કીતાબકો ઉપર "ચાર ફસલકે" મુરત્તીબ કીયા નાઝરીન પુરતમકીનસે ઊમ્મીદ યેહ હએ, કે કીસી તરેહકી ઈસમેં સહો યા ખતા પાએં તો કલમે ઈસલાહસે મુઝય્યન ફરમાએં ફકત.

ફસલ પહેલી.

(બીચ ઝીકર નસબ મુખતારકે, ઔર બઅઝ અખબારકે
જો ઊસકી શાનમેં વારીદ હએ.)

નાકેલાને અખબારે અજીબ વ હાકીયાંને માજરાએ ગરીબ મુખતારકે બયાંનમેં યું લીખતેહએં કે, મુખતારકે બાપકા નામ

અબુ ઉબેદ બીન મસઊદુસ સકફીયા, ઔર કુનીયત ઊસકી અબુ ઇસહાકથી. ઇબતીદામેં કીસી અવરતકો પસંદ નકરતા, કયું કે જીએસી સાહેબે સલીકા વોહ ચાહતાથા, દસ્તયાબ નહીં હોતીથી. ઔર જીસ અવરતકો ઉસપર અરઝ કરતેથે તો વોહ ઉસકો પસંદ નકરતા. આખીરકાર ઊસને ખ્વાબમેં દેખા કે, કોઇ કહેતાહએ કે "દવમએ હસનાકો" કુબુલકરકે શાદીકર, ઉસમેં મલામત નહોંગી. તબ અબુ ઉબેદાને અપને એઝીઆકરબાસે અપના ખ્વાબ બયાન કીયા, ઔર "દોમહ બીનતે અમર બીન મઆતબસે" નીકાહ કીયા. જબ વોહ હામેલાહુઇ, તબ એકરોઝ ખ્વાબમેં દેખા કે, કોઇ કહેતાહએ કે, તુજહે એક લડકા પએદા હોગા, જો માનીંદ શેરકે જવાંમરદ હોગા. જબ લોગ તંગીમેં હોવેંગે યા નવબત લડાઇકી પહોંચેગી, તો વોહ લડકા હમેશા સબપર ગાલીબ રહેગા, ઔર અપની મુરાદકો પહોંચેગા. ગરઝ જીસ સાલમેં હઝરતને મક્કે મોઅઝમાસે મદીનેકે તરફ કુચ ફરમાયા, ઉસી સાલમેં મુખતાર પએદાહુવા.

જંગે કએસે નાતીકમેં, કે મસહુર લડાઇઓંસેહએ, ઉસ વક્ત તેરા સાલકી મુખતારકી ઊમરથી. મુખતાર ઊસ લડાઇમેંથા, ઔર બડી શુજાઅતકી, ઔર બડે બડે જવાંમરદોંકો ઊસને ઝેર કીયા. મુખતારકા ચચા હમેશા લડાઇમેં જાનેકો ઉસકો મના કીયા કરતા, મગર મુખતાર સાહેબેઅકલ ઇલમમેં કામીલ, હાઝીર જવાબ, ઔર સખી જવાંમરદથા. ચચાકી બાત ખીઆલમે ન લાતા.

"ઉસબુગ બીન નબાતાસે" મનકુલહએ કે, મુખતાર જનાબ અમીર અલેહીસલામકે ઝાનુપર બએઠાથા, ઔર હઝરત ઉસકે સરપર હાથ ફેરતેથે, ઔર ફરમાતેથે "યાકઇઅસ, યાકઇઅસ" યાને અકલમંદ. ઇસ સબબસે ઉસકો કએસાન કહાકરતેથે. જનાબ "ઇમામ બાકરને" ફરમાયા હએ કે, મુખતારકો કોઇ બેજા નકહે, કયું કે ઉસને હમારે કાતીલોંકો કતલકીયા, ઔર હમારા ખુન તલબકીયા, ઔર જો અવરતેં કે બેવા હુઇથી, ઊનકો શવહર કર

દીએ, ઔર હમારી તંગદસ્તીકે વક્ત હમારે કામઆયા. ઔર યુંભી લીખ્ખા હએ કે, એક રોઝ કુછ લોગ જમા હોકર હઝરતકી ખીદમતમેં આએ, જીનમેં "અબ્દુલ્લા બીન શરીક"ભીથા; હઝરતકે કદમબોસ હોકર બએઠગએ. થોડી દેરકે બાદ એક પીર મરદ હાઝીર હુવા, ઔર ચાહા કે, હઝરતકે હાથકો બોસા દેવે. હઝરતને હાથ ઉસકો નદીયા, ઔર પુછા કે, અએ પીરમરદ તુ કઓનહએ? ઉસને જવાબ દીયા કે, મએં "હકમ બીન મુખ્તારહું" યેહ કહેકર, ચાહા કે દુર જાકર બએઠે. તબ હઝરતને ઊસકા હાથ પકડકર ખીંચા, ઔર ઈતના નઝદીક બીઠાયા, કરીબથા કે અપને દામનમેં ઉસકો બીઠાતે. ફેર "હકમ બીન મુખ્તાર"ને અરઝકી કે, યા ઈબ્ને રસુલ અલ્લાહ, મેરે બાપકો લોગ કુછ કુછ કહેતે હએ, મગર આપ જો ફરમાવેંગે વોહી સચહએ. હઝરતને પુછા કે, લોગ તેરે બાપકો ક્યા કહેતે હએં ? હકમને કહા કે, જહુટા, ઔર બેઈમાન, કહેતે હએં. હઝરતને ફરમાયા કે સુબહાન અલ્લાહ, મુખ્તારકો જો યું કહે વોહ ખુદ જહુટા હએ, ક્યું કે, મેરે વાલીદ સઈઅદ સાજેદીન અલેહીસ સલામ ફરમાતેથે કે, મેહેર મેરી વાલેદાકા ઉસ રૂપીએસે અદા કીયાથા, જો મુખ્તારને બતઔર નઝરાનેકે ભેજાથા, ઔર ઉસને હમારે દુશમનોંકો કતલ કીયા, ઔર હમારે ખુનકા બદલા કુફ્ફારોંસે લીયા. ફેર તીન મરતબા હઝરતને ઝબાને મુબારકસે ફરમાયા કે, રહમ કરે ખુદાએ તઆલા તેરે બાપપર કે, હમારા હક ઉસને કીસીકે પાસ બાકી નછોડા.

અમર બીન અલી બીન હુસેનસે મનકુલ હએ કે, મુખ્તારને બીસહઝાર અશરફી મેરે વાલીદકો ભેજા, વોહ ઉન્હોંને કુબુલ કી, ઔર અકીલકા ઘર જો ગીરાહુવાથા વોહ બનવાયા, ઔર અપને મકાનાતભી જો તુટે હુવેથે સો દુરસ્ત કરવાએ, ઔર મુખ્તારકા ચચા જનાબે અમીરકે તરફસે જો શહેરે મદાયનકા સુબાથા. અબ યહાંસે બહોત મુખતસરમેં ખુલાસાવાર બયાન હોતાહએ.

જબ મઆવીઆ બીન સુફીયાન અપને કામમેં મુસતકીલ

હુએ, તબ "મુગીરા બીન શઅબાકો" કુફેકા સુબા બનાયા, ઊસ વક્ત મુખ્તાર મદીનેકો ચલાગયા, ઔર "હુસેન અલૈહીસલામકી" ખીદમતમેં હાઝીર હુવા, ઔર અકસર "મોહમદ બીન હનફીયાકે" પાસ જાયા કરતાથા, ઔર જબ કભી કુફેકો આતા તો અહેલે બએતકી ફઝીલતેં સબ મોમેનીનસે બયાન કરતા, ઔર જો કુછ મુસીબત અહેલેબએતપર નાઝીલ હોતી તો વોહ ઉસમેં શામીલ હોતાથા, ઔર ઉનકે હાલપર અફસોસ કરતા, ઔર યેહભી જાનતાથા કે, એેક શખ્સ બની સકીફસે અહેલે બએતકી મદદ કરેગા, ઔર ઉનકે દુશમનોંકો મારકે ઈસલામકી ફતહ કરેગા, ઔર ઉન તમામ નશાનીએેંકો અપનેમેં પાતાથા. ચુનાચે એેકદીન "મઅબદ બીન ખાલીદસે" જો બડા અકલમંદથા, ઉસસે મુખ્તારને પુછા કે મએંને બાઝી કીતાબમેં દેખાહએ કે, એક જવાન બની સકીફસે બની ઊમૈયાકો કતલ કરેગા, ઔર સીતમ રસીદાકી મદદ, ઔર શહીદોંકા ખુન ઉનકે કાતીલોંસે તલબ કરેગા, ઔર જો સીફતેં, ઔર નશાનીઆં ઉસ શખ્સકે વાસ્તે ઉસ કીતાબમેં લીખ્ખીહએં, વોહ સબ મુજહમેં હએં, મગર દો ચીઝે કમ હએં.

એેકતો યેહ હએ કે, ઊસ શખ્સકો જવાન લીખ્ખા હએ, ઔર મએં સાઠ બરસકાહું. દુસરા યેહ કે વોહ એેક આંખસે અંધા હોગા, ઔર મેરી દોનોં આંખેં સહી વ સલામત હએં.

"મઅબદને" કહા કે, અવ્વલકે જમાનેમેં સાઠ, ઔર સત્તર બરસકી ઉમર વાલેકો જવાન કહેતેથે, ઈસ વાસ્તે ઉસકો જવાન લીખ્ખા, સો તુભી જવાન હએ, ઔર એક આંખસે અંધા લીખ્ખા હએ તો શાયદ કુછ સદમેસે એક આંખ તેરીભી અંધી હો જાવે !! બાદ ચંદરોઝમેં "મઆવીઆને" દુનીઆંસેં કુચકીયા, ઔર "યઝીદ" લઇનકો અપને તખ્તપર બીઠલાયા, ઔર "મુસલીમ બીન અકીલભી" કુફેમેં આએ, ઔર મુખ્તારકે ઘરમેં ઉતરે. "મુખ્તારને" ઊનકી બહોત ખીદમતગુઝારી, ઔર મેહેમાનદારી કી, ઔર લોગોંકો બએઅતપર તઇઆર કીયા, ઔર મુખ્તાર કુફેકે આસપાસકે

ગાંવ બેઉંમેં જાકર તમામ અરબોંકો મુસલીમ બીન અકીલકે વાસ્તે જમા કરનેલગા. ઉસવક્ત "યઝીદકે" હુકમસે "ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ" બદઝાત હરામકી અવલાદ બસરેસે આયા. ઔર ઉસવક્ત "મુસલીમ બીન અકીલ" "હાની બીન ઉરવાકે" મકાનપર તશરીફ લેગએ.વહાં "મુસલીમ બીન અકીલ" ઔર "હાની બીન ઉરવા" દોનોં શહીદહુએ. ઉસવક્ત મુખ્તાર બાહેર ગયાથા. જબ કઈ હઝાર અરબ જમાહુએ તો ઉનકો લેકર કુફેકો આતાથા કે રાસ્તેમેં ઉન દોનોંકી શહાદતકી ખબર સુની, ઔર કુફીઓંકી દગાબાઝીસે વાકીફ હોકર ઉન સબ અરબોંકો રૂખસત કીયા, ઔર આપ ઉસીદીન બગએર હથીઆરકે તનહા શહેરમેં આયા. જબ યેહ ખબર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકો હુઇ કે, "મુખ્તાર" અહેલે બએતકા દોસ્ત, ઔર મદદગાર હએ, ઔર "મુસલીમ બીન અકીલકે" વાસ્તે લશકર જમા કરનેકો ગયાથા. તબ ઉસને મુખ્તારકો બુલવાયા, ઔર કહા કે, અએ મુખ્તાર તુ હમારે દુશમનોંકો મદદ દેતા હએ, ઔર ઉનકે વાસ્તે લશકર જમા કરકે બએઅત લેતાહએ? મુખ્તારને ઇસ બાતકા ઇનકાર કીયા, ઔર "અમર બીન હરીસનેભી" ગવાહીદી કે, મુખ્તારને કોઈ અએસા કામ નહીં કીયા, ઔર કોઇ ગુનાહ ઇસકા ઝાહેરમેં નહીંઆયા. તબ "ઇબને ઝીયાદને" કહા કે, અગર "અમર" ગવાહી નદેતા તો અએ મુખ્તાર મએં તુજકો કતલ કરતા. યેહ કહેકર ગાલીઆં દેનેલગા, ઔર લકડી લેકર મારના શુરૂ કીયા! યહાંતક મારા કે, મુખ્તાર કી એક આંખ ફુટગઈ! બાદ "મુખ્તારકો" ઔર "અબદુલ્લા બીન હારીસકો" ઔર "મએસમે તમ્મારકો" ઔર દુસરે કઈ શીઆને અમીરૂલ મોમેનીન અલેહીસ્સલામકો કએદ કીયા.

(ફેર મુખ્તારને કીસતરેહ રેહાઇ પાઇ, ઔર ક્યુંકર ઉસ કએદસે છુટે સો વોહ બયાન બહોત તુલહએ, મગર યહાં મુખ્તસર મેં લીખ્ખા જાતાહએ.)

અલકીસ્સા અબુ મીખ્નફસે રીવાયત હએ કે, જીસ વક્ત જનાબ હુસેન અલેહીસ્સલામ કરબલામેં શહીદ હુએ, ઉસ વક્તકો

ઝીકર હએ કે, કુફેમેં એક મદરસા થાને બચ્ચે પઢનેકા મકતબથા, ઔર વહાં બહોતસે લડકે પડા કરતેથે, ઔર ઉસ મદરેસેમેં "ઉમેર" નામી ઉસતાદ બચ્ચે પડાનેપર મુકરરરથા, સો તમામ બચ્ચોંકો વોહ ઇલમ, ઔર અદબ સીખાતા, ઔર વોહ ખુદભી નેહાયત સાહેબ અદબ, ઔર અકલમંદથા. એકરોઝ કોઈ શખ્સ મદરસેમેં પાની પીલાતાથા, સો ઉસસે મોઅલીમને પાની માંગા; ઉસને પીલાયા. મોઅલીમને પાની પીકર કહા કે, પરવરદીગાર તુ કાતેલે હુસેનપર લાનતકર, ઔર હમેશા ઉસકો પ્યાસા રખ.

અહેલુલ અખબાર લીખતેહએં કે, ઉસવક્ત "સીનાન બીન અનસ"કા બેટાભી બચ્ચોંકે સાથ પડરહાથા, ઉસતાદકે તરફ દેખકર કહા કે, અએ ઉસતાદ હમારે ખલીફાકો ગાલી દેતા હએ ? ઔર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ જો હમારા અમીરહએ, ઉસપર લાનતકરતા હએ ? તબ ઉસતાદને કહા કે, અએ લડકે તુજકે અએસી બાતોંમેં ઝબાન હીલાના ચાહીએ નહીં, ક્યું કે, તુ બચ્ચા હએ, તુજકે ક્યા ખબર હએ, ઔર તુજકો મએં અપને ફરઝંદકે બરાબર જાનતાહું. વોહ છોકરા ઉસ વકતતો ખામોશ હોરહા. જબ મદરસેસે રઝામીલી, તબ સબ લડકે અપને અપને ઘરોંકોગએ, ઔર "સીનાન બીન અનસ"કા બેટા એક વીરાન મકાનમેં જાકર, એક પથ્થરસે અપના સર ફોડકર લહુલુહાન કરડાલા, ઔર ઉસી હાલતસે અપની માકે પાસ ગયા. જબ ઉસકી માને યેહ હાલ દેખા તો બહોત ઘબરાઈ, ઔર અપને બેટેસે ઝખમી હોનેકા સબબ પુછી ? વોહ લડકા બડા બદ જાતથા સો અપની માસે કહેનેલગા કે, અએ મા, આજ કોઇ શખ્સ મદરસેમેં પાની પીલાતાથા સો મેરે ઉસતાદનેભી પાનીપીયા, ઔર પાની પીકર અપને ખલીફાપર, ઔર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ પર લાનત કીયા. જબ મએંને ઉસતાદકો મનાકીયા, ઔર લાનત કરનેપર ગુસ્સા હુવા. તબ ઉસતાદને મુજકો બહોત મારા, ઔર મેરા યેહ હાલ કીયા.

જબ ઉસકી માને યેહ માજરા સુના, ઉસી વક્ત બેટેકા હાથ

પકડકર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકે મહેલતક પહોંચી, ઔર ઝોર ઝોરસે પુકારને લગી કે, કોઈ ફરીઆદ રસ હએ જો મેરી ફરીઆદકો પહોંચે, ઔર ઇસ લડકેકે હાલેઝારપર રહમ કરકે નઝરકરે? ઇતનેમે ઉસ લડકેકા બાપ યાને સીનાન બીન અનસ જો ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકા ખાસ કારપરદાઝથા, સો ઉસને અપની જોરૂકી આવાઝ સુનકર બાહેર આયા, ઔર બેટેકા બુરા હાલ દેખા. ઉસકી જોરૂને બેટેકી તબાહી, ઔર ઝખમી હોનેકી હકીકત કહે સુનાઇ. સીનાન બીન અસન અપને બેટેકો લીએહુએ ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકી ખીદમતમેં આયા, ઔર બેટેકે અહેવાલસે આગાહ કીયા. ઉસને વોહ હકીકત સુનકર બહોત ગઝબનાક હુવા, ઔર હુકમકીયા કે, ઇસીવક્ત ચંદ સરદાર જાકર ઉસ મોઅલીમકો પકડલાવેં! પસ યેહ સુનતેહી ચંદ સરદાર દઓડે, ઔર મોઅલીમકો પકડલાએ. ઉબેદુલ્લાહને મોઅલીમસે ખફા હોકર કહા કે, અએ મોઅલીમ, તુને હમારે ખલીફાકો, ઔર મુજહકો કયું ગાલીઆંદી, ઔર બદ કહા. મોઅલીમને જવાબ દીયા કે, અએ અમીર મએંનેતો કુછ ભી નહીં કહા, અગર તુજહે મેરી બાતકા ભરોસા ન હો તો વોહ પાની પીલાનેવાલેકો, ઔર મદરેસેકે અકલમંદ લડકોંકો બુલાકે પુછલે. ફેર તમામ હાલ ખુલજાએગા, અગર વોહ કહેં કે, મોઅલીમને ગાલીદી તો ફેર તુ મુખતારહએ, જો ચાહેસો સઝા દીજીઓ. લેકીન વોહ બદઝાત કબ કીસીકી બાત માનતાથા; હક, ઔર બાતીલકા કયા ઝીકર હએ, કયું કે વોહ હરામઝાદા ખુદાકોભી નહીં પહેછાનતાથા! કીસીસે દરીઆફ્ત નકીયા, ઔર મોઅલીમકો અએસે કએદખાનેમેં કએદ કીયા કે, જીસકે તીન દરવાઝેથે, ઔર તીનોં દરવાઝેપર લોહેકે બડેબડે કુફલ લગેથે, ઔર ઊન કુફલોંપર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકી ખાસ મોહર રહેતીથી.

મોઅલીમ કહેતાહએ કે, જબ મુજહે ઉસ કએદખાનેકે દુસરે દરવાઝેમેં દાખીલ કીયા તો વહાં એક બાસ હાથકા ઊંડા તહેખાના ઝમીનમેં બનાયાથા! ઉસમેં મુજહે બંદકીયા, ઔર ઉસમેં ઇતના

અંધેરાથા કે, કુછ નઝર નહીં આતાથા. ફેર થોડી દેરકે બાદ ઝરા ઉજાલા નઝરઆયા તો દેખા કે ઔરભી બહોતસે લોગ ઊસમેં કએદ હએં, ઔર આહોઝારી કરતે હએં! જબ મએંને ખુબ ગઓરસે દેખા તો એક શખ્સકો અએસા ઝંજીરોંમેં કસડાલા હએ કે બીલકુલ હીલને નહીં પાતા, ઔર કએદમેં ભુખ, ઔર પ્યાસસે બેતાબ હએ, ઔર સરકે બાલોંસે આંખેં બંદહએં! એક જાનપર હઝારહા આફત, ઔર ગઝંદહએં! ઉસકો દેખકર મએં નેહાયત ગમગીનહુવા, ઔર ઉસકે હાલપર મુઝકો બહોત રોના આયા. ફેર મએં ઉસકે પાસ ગયા, ઔર સલામ કીયા. ઊસને સલામકા જવાબ દીયા. ફેર મએંને પુછા કે, આપ કઓનહએં? ઔર કીસ સબબસે ઇસ બલામેં મુબતીલા, ઔર ઇસ કએદખા નેમેં ગીરફતાર હએં? ઉસને કહા કે, મએં અલી ઇબને અબીતા લીબકા શીઆ, ઔર હુસેન અલેહીસ્સલામકા ગુલામહું, ઔર ના મ મેરા "મુખ્તાર બીન અબી ઉબેદા સકફી" હએ. એહ સુનતેહી મએંને ઉસકે હાથકો બોસા દીયા. ઔર કદમબોસહુવા. મુખ્તારને મુઝહસે મેરા નામો નશાન પુછા? તબ મએંને અરઝકીયા કે, નામ મેરા ઊમેર બીન આમાર હમદાની હએ. ઔર લડકે પડાના મેરા કામ હએ. એક મુદ્દતસે યહાં લડકે પડાતાથા, ઔર ઇલમો અદબ સીખાતાથા. ફેર તમામ કીસ્સા સુનાયા. મુખ્તારને મેરા કીસ્સા સુનકે કહા કે, ખુદા તુમ્હેં જઝાએ ખએર દેવે.

ફેર મુઝહસે કહા કે, અએ મોઅલીમ અબ કોઇ અએસી તજવીઝ કરો કે, જીસસે જનાબ સય્યદે શોહદા હઝરત ઇમામ હુસેનકે ખુનકા બદલા લેવેં, ઔર દોનોં જહાંનમેં સુરખરૂ હોવેં. ગરઝ હમને ચંદરોઝ ઉસ કએદખાનેમેં ગુઝારે.

રીવાયતે સહીહામેં યું લીખ્ખા હએ કે, ઉસ મોઅલીમકે ભાઇકી એક લડકીથી, જો ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકે લડકેકો દુદ પીલાઇથી, ઇસલીએ ઉબેદુલ્લાહ, ઔર ઉસકી અવરત ઊસ લડકીકી બડી ખાતીરદારી કીયા કરતેથે. જબ ઉસ લડકીકો યેહ ખબર

પહોંચી કે, મેરા ચચા ઊમેર ઈનદીનોં બેતકસીર, ઔર બેગુનાહ કૈદમેં પડાહઍ. તબ વોહ બહોત આઝુરદા હુઈ, ઔર રોતી પીટતી ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકી અવરતકે પાસ આઇ, ઔર રોકર કહેનેલગી કે, અઍ બીબી આપકે શોહરને મેરે ચચાકો બેકુસુર કએદ કીયા હઍ, તુમકોતો લાઝીમ થેહથા કે ઊસકી ખીદમત, ઔર ખાતીરદારી કરતે, ક્યું કે, ઉસને તુમ્હારે બચ્ચોંકો પડાયાથા. અબ મૅં આપસે અરઝ કરતીહું કે, અગર તુમ કુછ નઝર લુત્ફોકરમકી કરકે ઉસ બેચારેકો ઉસ કએદસે છુડાઓ તો બહોત બેહતર હોવે, ઔર મુજહપર તુમ્હારા બડા એહેસાન હોવે. ઉબે દુલ્લાહ બીન ઝીયાદકી અવરતને યેહ સુનકર બહોત અફસોસ કી, ઔર ઉસ દાઇકો દીલાસા દી, ઔર કહા કે, અઍ દાઇ તુ કુછ અંદેશા નકર, ખુદા ચાહે તો ચંદરોઝમેં તેરા ચચા તુજહસે આ મીલેગા. યેહ કહેકર ઉઠી, ઔર અપને ખસમકે પાસ જાકર કહેનેલગી કે, આપ ખુબ જાનતે હઍં કે, ઊમેર મોઅલ્લીમકા અપને સરપર બડા એહેસાન હઍ, ક્યું કે, ઊસને અપને લડકોંકો પડાયા, ઔર ઇલમો અદબ સીખાયા, ઔર મુજહે ખબર પહોંચી હઍ કે, વોહ બીલકુલ બેકુસુર હઍ, ઔર અગર કોઇ ગુનાહભી કીયાહો તોભી ઉસકો માફકરો, ઔર કએદસે છુડાદો, મેરી ખાતીરસે ઉસપર મેહેરબાનીકી નઝર કરો તો મુજહપર આપકા બડા એહેસાન હોગા. ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદને કહા કે, ઉસ મોઅલ્લીમકો મઍં હરગીઝ નછોડતા, લેકીન ફકત તેરી ખાતીરસે ઉસકા ગુનાહ મઆફ કરકે ઊસકો કએદસે રેહાઇ દેતાહું; યેહ કહેકે અપને દરબાનકો હુકમ કીયા કે, કએદખાનેકે દારોગાકો જાકર કહે કે ફીલફોર મોઅલ્લીમકો કએદસે છોડદે. દરબાનને જાકર દારોગાસે પાદશાહી ફરમાન કહે સુનાયા. દારોગાને કુફલ કએદખાનેકા ખુલ વાયા. જબ દરવાઝેકે ખુલનેકી આવાઝ મોઅલ્લીમ, ઔર મુખ તારકે કાનમેં પહોંચી, ઊસ વકત મુખતારને કહા કે, અઍ મોઅ લીમ મુજહે યકીનહઍ કે ખુદાને તેરી દોઆ કુબુલ કી, ઔર

ઇનશાઅલ્લાહ તુ અબ થોડી દેરમેં રેહાઇ પાવેગા, ઔર મુઝકો ખુબ માલુમ હુવા કે કરીમે કારસાઝ તેરી મદદ, ઔર કોશીશસે મુઝકોભી ઇસ કએદસે નજાત દેવેગા. ઇતનેમેં ઝીંદાનકા દારોગા આયા, ઔર કહા કે, અએ મોઅલ્લીમ ચલ કએદસે બાહેર નીકલ, કયું કે અમીરને તેરા ગુનાહ મઆફ કરકે તુઝકો રેહાઇ બક્ષી.

મોઅલ્લીમ યેહ સુનતેહી નેહાયત શાદ હુવા, ઔર મુખતારકી જુદાઇસે આઝુરદા હોકર કહેનેલગા કે, અએ મુખતાર અગરચે ઇસ કએદે મુસીબતમેં હઝારોં રંજો અઝાબહએ, મગર તુમ્હારી જુદાઇ સે મુઝકો પેચોતાબ હએ. મુખતારને કહા કે, અએ મોઅલ્લીમ અગર તુઝકો મેરી જુદાઇ સખ્ત માલુમ હોતીહએ તો તુ કુછ અંદેશા નકર, ઔર ખુદાકી કુદરતકા તમાશા દેખ કે, કયા હોતા હએ: મગર જબ તુ સહી સલામત અપને મકાનકો પહોંચે તો મેરા એક કામ કર, વોહ યેહ હએ કે, જએસા બને વએસા થોડા કાગઝ, ઔર દવાત કલમ મેરે પાસ પહોંચાદે તો તેરા બડા એહેસાન હોગા, ઔર મએં જબતક ઝીંદા રહુંગા તબતક તેરા શુકર ગુઝાર રહુંગા. મોઅલ્લીમને કહા, બહોત ખુબ, ઇનશાઅલ્લાહ બસરો ચશ્મ યેહ કામ બજાલાઉંગા, આપ બેફીકર રહો.

યેહ કહેકર ચંદ બાતેં મુખતારકો તસલ્લી, ઔર દીલાસેકી કહેકર કએદખાનેસે બાહેર નીકલ દરબારમેં આયા, ઔર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદને જો મોઅલ્લીમકો દેખા તો કહા કે, અએ મોઅલ્લીમ હમને તેરા ગુનાહ મઆફ કીયા, અગરચે તુ મઆફીકે કાબીલ નથા, મગર તેરી ભતીજીકી ખાતીરસે તુઝકો રેહાઇ હુઇ, ઔર અબ બાદેઅઝીં અએસા કુસુર નકીજો. મોઅલ્લીમને હાથ જોડકર અરઝ કીયા કે, આપકે રુબરુ તોબા કરતાહું કે, કભી અએસી હરકત નકરુંગા, ઔર બરચેભી ન પડાઉંગા, યેહ કહેકર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદસે રુખસત હુવા, ઔર અપને મકાનકો ગયા. ઔર મુખતારને જો ફરમાયશ કીથી ઉસકી ફીકર, ઔર કોશીશમેં લગા. ફેર યેહ ખીઆલ દીલમેં આયા કે, અગર યેહ રાઝ કીસીકો માલુમ

હોતો બડી મુશકીલહો, ઇસ લીએ ઇસ ભેદકો કીસીસે જાહીર ન કીયા, ઔર ખુદ અપની અવરતસે ડરતાથા, ઔર હરેક બાતમેં ઊસસે હજર કરતાથા. ગરઝ ઇસી બઓફ઼ો બતરસે અપની અવરતકો તલાક દીયા, ઔર બેફીકર રહેનેલગા.

રાવી લીખતા હએ કે, મોઅલ્લીમને યેહ કામ કરકે, ફેર બખુબી મુખતારકી ફરમાયશમેં કોશીશ કરનેલગા, ઔર ખીઆલ કરને લગા કે, કોઈ એએસીં તદબીર કીજીએ કે, જીસસે મુખતારકી ફરમાયશકા સામાન બખુબી ઊસકો પહોંચજાવે. ફેર અપનેદીલમેં કહેને લગા કે, અગર બંદીખાનેકે દરબાનકો આપના ફરમાંબરદાર કીજીએ તો સબ કામ બખુબી હોજાવે! યેહ ઠહેરાકર એક બડા બકરા તાઝા મોટા ચરબીદાર લાકર પકાયા, ઔર થોડેસે નાન, ઔર શીરમાલ તઇઆર કરકે, ઔર કઈ તરેહકે મેવે, ઔર શીરની લાકર એક ખ્વાનમેં રખ, ઔર એક હઝાર દીનારભી નકદ ઊસ ખ્વાનમેં રખકર કએદખાનેકે દરબાનકે મકાનપર વોહ સબ લેગયા, ઔર દરબાનકે મકાનપર જાકર પુકારા, મગર ઊસ વક્ત દરબાન મકાનમેં નથા સો ઉસકી અવરતને અંદરસે પુછા કે, તુમ કઓનહો, કહાંસે આએહો, ઔર કયા કામ રખતેહો? ઇસ વક્ત ખાવીંદ મેરા મકાનમેં નહીં હએ. તબ મોઅલ્લીમને કહા કે, મએં વોહી મોઅલ્લીમહું જો અભી કએદસે છુટાહું, ઔર મએંને મન્નત માનીથી કે, જબ મુજહકો ખુદા કએદસે છુડાવેગા તો કુછ ખાના પકાકર દરબાનકી નઝર કરૂંગા, સો અબ ખુદાને મેરી દોઆ કુબુલ કી, ઔર મુજહકો કએદસે છુડાયા સો અબ મએંને વોહ નઝર અદા કી, ઔર કુછ હદીયા દરબાનકે વાસ્તે લાયાહું સો ઈસકો તુમ લો, ઔર જબ તુમ્હારા ખાવીંદ આવે તબ મેરા તમામ હાલ જો મએંને તુમ્હારે સામને કહાહએ સો બયાન કરના, ઔર મેરે તરફ઼સે સલામ કહેકર યેહ હદીયા ઉસકે સામને રખદેના.

ઊસ અવરતને યેહ મોઅલ્લીમકા કલામ સુનકર વોહ ખાનેકા ખ્વાન ઉસસે લે લી, ઔર ફેર થોડી દેરકેબાદ ઉસકા ખાવીંદ

આયા. ઉસ અવરતને જોનો કે મોઅલ્લીમસે સુનીથી સબ કહે સુનાઇ, ઔર વોહ ખ્વાન ઉઠાકે રૂબરૂ લારખ્ખી. જબ દરબાનને ઉસ ખ્વાનકો દેખા તો રોટીઆં, ઔર નાન, ઔર એક બકરા ભુના હુવા, ઔર કઇતરેહકે મેવે, ઔર કીસમ કીસ મકી શીરનીઆં ઉસ ખ્વાનચેમેં ભરેહુએ હએં, ઔર એક હઝાર દીનાર કી થએલીભી ઉસમેં રખ્ખી હુઇહએ! દરબાન બહોત ખુશહુવા, ઔર અપને દીલમેં કહેનેલગા કે, શાયદ મોઅલ્લીમકો કુછ મેરેસે કામ હએ, ઇસલીએ ઊસને યેહ સબ ખુશામદકી રાહસે લાયાહએ.

ગરઝ દુસરે રોઝ. મોઅલ્લીમને ફેર વએસાહી એક ખ્વાનચા ઔર એક હઝાર દીનાર રખકર લેઆયા, તો ઉસવક્તભી દરબાન અપને મકાનમેં નથા. મોઅલ્લીમને ઉસ ખ્વાનકોભી મઅ: એક હઝાર દીનાર ઉસકી અવરતકો દેકર આયા. જબ દરબાન આયા, ઔર વોહ ખ્વાન તમ્આમ, ઔર દીનારસે ભરાહુવા પાયા! તબ બહોત ખુશહુવા, ઔર અપને દીલમેં કહેનેલગા કે, શાયદ મોઅલ્લીમકો કુછ મુખ્તારકે બાબમેં મુઝહસે કામહએ, ઔર ઉસી સબબસે મોઅલ્લીમકો મુઝહસે મુલાકાત કરનેકા ઇરાદાહએ; યેહ સોચકર તીસરે રોઝ કએદખાનેકે દરવાઝેપર અપને ભાઇકો નીગાહબાનીપર બીઠાયા, ઔર વોહ મોઅલ્લીમકી મુલાકાતકે વાસ્તે અપને મકાનમેં બએઠારહા. જબ થોડી રાત હુઇ, તબ એકાએક દરબાનકો મોઅલ્લીમને પુકારા. દરબાન વહીં બાહેર નીકલઆયા, ઔર દેખા તો મોઅલ્લીમ અપને સરપર ખ્વાનચા લેકર ખડા હએ! ફેર દોનોંમેં સલામ અલેકુમ હુઇ, ઔર વોહ ખ્વાન મોઅલ્લીમને દરબાનકે રૂબરૂ રખ્ખા. તબ દરબાનને પુછા કે, અએ ભાઇ, તુમકો મેરેસે ક્યા કામ હએ સો બયાન કરો, તો મએં તુમ્હારે કામમેં મદદ કરૂં, ઔર કોશીશ કરકે તુમ્હારા મતલબ પુરા કરૂં. મોઅલ્લીમને કહા કે, મુઝકે તુમસે, ઔરતો કુછ કામ નહીં મગર મએંને જો નઝરકીથી સો અદા કી. દરબાનને કહા કે, મએં ઇસ નઝરસે ખુબ વાકીફહું, લેકીન તુમ પહેલે મુઝહસે અપના મ

તલબ બયાન કરો તો મએંભી કુછ કોશીસ કરૂં. તબ મોઅલ્લીમને કહા કે, મએં કુછ ચીઝ આપકો દેતાહું સો ઉસ ચીઝકો મુખતારકે પાસ પહોંચાદો તો આપકા બડા એહસાન હોવે, ઔર અગર યેહ કામ મેરા બર આવે તો મએં તમામ ઉમર આપકા એહસાનમંદ રહુંગા, ઔર યેહ કામ સીવા આપકે દુસરે કીસીસે નહોવેગા, ઇસ લીએ મએં આપસે અરઝ કરતાહું કે, ઇસ કામકો પુરા કરો, ઔર મુખતારકે પાસ થોડા કાગઝ, ઔર, સીઆહી કલમ પહોંચાદો. દરબાનને યેહ સુનકર થોડી દેરતક ચુપ રહેકર દીલમેં કહેનેલગા કે મુખતાર બહોત દીનસે કએદમેં હએ, ઔર અહેલબએતકા દોસ્તભી હએ, અગર ઉસકો સીઆહી, ઔર કાગઝ મીલજાવે તો યકીન હએ કે, વોહ અપની રેહાઇકી તઝવીઝ કરલેવેગા ઉસસે કુછ મેરા નુકસાન નહીં. યેહ ખીઆલ કરકે મોઅલ્લીમસે કહા કે, તુમ થોડી રોટીઆં તઇઆર કરો, ઔર ઉસ રોટીઓંકે નીચે કાગઝ રખો, ઔર કકડીકે અંદર કલમ રખો, ઔર અખરોટમેં સીઆહી ભરો, ઔર વોહ સબ ચીઝેં એક ખ્વાનચેમેં રખકર સરપર લેકર કએદખાનેકે દરવાઝેપર લેકર આવો, ઔર સુબહસે કહો કે, મએંને મન્નત માનીથી કે, જબ કએદસે છુટુંગા તો ખાના પકાકર કએદીઓંકો ખીલાઉંગા. ઔર મએં હરચંદ કુબુલ નકરૂંગા, ઔર ખ્વાનચેકો તુમ્હારે સરસે ફેંકદુંગા; ફેર તુમ મેરી બહોત મીન્નત, ઔર ખુશામદ કરના. ફેર મએં વોહ ખાના કએદખાનેમેં પહોંચાદુંગા, ઔર મુખતાર જો કુછ કહેંગે સો તુમકો આકર સુનાઉંગા. મોઅલ્લીમ ઇસ સલાહસેં બહોત ખુશહુવા, ઔર દરબાનકા હાથ ચુમકર રૂખસત હુવા.

ગરઝ તમામ રાત અપને મકાનમેં જાકર આરામસે સોરહા, ઔર ફજર ઉઠકર બાઝારમેં જાકર સબ સામાન તઇઆર કીયા, ઔર એક ખ્વાનચેમેં ભરકર અપને સરપર રખકર કએદખાનેકે દરવાજેપર આધી રાતકો લેગયા, ઔર દરબાનસે અપના હાલ સુનાયા, ઔર બોલા કે અએ દરબાન, અગર યેહ ખાના જો

મએં લાયાહું સો કએદીઓંકો લેજાકર બાંટદો તો બડા એહસાન હો, ઔર મેરી નઝર અદા હોવે. દરબાનને યેહ સુનતેહી બહોત ખફા હુવા, ઔર મોઅલ્લીમકો ગાલીઆં દેને લગા, ઔર વોહ ખ્વાનચા ઊસકે સરપરસે ઝમીનપર ગીરા દીયા. મોઅલ્લીમ બેચારા આફતકા મારા દરબાનકો બહોત સમજહાયા, મગર ઊસને કુબુલ નહીં કીયા. બાદ બહોત કસમેં, ઔર આજેઝી કરનેસે કુબુલ કીયા, ઔર વોહ ખ્વાનચા લેજાકર કએદખાનેમેં મુખતારકે આગે રખદીયા. મુખતારને જો કાગઝ, ઔર સીઆહી પાયા, તબ નેહાયત ખુશ હુવા, ઔર ખુદાકા શુકર બજા લાયા. ઔર કાગઝકે દો તુકડે લેકર, એક ખત અપની બહેનકો, ઔર દુસરા ખત અપને બહેનવઇ "અબદુલ્લા બીન ઉમર બીન ખત્તાબકો" મદીનએ મુનવ્વરાકો લીખા, ઔર દરબાનકે હવાલે કીયા. દરબાનને વોહ ખત મોઅલ્લીમકે હાથમેં લાકર દીયા. મોઅલ્લીમ નેહાયત ખુશ હુવા, ઔર સીજદએ શુકર જનાબે ઇલાહીમેં બજાલાયા.

અબુ મીખનફ રવાયત કરતા હએ કે, ઊસ કએદખાનેકે નીગાહબાનકો કોઇ લડકા નથા, અકસર લડકીઆંથી, ઔર લડકેકી નેહાયત આરઝુ, ઔર તમન્નાથી. એકરોઝ દરબાનકી અવરતને રાસ્તેમેં દેખા કે, એક લડકા કમસીન શીર ખ્વાર ખાકપર પડા હએ! ઉસ અવરતને દેખતેહી રહમ ખાઈ, ઔર ઊસ બચ્ચેકો ઊઠાકર અપને ઘરકો લેકર આઇ, ઔર બહોત હીફાઝતસે ઊસકી પરવરીશ કરને લગી, લેકીન દરબાનકો ઊસ બચ્ચેપર બીલકુલ ભરોસા નથા, હમેશા ઉસકે તરફસે ડરતાથા. આખીર એક રાતકો વોહ દરબાન, ઔર ઉસકી અવરત આપસમેં કુછ બાતચીત કરતે થે. ફેર દરબાનને અપની અવરતસે કહા કે, તુમ ઇસ લડકેકો જો રાસ્તેપરસે ઊઠા લાએહો, ઔર અપને ફરઝંદકે મવાફીક પરવીશ કરકે ઇતના બડા કીઆ કે, વોહ અબ હરેક બાતકે નશેબો ફરાઝકો જાનને લગા, મગર મેરા દીલ ઊસકે તરફસે સાફ નહીં, ઔર મુજહકો ઊસ લડકેપર શક આતા હએ! ખુદા ના ખ્વા

રતા કહીં એક રોઝ વોહ હમારે ઉપર કુછ બલા લાવે, ઇસલીએ
ઇસ લડકેકો ઘરસે નીકાલ દેના. મેરે નઝદીક બહોત બેહેતર હએ,
ઔર સીવાએ ઉસકે અપને મકાનમેં તમામ લડકીઆં હએ. અ
ગર કીસીપર યેહ બદનઝર કરે, ઔર દામને શરમોહયાકો દાગ લ
ગાવે, તો બડી મુશકીલ હોવે, ઔર તમામ શેહેરમેં બદનામી, ઔ
ર રૂસવાઇકા નક્કારા બજે. અવરતને જવાબદી કે, અએ મીઆં
યેહ બાત તુમ્હારી મુજહકો બહોત પસંદઆઇ, મગર ઇતને બરસ
પરવરીશ કરકે અબ નીકાલ દેના અચ્છા નહીં, ક્યું કે તમામ લોગોં
મેં મશહુર હએ કે ઉસ લડકેકો ફરઝંદીમેં લીયા હએ. ગરઝ યેહ
બાતેં વોહ લડકા એક કોનેમેં બએઠકર સુનરહાથા, ઔર અપને
દીલમેં ખીયાલ કીયા કે, અબ કભી નકભી ઇસ ઘરસે મુજહકો ની
કલના ઝુરૂર હએ, સો બેહેતર હએ કે ઇસ દરબાનકો કએદ કરવાઉં,
ઔર ઇસ ઘરકા મઐં માલીક હોજાઉં! યેહ ખીઆલ કરકે, જો
ખાના કે મોઅલ્લીમને મુખતારકે લીએ દરબાનકે હાથસે કએદ
ખાનેમેં ભેજાથા, ઉસકી ઊસકો ખબરથી. ગરઝ ઊસ લડકેને વોહ
રાતતો યુંહી ગુઝારી, સુબ્હો હોતેહી ઉસ લડકેને અપને તમામ
કપડે ફાડ ડાલા, ઔર રોતા હુવા ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીઆદકે પા
સ ગયા, ઔર પુકારકે કહેને લગા કે, અએ અમીર, તુજહે કુછભી
ખબર હએ? ક્યું ઈસ કદર ગફલતકી નીંદમેં મસ્ત હએ, ક્યા તુ
અપની રીઆસત ખરાબ કરના ચાહતા હએ? જો કુછ શેહેરકી
ખબરદારી નહીં રખતા? ઉબેદુલ્લાહને પુછા કે, અએ લડકે, યેહ તુ
ક્યા શોરો ગુલ કરતા હયે ?

તબ ઉસ લડકેને કહા કે, અએ અમીર, કલ રાતકો મોઅ
લ્લીમ, ઔર દરબાન દોનોં મીલકર કએદખાનેમેં મુખતારકે વા
સ્તે ખાના, ઔર કાગઝ કલમ, ઔર સીયાહી અપને હાથસે પ
હોંચાકર કુછ પએગામભી ઝબાની મોઅલ્લીમકો સુનાયા, ઔર
યેહ અજબ બાત હએ કે, ઉસ બાતકી અમીરકો બીલકુલ ખબર
નહીં! અગર અએસાહી મઆમેલા ચંદરોઝ રહા તો, મુલ્કકા

રહેના મહાલ હુએ. યેહ સુનતેહી ઉબેદુલ્લાહકે ચેહેરેકા રંગ બદલ ગયા, ઔર બહોત ગુસ્સેમેસે વહાંસે ઉઠકર કએદખાનેકે દરવાજેપર આયા. વહાંકે સીપાહી ઊસસે બહોત ડરતેથે સો ઉસકે ચેહેરએ મનહુસકો દેખતેહી ઉઠ ખડેહુએ, ઔર યેહતો ગુસ્સેમેં ભરા હુવા થા, સો કીસીસે કુછ નપુછા, બસ જાતેહી સીપાહીઓંકો ચાબુકસે મારના શુરૂ કીયા, ઔર દરબાનકોતો ઇસકદર મારા કે, ઉસ ગરીબકે બદનસે ખુન જારી હુવા, ઔર મોઅલ્લીમકોભી બહોત મારા, ઔર સબકો કએદ કીયા, ઔર દરબાનકો કતલ કરનેકા હુકમ દીયા. દરબાન હાથ જોડકર અરઝ કરને લગા કે, અએ અમીર, હમારેસે કયા ખતાહુઇ હુએ સો પેહેલે ઉસકો સાબીત કરો, ફેર કતલકા હુકમ કરો? ઉબેદુલ્લાહકો જો ઉસ લડકેને કહાથા સો ઉસ દરબાનકો કહે સુનાયા! તબ દરબાનને દસ્તબસ્તા અરઝ કીયા કે અએ અમીર ખુદા આપકો સલામત રખ્ખે, સુનો કે, યેહ કીસ્સા કલ શબકા હુએ, કુછ બહોત રોઝ નહીં હુએ, અગર આપ કીસી આદમીકો કએદખાનેમેં ભેજકર દરીઆફત કર લેવેં તો, જો કુછ સચ, ઔર જુઠ હોગા સો આપકો માલુમ હોજાવેગા. ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીઆદને યેહ સુનકર, અપને ખાસ ગુલામોંકો કએદખાનેમેં ભેજા. ઉન્હોંને કએદખાનેકે અંદર જાકર, બહોત તલાશ કીયા, લેકીન કાગઝ કલમ, ઔર સીઆહીકા કહીં નશાન નમીલા. આખીર બાહેર આએ, ઔર હાથ જોડકર અરઝકીયા કે આપકે રૂબરૂ જો બાત કે ઊસ લડકેને બયાનકી હુએ વોહ સરાસર ગલત હુએ, કયું કે, કએદખાનેકે અંદર ઉન ચીઝોંકા કુછભી નશાન નહીં હુએ. ઉબેદુલ્લાહને ઊસ લડકેકો બુલાકર પુછા. બારે ખુદાકી કુદરતસે ઉસ લડકેકી ઝબાનમેં લુકનત હોગઈ, કુછ સાફ ન કહે સકા. ઉબેદુલ્લાહકો યકીન હુવા કે, ઊસ લડકેને દરબાનપર તોહમત કી હુએ. ગરઝ ઉબેદુલ્લાહ અપને દીલમેં પીશેમાન હુવા. તબ દરબાનને અમીરકે તખ્તકો બોસા દેકર કહા કે, અએ અમીર યેહ લડકા કહીં રાસ્તેમેં પડા હુવાથા, સો ઇસકો મેરી અવરતને

ઉઠાકર અપને મકાનમેં લાઇ, ઔર પરવરીશ કરને લગી. હરચંદ મએંને અપની અવરતકો મના કીયા કે, યેહ લડકા "ઝીના ઝાદા" યાને હરામકા હએ, ઇસલીએ ઇસકો ઘરસે નીકાલ, લેકીન ઉસ અવરતને મેરા કહેના નમાના. આખીર આજ ઇસને અપને ઝીનાકે આસાર મુજહપર ઝાહીર કીયા.

યેહ સુનકર, ઉબેદુલ્લાહને દરબાનસે મઆફી માંગી, ઔર જાગીરદી, ઔર ઇનામો ઇકરામ બહોતસા દીયા, ઔર મોઅલ્લીમકો બી ખુશીકે સાથ રૂખસત કીયા ! ઔર, ઉસ લડકેકો કતલ કીયા, ઔર મુખતારકો જો કએદખાનેમેં બહોત સખતીથી સો ઉસમેંભી કમી કી. અબુ મીખનફ લીખતા હયે કે, જબ મોઅલ્લીમકો બીલકુલ તસલ્લી હુઇ, તબ નહાધોકર સાફ કપડે પહેનકર ઉબેદુલ્લાહકે પાસ રૂખસત માંગનેકે લીએ ગયા, ઔર કહા કે, અએ અમીર, મએંને નઝર કીથી કે, જબ મુજહે કએદસે રેહાઇ હોગી, તો હજ કરૂંગા, સો અબ મેરી ઊમ્મેદ બરાઇ હએ ઇસ લીએ મએ હજકો જાનેકા ઇરાદા રખતા હું, ઔર આપકે નઝદીક રૂખસતકે લીએ આયાહું. ઉબેદુલ્લાને મોઅલ્લીમકો પુછા કે, તુમ પહેલે "મકેકો" જાઓગે યા "મદીનેકો"? મોઅલ્લીમને કહા કે, મએં દોનોં જગા જાઉંગા. યેહ સુનકર ઉબેદુલ્લાહને મોઅલ્લીમકો એક હઝાર દીનાર, ઔર એક હઝાર દીરહમ દેકર રૂખસત કીયા. મોઅલ્લીમ વહાંસે રૂખસત હોકર, વોહ દીનાર, ઔર દીરહમકો ફકીરોકો, ઔર મુસાફરોકોં બાંટા, ઔર મદીનએ મુનવ્વરાકા રાસ્તા લીઆ.

ગરઝ ચંદરોઝમેં મદીનએ મુનવ્વરામેં દાખીલ હુવા, ઔર ઝીઆરત કરકે અબદુલ્લાહ બીન ઉમર ઇબને ખત્તાબકે ઘરપર આયા. અબદુલ્લાહકે નીકાહમેં મુખતારકી બહેનથી. ઉસરોઝ અબદુલ્લાહકે મકાનમેં કુછ ખુશીથી, ઇસલીએ, કીસમ કીસમકી શીરની ઔર તરેહ તરેહકે ખાને, ઔર મેવે સફરેપર રખએહુવેથે. અબદુલ્લાહને અપની અવરતકો ખાનેકે લીએ યાદ કીયા. અવરતને

કહા કે, જબતક મેરે ભાઇ મુખ્તારકી ખબર મુજકો નમીલેગી તબતક મએં કોઈ લઝીઝ, ઔર શીરની અપની ઝબાનપરભી નરખ્ખુંગી. ઇતનેમેં મોઅલ્લીમને દરવાઝેપર આકર આવાઝદી કે, કુફેસે કાસીદ આયાહએ. અબદુલ્લાહને અંદર આનેકો હુકમદીયા. મોઅલ્લીમ મકાનમેં દાખીલ હુવા, ઔર સલામ કરકે મુખ્તારકે દોનોં ખત અબદુલ્લાહકો દીયા. અબદુલ્લાહને ખત પડકર મુખ્તારકી કએદકા અહેવાલ માલુમ કરકે બહોત ગમગીન હુએ. ગરઝ દુસરા ખત અબદુલ્લાહને અપની અવરતકે પાસ લેકર ગએ, ઔર કહા કે, અએ બીબી મએં તુમ્હેં ખુશખબરી દેતાહું કે, તુમ્હારે ભાઇ મુખ્તારકા ખત કુફેસે આયાહએ, લો ઇસ ખતકો પડો, ઔર ખાના વગએરા ખાઓ. ઊસ અવરતને વોહ ખત લી, ઔર ખોલકર પડી, પડતેહી આહો ઝારી નાલા વ ફરીઆદ કી, ઔર અબદુલ્લાહસે કહેને લગી કે, મુજકે ખુદાકે વાસ્તે તુમ રઝાદો કે, મએં કુફેકો જાઊં, ઔર અપને ભાઇકો એક નઝર દેખ આઊં.

અબદુલ્લાહકો ઉસ અવરતસે બહોત ઊલફતથી, ઔર અગર એક ઘડી ઉસકી આંખોંસે દુરહોતી તો, નેહાયત બેકરાર હોતેથે. જબ યેહ બાત અપની અવરતસે સુને, તબ લાચાર હોકર કહા કે, પહેલે જો કાસીદ કે કુફેસે આયાહએ, ઉસસે તો મીલો, ઔર અપને ભાઇકા હાલ દરીઆફત કરો, બાદ કુફેકો જાનેકી તજવીઝ કરના. ગરઝ અએસી અએસી બાતેં કરકે સમજાકર ખાના ખીલાયા. ફેર અબદુલ્લાહ, ઔર મોઅલ્લીમનેભી ખાના ખાયા. જબ ખાનેસે ફારીગ હુએ, તબ અબદુલ્લાહકી અવરત મોઅલ્લીમકે પાસ આઇ, ઔર મોઅલ્લીમકો કસમદી કે, જો જો હાદેસા ઔર મુસીબત મુખ્તારપર ગુઝરતી હએ, વોહ સબ બયાન કર. તબતો મોઅલ્લીમને જો જો મુસીબતેં, ઔર આફતેં મુખ્તારપર ગુઝરીથીં, તમામ બયાન કીયા, ઔર કહા કે, હનોઝ મુખ્તારકે પાંવમેં બેડીઆં, ઔર ગલેમેં તઓક, ઔર ચેહેરેકા રંગ ઝરદ હએ, ઔર

મુંહપર એક ઝખમ લગાહુએ કે, જીસસે કલેજેમેં દરદ હુએ, ઔર ઉસ ઝખમસે પીપ બહેતાહુએ, ઔર કોઇ હકીમ યા તબીબકો, હુકમ નહીં જો કએદખાનેમેં જાકર મુખતારકે ઝખમકા ઇલાજ કરે.

રાવી લીખતા હુએ કે, મુખતારકી બહેનને જો અપને ભાઇકા હાલ સુની તો ગશ ખાકર ગીરપડી. જબ હોશમેં આઇ, તબ અપને સરકે બાલ, ઔર અપને બચ્ચોંકે સરકે બાલ કતરકર અબદુલ્લાહકે રૂબરૂ રખ્ખી! તબ અબદુલ્લાહને ઘબરાકર પુછા કે, યેહ ક્યાહુએ? અવરતને જવાબદી કે, યેહ મેરે, ઔર મેરે બચ્ચોંકે સરકે બાલહુએં, ઔર જબતક મેરે ભાઇસે મેરી મુલાકાત નહોવેગી, તબતક તુમ મેરે ઉપર હરામહો, ઔર મએં તુમ્હારે ઊપર હરામહું! અબદુલ્લાહકો યેહ બાત બહોત બુરી માલુમ હુઇ. ફેર અવરતપર ખફા હુએ, ઔર કહા કે, અગર કોઇ કાસીદ શામકો જાનેવાલા માલે તો અભી તુમ્હારે ભાઇકો રેહાઇ હોજાવે. તબ મોઅલ્લીમને કહા કે, મએં હાઝીરહું, અગર હુકમહો તો મએં વહાં જાઉં, ઔર જો ફરમાઓ સો દીલોજાનસે બજાલાઉં. અબદુલ્લાહ બહોત ખુશહુએ, ઔર દવાત કલમ મંગવાકર વહીં એક ખત યઝીદકો લીખ્ખે; ઉસમેં યઝીદકે બહોતસે એહેસાનકા શુકરાના બયાન કીયા, ઔર લીખ્ખા કે, યઝીદ તેરા ઇતના એહેસાન મેરે પર હુએ કે, જબતક ઝીંદાહું તબતક નભુલુંગા. ગરઝ ઇસી તરેહકી તહરીરાત લીખકર કુછ થોડાસા અપના મતલબ લીખકર ઉસ ખતકો બંદકીયા, ઔર એક રેશમી કપડેમેં લપેટા, ઔર એક કપડેમેં ઊન બાલોંકો લપેટકર મોઅલ્લીમકે હવાલે કીએ, ઔર કહા કે, અએ મોઅલ્લીમ, ખુદા તુમ્હારે જાનેકો મુબારક કરે, સો અબ તુમ યઝીદકે તરફ જાઓ, ઔર યેહ કાગઝ ઉસકો પહોંચાદો; જબ યઝીદ ખત પડચુકે, તબ યેહ બંધેહુએ બાલ ઉસકો દેના. ફેર કહા કે, અએ મોઅલ્લીમ, મુજહકો યકીન હુએ કે, તુમ ઝુરૂર ઇસ કામકો ફતહ કરકે આવોગે; લેકીન મએં તુમકો વહાંકે અહેવાલસે ખબરદાર કરતાહું, અગર ઊસકે મવાફીક કરોગે તો ઇનશાઅલ્લાહ જલદ કામ બર આવેગા, વોહ યેહ હુએ કે:—

અએ મોઅલ્લીમ, જબ તુમ દમીસ્કમેં દાખીલ હો, તબ બાદ તીન દીનકે હમ્મામમેં જાના, ઔર ખુબ ગુસલ કરકે અએસા લીબાસ પહેનના કે, જો યઝીદકે ગુલામ પહેનતેહો, ઔર ઉસપર ઇતરો ગુલાબ ખુબ લગાના, તો કોઈ તુમકો મુસાફર નજાને, ઔર એક રૂમાલ કમરસે બાંધના, ઔર ઇસ બાલકો અપની બગલમેં દાબેહુએ રહેના. ઉસ વકત તુમભી યઝીદકે ગુલામકે મવાફીક નઝર આવોગે. જબ તુમ યઝીદકે મહેલપર પહોંચો તો પહેલે તુમકો એક દરવાઝા આલીશાન દીખાઇ દેગા, ઔર ઉસ દરવાઝે પર આઝુબાઝુ દો ચબુતરે હોવેંગે, ઔર ઊસપર ફરશે મખમલી બીછા હોગા, ઔર ઉસ હરેક ચબુતરેપર પાંચ પાંચસો જવાન હુરનો જમાલમેં યકતા પાંચો હથીઆર લગાએહુએ બએઠે હોંગે, સો વોહ સબ યઝીદકે ગુલામ હએં, ઔર હરેક જવાનકે રૂબર દોદો લડકે કમ ઉમર ખુબસુરત દસ્તબદસ્તા ખડે હોવેંગે, હરચંદ ઉન્હોકી ઝેબો ઝીનત દેખનેકે કાબીલહએ, મગર તુમ કીસીકે તરફ નદેખના, બલકે કીસીકો સલામભી નહીં કરના. ઇસીતરેહ અંદર ચલેજાના; તો સબ લોગ યેહ જાનેં કે, તુમ યઝીદકે ખાસ મુલાઝીમહો કે હમેશા આયા જાયા કરતેહો. ફેર દુસરા દરવાઝા મીલેગા, વહાંભી વએસાહી નકશા નઝર આવેગા, મગર તુમ કીસીસે હમકલામ નહોના, યુંહીં અંદર ચલેજાના. અએસે આઠ દરવાઝે તુમકો મીલેંગે, મગર તુમ કીસીકિ તરફ નઝર નકરના. જબ આઠ દરવાઝે પાર કરકે, આગે જાઓગે તો એક મહેલ અઝીમુશ્શાન નઝર પડેગા, ઔર ઊસ મહેલમેં અજબ તરેહકા ફરશ બીછાહોગા કે, જીસકે દેખનેસે અકલ હએરાન હોગી! ફેર તુમ ઉસ મહેલમેં દાખીલ હોકર એક કોનેમેં છુપકર ખડે રહેકર તમાશા દેખના. બાદ, થોડી દેરકે એક લડકા ખુબસુરત કબા બાદનમેં પહેનેહુએ, ઔર સરપર અમામા સીઆહ રખેહુએ, દોનોં હાથોંમેં ચાંદી, ઔર સોનેકે ખુખુરદાન લીએહુએ નઝર આવેગા, કે જીસકી ખુશબોસે દીમાગ મોઅત્તર હોજાવે!

ગરજ યેહ સબ સામાન પઝીદકે નહાનેકા હુએ. બદ થોડી દેરકે ઔર એક લડકા નેહાયત હસીન ચવદવીં રાતકે ચાંદકે મવાફીક સીમતન નાઝુક બદન, લીબાસ સીઆહ પહેનેહુએ બાડી શાનો શવકતસે આવેગા, ઔર પીછે ઊસકે પઝીદભી આવેગા, ઔર તુમ્હારા મતલબ ઊસીસે બર આવેગા. સો તુમ ઉસસે મુલાકાત કરના, ઔર અપને મતલબકો બયાન કરના. મોઅલ્લીમ કહેતા હુએ કે, મએને યેહ બાતેં જો અબાદુલ્લાને બયાનકી ખુબ યાદ રખ્ખા, ઔર જબ દમીશ્કમેં દાખીલ હુવા તો બાદ તીન દીનકે હમ્મામમેં જાકર ખુબ નહાયા, ઔર લીબાસ વ પોશાક રંગીન જ એસી અબાદુલ્લાહને ફરમાયાથા વએસી પહેની, ઔર ગુલાબ, અતર ખુબ લગાયા. ફેર એક રૂમાલ ઝરબાફતકા કમરસે બાંધા કે જીસસે મેરી શીકલો શબાહત પઝીદકે મુસાહેબોંકે માનીદ હોગઇ! ફેર "સુરએ અલ્હમદ" પડતાહુવા પઝીદકે દરવાઝેતક જાપહોંચા. વહાં ફરશ, ઔર ગુલામ બેશુમાર, ઔર ખુબસુરત લડકે કમ ઉમર દસ્તબદસ્ત ખડેહુએં, કીસીસે મુખાતીબ નહુવા, બલકે મએંને ઉનકો સલામભી નકી, ઔર બેખઓફ અંદર ચલાગયા, કીસીને મુજાહે મના નકીયા. ઉસીતરેહ આઠો દરવાઝે પારકીયા, ઔર મ હેલમેં દાખીલહુવા. વહાં દો જવાનકો ખુશ્બુરદાન લીએહુએ પાયા, લેકીન મએંને કીસીસે કુછ કલામ નકીયા, ઔર એક કોનેમેં જાકર છુપરહા, ઔર તમાશા દેખતાથા કે થોડી દેરકે બાદ, વોહ જવાન ખુબરૂ હાથમેં રૂમાલ લીએહુએ રૂબરૂ આયા! ઔર વોહ જવાન અએસા હસીન માહજબીનથા કે, જીસકે હુસ્નકી ગરમીસે આફતાબ આતશે હસરતમેં જલજાએ! અએસા જવાન મએંને અપની ઉમરમેં નદેખાથા; દેખતેહી મુજાહે ગશ આનેલગા, મગર મએંને અપનેતઇં ખુબ સંભાલા, ઔર "સલવાત" પડતાહુવા આગે બડા, ઔર ઊસ જવાનકો સલામ કીયા. જબ ઊસને મુજાહે દેખા તો બેઇખતીઆર દઓડકર મુજહસે લીપટગયા! ઔર કહેને લગા કે, અએ મેરે હબીબ, મએં કબસે તેરી રાહ દેખતાહું, ક્યું કે, મુજાહે

ખ્વાબમેં "આકા હુસેન અલેહીસ્સલામને" વસીઅત કી હએ, ઔર તેરે મતલબકો પુરા કરનેકો ફરમાએ હએં !

યેહ ગુફતગો હોરહીથી, ઇતનેમેં બહોતસે ગુલામ ઝરીન લીબાસ પહેને હુએ જો કરીબ છેસોકેથે સો આએ, ઔર ઉન્હોંકે પીછે યઝીદ લીબાસ શાહાના પહેને, ઔર સરપર ઝરીકા તાજ રખેહુએ, ઔર એક અસા સોનેકા, જીસમેં જવાહીર બેશ કીમત જડેહુએથે, ઔર જીસપર કલમા લીખ્ખા હુવાથા, હાથમેં લીએ હુએ ફરશે ઝમરરૂદીપર પાંવ ધરતેહુએ હમ્મામકે તરફ જાને લગા. ઉસ જવાનનેયઝીદકો દેખતેહી મેરેપાસસે જો અબદુલ્લાહકા ખત ઔર કપડેમેં લપેટેહુએ બાલથે સો લેકર જલ્દ યઝીદકે પાસ જાકર પહોંચ્યા, ઔર અરઝ કીયા કે, અએ ખલીફએ ઝમાં, આજકેરોઝ મુઝકે આપસે કુછ મતલબ હએ, અગર આપ સુનેં તો ઝાહીર કરૂં ? યઝીદ યેહ સુનતેહી વહીં ખડા હોરહા, ઔર બડી મેહેરબાનીસે હાલ પુછનેલગા. ઉસ જવાનને અરઝ કીયા કે, અએ અમીરૂલ મોમેનીન, આપકો ખુબ યાદ હોગા કે, ઇસ ગુલામકે બાબમેં આપને બારહા કસમ ખાઇથી, ઔર બઝબાને ખુદ ઇરશાદ ફરમાયાથા કે, હરરોઝ એક મતલબ તેરા અદા કરૂંગા, ઔર કોઈ સવાલ તેરા ખાલી નજાનેદુંગા, લેકીન ઇસ ગુલામને આપસે કીસીતરેહકા સવાલ નકીયા, મગર અબ ઇસ ગુલામકો એક મહમ દરપેશ હએ કે, જીસકા રફા હોના ફકત આપકી મેહેરબાની, ઔર ઇનાયતસે ઇલાકા રખતાહએ. (રાવી કહેતા હએ કે, યેહ જવાન યઝીદકા નેહાયત પ્યારા માશુકથા.) તબ યઝીદ કહેનેલગા કે, અએ મહબુબ તેરા ક્યા મતલબ હએ સો જલ્દ બયાન કર, ઇનશા અલ્લાહ મએં ઉસકો અભી અદા કરદુંગા. તબ ઉસ જવાનને દસ્તબસ્તા હોકર અરઝ કીયા કે, ઇસ ખતકા જવાબ મએં આપસે ચાહાતાહું, ઔર જો કુછ કે ઇસમેં લીખ્ખાહએ, ઉસકો પુરાકરો; યેહ કહેકર ઉસ જવાનને વોહ ખત યઝીદકો દીયા. યઝીદને પુછા કે, ઇસ ખતકો કીસને લાયા હએ, સો ઉસે હાઝીર કરો. મએં વહીં જાકર

યઝીદકે રૂબરૂ આદાબ, ઔર તસલીમાત બજાલાકર દસ્તબસ્તા ખડાહુવા, ઔર મઐંને જો ખુબ ગઔર કરકે દેખા તો, યઝીદકે ચેહેરેસે પાદશાહીકે નશાન નઝર નઆએ, ઔર અજબ ઉસકી બદસુરતીથી! મોટે મોટે હોઠ, ઔર દબીહુઈ નાક. ઔર દોનોં ગાલોંપર ઝખમ નઝર આતેથે.

ગરઝ યઝીદ કહેનેલગા કે, ઇસ ખતમેં અબદુલ્લાહ બીન ઉમર લીખતેહએં કે, ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ જો મેરે તરફસે કુફેમેં સુબાહએ, સો ઉસને મુખતારકો કએદે શદીદમેં બંદ કીયા હએ, અગર વોહ કએદસે છુટજાવે તો બહોત એહસાન હોગા, ઔર ઇસ બાબમેં મેરા જવાબ ઉબેદુલ્લાહપર ચાહતેહએં. મોઅલ્લીમને કહા કે આપ જો કહેતેહએં સો સહીહએ, ઔર ફેર મઐંને જો મેરેપાસ બાલ બંધેહુએથે વોહ યઝીદકે સામને રખદીયા. ઉન બાલોંકો દેખતેહી યઝીદકે ચેહેરેકા રંગ બદલગયા, ઔર યઝીદકા તમામ બદન કાંપને લગા, ઔર ઉસી વકત દવાત, ઔર કલમ મંગવાકર ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકો એક ખત ઇસ મઝમુનકા લીખને લગા કે:—

અએ ઉબેદુલ્લાહ, તુ ઇસ ખતકો પડતેહી મુખતારકો કએદસે બાહેર નીકાલ, ઔર ઉસકો ખીલઅતે શાહના પહેનાકર બહોતસા ઇનામ, ઔર ઇકરામ દેકર મદીનેકે તરફ રવાના કર, ઔર ઇસ કામકો જએસા બને વએસા જલ્દ કીજીઓ, નહીંતો અતાબેશાહીમેં ગીરફતાર હોવેગા. ઇતના લીખકર અપની ખાસ મોહર કરકે ખત બંદ કીયા, ઔર મેરે હવાલે કીયા. ઔર મેરી સવારીકે વાસ્તે એક ઊંટ, ઔર એક પોશાક ઝરરીન, ઔર પાંચસો રૂપીએ નકદ દેનેકા હુકમ કીયા, ઔર ઊસ જવાનકે તરફ દેખકર કહા કે, અગર તુ મુજહસે લાખોં દીનાર માંગતા, ઔર મુખતારકે બાબમેં કુછ સવાલ નકરતા તો ખુબથા, લેકીન ખએર હમને યેહભી એક તેરા સવાલ પુરા કીયા, ઔર અબદુલ્લાહ બીન ઉમરકોભી ખુશ કીયા, યેહ કહેકર હમામમેં ગયા. ફેર મઐં ઉસ જવાનસે રૂખસત હુવા, ઔર જો કુછ યઝીદને ઇનામ, ઔર ખીલઅત, ઔર ઊંટકે

વાસ્તે કહાથા સો સબ હાઝીર પાયા, ઔર ઉસ ખતકે જવાબ મીલનેસે મએં ઇતના ખુશહુવા કે, અપને જામેમેં ફુલા નસમાતાથા. ગરઝ ઉસી તરેહ વોહ આઠોં દરવાઝે તએ કરકે બાહેર આયા ઔર ખુદાકા શુકર બજાલાયા, ઔર ઊસી ઊંટપર સવાર હોકર કુફેકે તરફ રવાનાહુવા. બાદ ગ્યારા દીનકે કુફેમેં દાખીલહુવા, ઔર ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકે મહેલપર જાકર દરબાનસે કહા કે, તુમ્હારે સરદારકો જાકર ખબર કરો કે, દરવાઝેપર ખલીફએ ઝમાન યઝીદકા કાસીદ હાઝીર હએ. દરબાન મેરા યેહ કલામ સુનતેહી મુજહકો બહોત તાઝીમ, ઔર તકરીમસે બીઠલાયા, ઔર આપ અપને સરદારકો ખબર કરને ગયા, ઔર ઉસ દરબાનને મુજહે નપહેછાના કે, મએં મોઅલ્લીમહું, ક્યું કે, મએંને અપને મુંહકો ઇસતરેહ બાંધાથા કે, સીવા દો આંખકે ઔર કુછ નઝર નઆતાથા.

ગરઝ થોડી દેરકે બાદ ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદસે મુલાકાત હુઇ. મએંને અપને મુંહકો ખોલડાલા, તબ ઉબેદુલ્લાહને મેરે ચેહેરેકો દેખતેહી ગુસ્સેસે ખુબ હંસા, ઔર કહેનેલગા કે, અએ મોઅલ્લીમ તુ અપના કામ કરકે આયા? મએંને કહા કે, અએ અમીર, હાં મએં ખુદાકે ફઝલસે અપના કામ કર આયા. ફેર મએંને ખત યઝીદકા ઊબેદુલ્લાહકે હાથમેં દીયા. ઊબેદુલ્લાહકા દસ્તુરથા કે, જબ કોઇ યઝીદકા ખત આતા તો ઉસીવક્ત અપને તખ્તસે ઉઠતા, ઔર બહોત તાઝીમ, ઔર તકરીમસે ઉસ ખતકો લેતા, ઔર અપની આંખોંસે લગાતા, ઔર બોસા દેકર, બાદ ખતકો ખોલતા; સો ઊસી મવાફીક ઉસને ઉસ ખતકોભી કીયા, ઔર ખત ખોલકર પડા, ઔર ઉસી વક્ત કએદખાનેકે દરબાનકો બુલા કર કહા કે, ઇસી વક્ત મુખતારકો કએદખાનેસે બાહેર નીકાલ. દરબાનને ઉસી વક્ત મુખતારકો કએદખાનેસે બાહેર નીકાલા, ઔર બડી ઇઝ્ઝત, ઔર હુરમતસે દરબારમેં લાયા.

જબ મુખતાર દરબારમેં આયા, તબ ઊબેદુલ્લાહ અપને તખ્તસે ઉઠ ખડાહુવા, ઔર બડી તાઝીમ, ઔર તકરીમ કરકે આ

પને બાઝુસે બીઠલાયા, ઔર બહોત નરમીસે બાતેં કરનેલગા, ઔર હકીમકો બુલવાકર કહા કે, મુખ્તારકે ચેહેરેપર જો ઝખ્મ હય્યે ઊસકી દવા કરો, ઔર બહોત જલ્દ અચ્છા કરો. ગરઝ ઉસ હ કીમને દવા કી. ચંદરોઝમેં ઉસકી દવાસે મુખ્તારકા ઝખ્મ ભર આયા! ફેર ગુસલ કીયા, ઔર પોશાક ઉમદા જો ઉબેદુલ્લાહને દીથી સો પહેની, ઔર ફેર ઉબેદુલ્લાહને મુખ્તારકો અપની સવા રીકા એક ઊંટ, ઔર દસ હઝાર દીનાર બતઔર બક્ષીશકે દીયા, ઔર મો.અલીમકોભી બહોતસા ઇનામ દીયા, ઔર મુખ્તારસે ક હેનેલગા કે, અય્યે મુખ્તાર, જબ તુમ મદીનએ મુનવ્વરાકો પહોંચો તો હમકો ઝુરૂર ખત લીખના, તા હમકો તસલ્લી હો, ઔર કહા કે યેહ ખત અબદુલ્લાહકો દેના, ઔર સલામ કહેના.

ગરઝ મુખ્તારને વહાંસે નીકલકર મદીનેકા રાસ્તા લીયા. રાહમેં "સકઆબ અઝદીસે" મુલાકાત હુઇ. તબ અઝદીને પુછા કે, અય્યે મુખ્તાર, ઇસકદર ક્યું તેરા હાલ તબા હય્યે? મુખ્તારને કહા કે ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદને મુઝહકો કય્યેદ કીયાથા, મગર ઇનિશા અલ્લાહ મય્યેં ઊસકો અય્યેસા મારૂંગા કે, ઊસકે હાલપર તમામ મખ્લુક ગીરયા વ ઝારી કરેગી, ઔર જનાબ ઇમામે હુસેનકે ખુન કે બદલેમેં સત્તર હઝાર આદમી બની ઉમૈયાસે કતલ કરૂંગા કે, જીસ તરેહ "હઝરત યહયહ" કે વાસ્તે ઝાલીમ કતલ કીય્યેગય્યેથે, ઔર કસમ હય્યે ઉસ ખુદાય્યે પાકકી, કે જીસને કુરઆન નાઝીલ કીયા, ઔર હકકો બાતીલસે જુદા કીયા હય્યે, ઔર દીને હકકો કરાર દીયા હય્યે કે, ઊંન કુત્તોંકો જીન્હોંને ફરમાને ખુદાકો જહુટ જાના, ઔર રસુલે અકરમકે ફરઝંદકો શહીદ કીયા હય્યે, સો મ ય્યેંભી ઊન્હોંકો વાસીલે જહન્નમ કરૂંગા. યેહ કહેકર વહાંસે આગે બડા, ઔર મક્કેમેં દાખીલહુવા. મુખ્તાર વહીંથા કે ચંદરોઝકે બાદ અય્યેસી ખબર આઇ કે, "યઝીદ બરોઝે પંજશંબા, તા૦ ૧૪ વી, માહે રબીઊલ ઊલા, સને ૬૩ હીજરીમેં જીસ વક્તમેં ઉમર ઊસનાપેકારકી ૩૮ આડતીસ બરસકીથી, ઔર ઉસને દો બરસ, આઠ

મળીને ખીલાફત કરકે વાસીલે જહન્નમ હુવા, અઝાબ ઉસકા શદીદ હુએ."

અબ યઝીદકે હલાક હોનેકે બયાનમેં, ચંદ રીવાયતેં મુખ્તલીફ આઇ હુએં, લેકીન કીતાબ "કુરરતુલ અએન ફી અખ્ઝે સારૂલ હુસેન" મેં અબદુલ્લાહ બીન મોહમદને અબુ મીખ્નફસે યું રીવાયત કી હુએ કે, યઝીદ બીન મઆવીયા એક રોઝ વાસ્તે સએરો શીકારકે નીકલા, ઔર ઉસકે હમરાહ બહોતસે ઉમરા, વઝીર, ઔર અરકાને સલતનતભી ગએથે, ઔર દસ હઝાર સવાર, ઔર પીઆદેભી સવારીકે સાથ હુએ. ગરઝ, નેહાયત શાનો શવકતસે સવારી નીકલી, ઔર યઝીદ ચરીંદ, ઔર પરીંદકા શીકાર કરતાહુવા ચલાજાતાથા. જબ દો રોઝકા રાસ્તા તએહુવા, તબ નાગહાં એક હરન તેઝ રફતાર ખુબસુરત નઝરઆયા, તો યઝીદને અપને ખાસ મુસાહેબોંસે કહા કે, મેરા ઇરાદા યેહ હુએ કે, ઇસ હરનકો જીતા પકડલું, ઔર કોઇ મેરે હમરાહ નઆવે, ઔર મેરે પીછે ઘોડા નદવડાવે. યેહ કહેકર, ઉસ હરનકે પીછે ઘોડા દવડાયા. વોહ હરન આહેસ્તા આહેસ્તા ચલાજાતાથા. જબ અપને પીછે ઘોડેકો આતે દેખા, ચોકડી ભરકર ભાગને લગા, ઔર યઝીદનેભી ઘોડા ઉસકે પીછે દવડાયા. હરચંદ પકડના ચાહા, ઔર દો ચાર કોસતક ઉસકે પીછે ચલાગયા, લેકીન વોહ હાથ નલગા; આખેરશ નઝરસે ગાયબ હોગયા! તબ યઝીદને અપને ઘોડેકી બાગ રોકી, ઔર ઘોડાભી પસીના પસીના હોગયા, ઔર ખુદ યઝીદભી સરસે પાંવતક પસીનેમેં ગરક હોગયાથા, ઔર ઊસ જંગલ પુરખતરમેં અપનેકો તનહા દેખકર નેહાયત ઘબરાયા, ઔર બસબબ તનહાઇકે વહાંસે રોતાહુવા આગે ચલા! નકોઈ વહાં યારથા જો યારી કરે, નકોઇ દોસ્ત ગમખ્વાર કે વફાદારી કરે! લાચાર, પાનીકી તલાશમેં ઇધર ઉધર ભટકતા ફીરતાથા; મગર કહીં પાનીકા નામોનશાન નમીલા. લેકીન ઔર એક આફતે નાગહાની, ઔર બલાએ આસમાનીમેં ગીરફતારહુવા, યાને ચંદ સવાર હાથમેં ભાલે લીએહુએ નઝરઆએ.

અજબ ઉન સવારોંકી હૌલનાક સુરતથી ! ગોયા ગઝબે ઇલાહીકે પુતલેથે ! ઉસમેં યઝીદકે ચેહેરેકા રંગ ઝરદ હોગયા ! ઇતનેમેં વોહ સવાર નઝદીક આનપહોંચે, ઔર કહેનેલગે કે, અએ યઝાદ, હમ જહન્નમકે ફરીસ્તેહએં, ઔર ખુદાકા હમપર હુકમ આયાહએ, કે, અઝાબે શદીદસે તેરી રૂહ નીકલેં.

ઇતના કહેકર યઝીદકે સરપર એક ગુરઝમારા, જીસસે યઝીદકા કામ તમામ હોગયા, ઔર બેજાન હોકર ઝમીનપર ગીરપડા. ઔર વોહ ફરીસ્તે વહાંસે ગાયબ હોગએ ! ઔર ઇધર જો યઝીદકે આનમેં દેરહુઇ તો તમામ સવાર, ઔર પીઆદે હએરાન હુએ, ઔર ચારોં તરફ તલાશ કરનેલગે, મગર ઉસકા કહીં નશાન નહીં મીલતાથા. રાવી લીખતાહએ કે, યઝીદકે ખાસ મુસાહેબ, જો હમેશા હમનીવાલા, ઔર હમ પીઆલા રહા કરતેથે, સો ઉસ સવારીમેં ઉનમેંસે દસ શખ્સથે. જબ યઝીદકા કીસીસે પતા નલગા, તબ ઉન દસ શખ્સોંને ઘોડે ઉઠાએ, ઔર તલાશમેં નીકલે. આખેરશ ઢુંડતે ઢુંડતે ઉસી જંગલમેં પહોંચે, જહાં યઝીદકા કામ તમામ હુવાથા ! ફેરતો ઉનકોભી ઉસી બલાકા સામનાહુવા, યાને વોહી ફરીસ્તે ફેર નમુદ હુએ, ઔર ગુરઝોંસે ઉન દસોંકો મારમારકર યઝીદકે સાથ ઉન્હોંકોભી દાખીલે જહન્નમ કીએ ! શીકારકો ગએથે સો ખુદ શીકાર હોગએ ! ઔર બાકી લશકર દમીશ્કકો ગયા. જો અહેલે ઇસલામથે વોહ તો ઇસ ખબરકો સુનકર ખુશહુએ, ઔર જો યઝીદકે હવાખ્વાહથે વોહ ગમગીનહુએ, માતમદારીકી મજલીસ હુઇ, ઔર મરસીએ પડે.

રાવી કહેતાહએ કે, બાદ યઝીદકે ફેર આપસમેં ફીતના, ઔર ફસાદ બરપા હુવા, ઔર અકસર શહેરોંમેંભી ફસાદે અઝીમ પએદા હુવા, ઔર જો આઝુ બાઝુ મોમેનીન, ઔર સાલેહીનથે, વોહ ફીતનેઓર આએ, ઔર યઝીદકે મહેલપર હુલડ કરને લગે, ઔર ઉસકી અવલાદકો કતલ કીયા, ઔર અવરતોંકો કએદ કીએ, ઔર ઉસકા માલો અસબાબ સબ લુટલીયા. યેહી ઝુલમકા અંજામહએ.

"અલા લઅનતુલ્લાહે અલલ કઓમીઝ ઝાલેમીન;
સયઅલેમલ લઝીના ઝલમુઅઇઆ મુનકલે બીન યન કલેબુન."

ગરઝ કીસ્સા મુખ્તસર યઝીદકી અવલાદસે ફકત ખ્યારા આદમી બાકી રહેથે, જીનમેં મઆવીઆ સબસે બડાથા, જો અહેલે શામને બાદ યઝીદકે ઉસસે બએઅતકી, બાદ ચાલીસ દીનકે મઆવીઆ બીન યઝીદને અહેલે શામસે કહા કે, ઇસ ખીલાફતપર મેરા હક નહીં પહોંચતા, મગર "ઇમામે બરહક જનાબ સય્યદુસ સાજેદીન ઝએનુલ આબેદીન અલી બીન હુસેન અલેહીસ્સલામ હએં." અગર તુમ્હારી ખુશીહો તો ઉનકો ખલીફા કરો, યા ઔર કીસીકો જીસકો તુમ્હારા જી ચાહે ખલીફા બનાલો. લેકીન મુજહસે તો યેહ ખીલાફતે યઝીદકા ગુનાહ મેરે સરપર ઉઠાયા નહીં જાતા. તબ મઆવીઆકી મા યઝીદકી અવરતને કાહા કે, કાશ તુ કતરા હએઝકા હોતા તો, યેહ નંગો બદ્દા ખાનદાને બની ઉમૈયામેં નલગતા. તબ મઆવીઆને કહા કે, કાશ મએં જો તુ કહેતી હએ વોહી હોતા, મગર યઝીદકે ઘર પએદા ન હોતા, કે ઇસસે ઝીયાદા નંગો આર ઔર ક્યા હોગા.

બાદ ઉસકે યઝીદકા દુસરા બેટા જીસકા નામ "ખાલીદ" થા ઔર ઉમર ઉસકી પાંચ બરસકીથી. તબ અહેલે શામને ઉસકો બએઅતકી, ઔર મા ઉસકી લડકી હાશમ બીન ઉતબાકી મરવાન બીન હકમસે મીલ ગઇ, ઔર મરવાનનેભી ઉસસે મોહબ્બત કરલીથી, ઇસી વાસ્તે મરવાન નાયબ ખાલીદકા હુવા, ઔર હુકમરાની કરને લગા. ઉસી સાલમેં અબ્દુલ્લાહ બીન ઝુબેરને હુજાઝમેં લોગોંસે બએત ખુદલી, ઔર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદને બસરેમેં ખીલાફત ઇખ્તીઆરકી, ઔર બાઝે બાઝે કબાયલે અરબસે બએઅત લેલી, ઔર અપને ભાઇકો જો કુફેમેં હુકુમત કરતાથા, લીખ્ખા કે, અહેલે કુફાસે નીયાબતન ઉસકી ખીલાફતપર બએઅતલે. જબ અહેલે બસરેકો યેહ બાત માલુમ હુઇ, તો નેહાયત નાખુશ હુએ, ઔર ઇબ્ને ઝીયાદકો ગીરફતાર કરનેકો તઇઆર હુએ. ઇબ્ને

ઝીયાદ ઉનકે મુકાબેલેકી તાબ ન લાસકા. આખીર શામકે તરફ ભાગ ગયા. અહેલે કુફાને હુલડ મચાઇ, ઔર ઇબને ઝીઆદકી બેટે બેટીઆં, ઔર અઝીઝો અકરબાકો કતલ કરડાલા, ઔર એક હઝાર આદમી જો ઇબને ઝીયાદકે બએર બ્વાહથે, ઉનકોભી કતલ કીએ, ઔર તમામ માલો અસબાબ ઉસકા લુટ લીયા, ઔર ઇબને ઝીયાદકા ભાઇ, ઔર એક બેટા જાન બચાકર ભાગ ગએ, ઔર તમામ કુફી ઇમામે હુસેન અલેહીસ્સલામસે બહોત પશે માન, ઔર શરમીંદા હુએ, ઔર ખીઆલ કરને લગે કે, ઉસકા કુછ બદલા લીયા ચાહીએ તો અપના ગુનાહ બખશા જાવે, ઔર સઆદત હાસીલહો. ઇસી ફીકરમેંથે કે, સબસે અવલ અબદુલ્લાહ બીન હુરરે જઅફીકો વોહ કુફેકા રહેનેવાલાથા. એક રોઝ રાહમેં જનાબ સય્યદે શોહદા અલેહીસ્સલામસે મીલાથા, ઔર હઝરતને ઊસકો તરફ નુસરતકે દઅવત કીથી, લેકીન વોહ બદ કીસમત ઔર બેસઆદત કુબુલ ન કરકે ઉસ સઆદતસે મહરૂમ રહા.

જબ હઝરતને શહાદત પાઇ, ફેર ઉસકો બહોત પશેમાની, ઔર સખ્ત નદામત હુઇ. તબ ઊસને ઇસ બાબમેં બહોત અશ આર કહે, ઔર ફેર "સુલેમાન બીન સુર્દ ખુઝાઇ" અસહાબે રસુલે ખુદાથા, સો ઉસ વક્ત મુસય્યબ બીન નખબા મઝારી, ઔર અબદુલ્લાહ બીન સઅદ બીન નુફેલ અઝદી, ઔર રફાઆ બીન શદદાદ, ઔર અબદુલ્લાહ બીન વાઇલ તમીમી જો શીયાઆને અમીરૂલ મોમેનીન અલેહીસ્સલામસેથે, વોહ સબ સુલેમાનકે મકાનપર જમા હુએ, ઔર બહોતસે લોગ શીયાઆને કુફાસેભી જમા હુએ. તબ સુલેમાનને પહેલે તો હમ્દો સના ખુદાકી બયાનકી, ઔર નાત હઝરત રીસાલત પનાહકી કરકે, ફેર કહા કે, ખુદાએ તઆલાને હમકો ઝીયાદા ઉમર દેકર ઇસ ફીતના, ઔર ફસાદમેં મુબતીલા કીયા, અબ હમકોભી લાઝીમ હએ કે, રગબત કરેં, તરફ ઉસકે કલ મહશરમેં ખુદા હમસે ન કહે:—

"અવલમ નોઅમ્મીર કુમ મા યતઝકકરો ફીહે મન તઝક્કર

વજનઆ એકુમુન નઝીર", ઔર જનાબ અમીરૂલ મોમેનીન અલેહીસ્સલામને ફરમાયા હુએ કેઃ—સાઠ બરસકી ઉમરમેં ખુદાએ તઆલાને અપને બંદેકો મઅઝુર રખતા હુએ, ઔર અપન જો યહાં જમા હુએ હુએં, સો સબ સાઠ બરસસે ઝીયાદા ઉમરકે હુએં. અફસોસ હમ મઅઝુર ઇસપર હુએં કે, અપને તઇં મોહેબ્બાન વખાદેમાને અહેલે બએત રીસાલત પનાહસે જાનતેથે, તાકે ખુદાએ તઆલાને હમારા ઇમતેહાન કીયા, ઔર જુઠ હમારા ઝાહીર કર દીયા. જીસ વક્ત હમને ફરઝંદ ઝાદએ રસુલુસ સકલેનકો તલબ કીયા, ઔર ઉસને જુટે વઅદે કીએ, ઔર ઉનકો ફરેબ દીયા. જબ વોહ તશરીફ લાએ તો હમને હરગીઝ ઉનકી મદદ ન કી. અબ કોઇ ઉઝર હમારા બાકી નહીંરહા, મગર યેહકે તોબા કરેં, ઔર રૂજુ કરેં તરફ હઝરતકે, ઔર ઉનકે કાતીલોંકો કતલ કરેં, જીસસે શાયદ હમારે ગુનાહ બખશેજાવેં. ફેર "રેફાયા બીન શદાદ" ઔર "મુસય્યબ બીન નજબાને" કહા કે, અએ સુલેમાન, સચ કહા તુને, ઔર તુ સચ્ચા શીઆ, ઔર અસહાબે રસુલે ખુદા હુએ, ઔર આજસે હમને તુજહે અપના મુખતાર તુજહકો કીયા, ઔર તેરે સાથ ઇસી ઇકરારપર બએઅત કરતે હુએં. બાદ ઉસકે તમામ હાઝેરાને મજલીસ મુત્તફીક હુએ, ઔર એક ખત બનામે "સઅદ બીન હુઝેફાકો" જો મદાયનમેંથા, લીખ્ખા કે, શીયાઆને મદાયનકો ઇસી બાતપર મુકરરર કરે, ઔર વોહ ખત "અબદુલ્લાહ બીન તાઇ" કે હાથ રવાના કીયા.

જબ વોહ ખત મદાયનમેં પહોંચા; ઔર શીયાઆને અહેલે બએત ઉસસે આગાહ હુએ, તબ સબને મીલકર કહા કે, હમ સુલેમાનકી ઇતાઅત કરેં, ઔર કાતીલાને ઇમામ અલેહીસ્સલામસે લડેંગે, ઔર એક ખત "મુસની બીન ફખરમા અહદી" કો ભેજા કે, ઉસનેભી ઊસ બાતકો કુબુલ કીયા". તારીખ "તબરી" મેં લીખ્ખા હુએ કે, સને ૬૦) હીજરીમેં જનાબ સય્યદે શોહદા શહીદ હુએ, ઉસી વક્તસે શીઆ ખુફીઆ ખુફીઆ બની ઉમૈયાકે કતલ ક

રનેપર મુસતએદ હુએ, ઔર "અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેર"ને યઝીદ મલઊનકે મરને કે પહેલે કાતીલાને અવલાદે રસુલકે કતલ કરનેકો અરમાંકો તઇઆર કીયા, ઔર બહોતસે લોગોંકો યઝીદકે તરફસે ફેર લીયા. મગર જબ યઝીદ પલીદ જહન્નમમેં દાખીલ હુવા ઉસ વક્ત અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેર ઉસ ઇરાદેસે બાઝ આયા, ઔર સબ લોગોંકોભી માલુમ હુવા કે, અબદુલ્લાહકા મતલબ ફકત બાદશાહત છીન લેનેકાથા. જબ મુખ્તારને સુના કે, યઝીદ વાસીલે જહન્નમ હુવા તબ કુફેકે તરફ રવાના હુવા, ઔર મંઝીલ બ મંઝીલ તએ કરકે, જુમાકે રોઝ હીરામેં પહોંચકર ગુસલે જુમા બજા લાયા, ઔર પોશાક બદલકર શમશીર કમરસે લગાકર સવાર હુવા, ઔર દાખીલે કુફા હુવા. જબ ઇસકી સવારી જીસ ગલીસે યા જીસ મસજીદકે રુબરુસે જાતી તો વહાંકે તમામ લોગ ઉસકી પેશવાઇ, ઔર તાઝીમ કરતેથે, ઔર મુખ્તાર કહેતાથા કે, અએ લોગોં, ખુશ હોકે ખુદાને મુજકો અપને દોસ્તોંકે ખુનકા બદલા લેનેકો ભેજા હએ. ફેર મસજીદમેં ગયા, ઔર દો રકાત નમાઝ અદા કી, ઔર ફેર મુખ્તાર અપને ઘરમેં દાખીલ હુવા. દુસરે રોઝ તમામ શીયાઓંકો અપને મકાનપર બુલવાયા, ઔર કહા કે, મએં જનાબ ઇમામે હુસેનકે ખુનકા બદલા કાફીરોંસે લેને આયાહું.

ઉસવક્ત તમામ લોગોંને અરઝકી કે, અએ મુખ્તાર, બેશક તુ ઇસ કામકે લાયક હએ, લેકીન ઇસવક્ત શીયઓંને "સુલેમાન બીન સુર્દ ખુઝાઇ"સે બએઅતકી હએ કે, કાતીલાને ઇમામેં મઝલુમસે લડેં, ઔર વોહભી મરદે કારઆઝમુદા, ઔર અસહાબે જનાબે રસુલે ખુદા હએ, ઇસ વાસ્તે અબ તુ જરા ઠહેરજા. ઔર દેખ કે સુલેમાનકા અંજામકાર ક્યા હોતા હએ.

મુખ્તારને ઉસ બાતકો કબુલ કીયા, ઔર સુલેમાનકે અંજામ કારકા મુંતઝીર રહા, ઔર બાકી શીઆભી અબદુલ મલક બીન મરવાન, ઔર અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેર, ઔર અહેલે કુફાસે કે અકસર કાતીલ જનાબે ઇમામે હુસેન અલેહીસ્સલામકે

અહેલે કુફાથે, મખ્ખશી મખ્ખશી અપને ખીઆલાતમેં બસર કરતેથે, ઔર મુખ્તારકો તો લડાઈકા નેહાયત શઓકથા, ઈસી વાસ્તે મખ્ખશી મખ્ખશી લોગોંકો અપની તરફ દઅવત કરતાથા, ઔર સુલેમાનકે તરફસે ફીરાતાથા, ઔર ઈસ તઓરસે કહેતાથા કે, સુલેમાનતો બાહેર લડાઈકો ગયા હુએ, ઈસ લીએ અબ હમ અબ્દુલ્લાહ બીન ઝુબેર, ઔર કાતીલાને ઈમામ હુસેન અલેહીસ્સલામસે જો અભી કુફેમેં બહોતસે જમા હુએ ઉનસે લડેં, ઔર ઉબેદા બીન અમર, ઔર ઈસમાઈલ બીન કસીરને મુખ્તારકી બઅઅતકી. પસ અમર બીન સઅદ બીન અબીવીકાસ, ઔર શીસ બીન રબઈ અબદુલ્લાહ બીન યઝીદ, જો કુફેકા સુબાથા, ઉસસે જાકર કહા કે, મુખ્તાર તુમ્હારે હકમેં બહોત બુરા હુએ. કયું કે સુલેમાન બીન સુર્દ ખુઝાઈતો શેહેરસે બાહેર ગયા, ઔર તુમ્હારે દુશમનોંસે જંગકરતા હુએ, ઔર યહાં અએસે વકતમેં મુખ્તાર તુમસે લડના ચાહતાહુએ, ઔર તુમ્હારી હુકુમતમેં ખલલ ડાલના ચાહતા હુએ. ઈસ વાસ્તે બેહતરતો યેહ હુએ કે મુખ્તાર બીન ઉબેદાકો કએદ કરો. અબદુલ્લાહ બીન યઝીદને ઉનકી બાતકો કુબુલ કીયા, ઔર ઉસી વકત ચંદ સવાર, ઔર પીઆદે રવાના કીયા. ઉન્હોંને જાકર મુખ્તારકો બે ખબરીમેં ગીરફતાર કરલીયા, ઔર બાઝે મલઊનોંને યેહભી કહા કે, મુખ્તારકો તઓક, ઔર ઝંઝીર પહેનાકર હર ગલી કુચેમેં ફીરાના ચાહીએ! ઈબને યઝીદને ઉન્હોંકી બાત કુબુલ નકી, ઔર કહા કે, મએંને ફકત એક બાતકે વાસ્તે કએદ કીયાહું, અબ મુનાસીબ નહીં. યેહ કહેકર ઊંટપર સવાર કરકે મજલીસમેં ભેજ દીયા.

ફસલ દુસરી.

(બીન્ન બયાન નીકલના સુલેમાન બીન સુર્દરકા, ઔર ઊસકે હમરાહીઓંકા વાસતે લડાઇકે.)

સને ૬૫ હીજરીમેં મરવાન બીન હકમને અપને બેટે "અબ દુલ મલીક" ઔર દુસરા "અબદુલ અઝીઝકે" લીએ તમામ લોગોંકે રૂબરૂ બએઅતલી ઊસી સાલમેં નવ મહીને તક મરવાનને ખીલાફાત કરકે મર ગયા.

જબ સુલેમાનને મરના મરવાનકા સુના, ઔર ઇરાદા લડનેકાકીયા. ઊસ વક્ત ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ બસરેમેં થા. પહેલે સુલેમાન કુફેસે નીકલકે "નખીલે"કા જાનેકા ઇરાદા કીયા. ફેર અપને લશકર પર ખીઆલ કીયા તો બહોત થોડા માલુમહુવા. તબ "હકીમ બીન મુનકીઝ કંદી" ઔર "વલીદ કનાની"કો બુલાકર થોડે આદમીઓંકે સાથ કુફેકે હર મહેલેમેં ભેજા કે, જાકર મુનાદી કરે કે, જીસકો ઇમામ હુસેનકે ખુનકા બદલા લેના મંઝુર હો વોહ તઇઆર હોવેં, ઔર લડાઇકો ચલે. બારે વોહ લોગ ગએ, ઔર કુફેકી ગાલીઓંમેં પુકારકર કહેને લગે કે, જીસકો ઇમામ હુસેનકે ખુનકા બદલા લેના હો વોહ જંગકો ચલેં. યકાયક યેહ નીદા અબદુલ્લાહ બીન હાઝીમ અઝદીકે કાનમેં પડી. સુનતેહી ઉઠ ખડાહુવા, ઔર જંગકી તઇઆરી કરને લગા. ઉસ વક્ત ઊસકી અવરત "સેહેલા બીનતે સબરા" જો હુસ્નો જમાલમેં બેમીસાલથી, ઉસને અપને મરદકા દામન પકડકે બોલી કે, કહાં જાતા હએ? ઉસને જવાબ દીયા કે, યેહ મુનાદી ખુદાકે તરફસે આઇ હએ, સો મએંને ઉસકો કબુલ કીયા, ઔર અબ મએં લડનેકો જાતા હું, ઔર હુસેન અલેહી સ્સલામકે ખુનકા બદલા લેતા હું, ઔર ઉસી રાહમેં શહીદ હોજાઉં. હરચંદ ઉસકી અવરતને મના કીયા, મગર ઉસને ન માના. તબ સેહેલાને કહા કે, બાલ બચ્ચોંકો કીસકો સોંપ જાતાહએ? અબદુલ્લાહ

ને કહા કે, ખુદાકો સોંપતાહું. યેહ કહેકર સુલેમાનકે પાસ જાકર હાઝીર હુવા. ફેર લોગોંને જુમા મસજીદમેં જાકર નીદાકી. ઉસ વકત સબ લોગ ઇશાકી નમાઝમેં મશગુલથે. જબ નમાઝસે ફારીગ હુએ તબ સબ તઇઆર હોકર ટોલીકે ટોલી નીકલે, ઔર સુલેમાનકે પાસ ગએ. ગરઝ ચંદરોઝમેં સોલા હઝાર કુફીઓંને લડાઇકે વાસ્સે અપને નામ સુલેમાનકે દફતરમેં લીખવાએ મગર ઊન સોલા હઝારમેંસે ફકત ચાર હઝારને વફાદારી, ઔર જાન નીસારીકી.

ગરઝ સુલેમાનને સબ લોગોંકે જમા કીયા, ઔર પુછા કે પહેલે બસરેકો ચલેં યા શામકો ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદસે લડનેકો ચલેં? તબ ઉનમેંસે અબદુલ્લાહ બીન સઅદને, ઔર થોડે લોગોંને મીલકર કહા કે કુફેમેંહી કાતેલાને ઇમામ બહોત હએં. એકતો અમર બીન સઅદ ઇબને અબી વીકાસ, ઔર શીમર બીન ઝીલ જવશન, ઔર સીનાન બીન અનસ, ઔર શીસ બીન રબઇ ઔર સીવા ઇનકે, ઔરભી બહોત મલઉન હએં, સો પહેલે ઊનસે લડેં, ઔર ઉન્હોંકો જહન્નમમેં દાખીલ કરકે બાદ ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદસે લડનેકો ચલેં. સુલેમાનને ઉનકી બાત કુબુલ નકીયા, ઔર નખીલાકો જાકર વહાંસે તરફ "કરબલા" કે રવાના હુએ, ઔર એક રાત, ઔર એક દીન હરમેં શરીફમે ઇબાદત, ઔર અસ તગફાર, ઔર ગીરીઆ, ઔર ઝારી કરતે રહે, ઔર ઉસ રોઝ કબરે શરીફપર ઇતના ઇઝદેહામ જમા હુવાથા કે જએસા કભી કભી "હજરે અસવદ" પર હોતા હએ. ફેર વહબ બીન રમઆ જઅફીને કબરે મુતહરકે પાસ ખડે રહેકર ચંદ શએર પડે, જીસકા મઝમુન યેહ હએ કેઃ—

બની ઉમયા રાતોંકો મસતીએ શરાબ, ઔર આરામો ખ્વાબમેં બસર કરતે હએં, ઔર અવલાદે ફાતમા ખાકપર પડે હોવેં, ઔર ઉનકે એસા અઝીઝ અંદોહો ગમમેં હલાક હોવેં, ઔર બે કરારીસે આરામસે ન સોવે, ઔર દીનકા નશાન ઝાલીમોંકે હાથમેં હોવે, જીસ તરેહ ચાહે વએસા ટેડા સીધા કરેં, ઔર

ઉસી મમમેં જાન ફીરી આનએ તનમેં ઘરાએગી, ઔર આંખોંસે અસ્કોંકી જહડી કમ ન હોગી, જબતક કે બની ઉમૈયાકો ખીલ્લત ઔર ખ્વારી નસીબ ન હોગી. ફેર તમામ લોગભી ઉસકે સાથ રોએ, ઔર માતમ કીયા.)

ફેર તીસરે રોઝ વહાંસે બાહેર નીકલે, ઔર કુચ કરતે હુએ "અએનુલ વરદો" પહોંચે વહાં સુલેમાનને ખુતબા પડા, ઔર સબકો નસીહતકી, તબ લોગ બહોત રોએ. ઔર ફેર સુલેમાનને કહા કે અગર મએં ઇસ લડાઇમેં મારા જાઊં તો બાદ મેરે મુસય્યબ બીન નજ્બા, ઔર વોહભી શહીદ હો તો અબ્દુલ્લાહ બીન સઅ્દ બીન યઝદીકો, ઔર ઉસકે બાદ, ભાઇ ઉસકા ખાલીદ; ફેર અબ્દુલ્લાહ બીન વાલ, બાદ ઊસકે રફાઆ બીન શદ્દાદકો અમીર બનાના. યેહ કહેકર મુસય્યબ બીન નજ્બાકો પાં ડીસી ફૌજ દેકર આગે રવાના કીયા. તા વોહ ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકે લશકરપર જાકર શબખું મારે. હમીદ બીન મુસલીમ ક હેતા હુએ કે ઉસ વક્ત, મએં મુસય્યબ બીન નજ્બાકે લશકરમેં થા, ઔર હમ ફકત ચાર હઝાર સવારથે, ઔર ચલેજાતેથે. જબ ફજર હુઇ તો નમાઝ અદા કરકે ફેર આગે રવાના હુએ. ગરઝ સામનેસે એક શખ્સ આતા હુવા મીલા, ઉસસે હમારે લશકર વાલોંને દરીઆફત કીયા કે ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકા લશકર કહાં હુએ, ઔર કીતની દુર હુએ ? તબ ઊસને જવાબ દીયા કે, ઇબને ઝીયાદકા લશકર યહાંસે એક મૈલ દુર હુએ, ઔર સરાજીલ બીન ઝીલકીલા ચાર હઝાર સવાર, ઔર પીઆદોંસે ચલા આતા હુએ. ઔર પીછે ઉસકે હસીન બીન નમીર સુકુની ચાર હઝાર પીઆદે, ઔર સવારસે હુએ. ઔર ઉસકે પીછે સલત બીન નાઝીયા ચાર હઝાર સવારસે, ઔર બાકી લશકર ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકે સાથ "રીક્કા" મેં પડા હુવા હુએ.

યેહ કલામ સુનતેહી હમારે લશકરને બેતહાશા ચલના શુરૂ કીયા, ઔર અપને સવારોંકો જાબજા પહાડકે દરોંમેં છુપા રખ્ખા,

કે વક્ત પર કામ આવે, ઔર રાસ્તેમેં પાનસો સવારકે સાથ મુસઅબબ, સરાજીલકે ચાર હજાર જવાનપર જાપડા. જબ છુપે હુએ સવારોંને યેહ હાલ દેખા, તબ વોહભી બાહેર નીકલે, ઔર સરાજીલકે લશ્કર પર જાગીરે, ઔર મારને લગે! સરાજીલકા લશ્કર મુકાબેલેકી તાકત ન લાયા, ઔર શીકોસ્ત ખાઇ, ઔર બહોત લોગ શામકે લશ્કરસે મારેગએ, ઔર જો કુછ ઊનકા સામાન, હથીઆર વગેરા રહેગયા, વોહ સબ હમારે લશ્કરકે હાથ આયા. ગરઝ મુસ્અબને ઊનકો શીકીસ્ત દેકર, વહાંસે સુલેમાનકે પાસ આયા, ઔર શામકે લશ્કરમેંસે થોડે બહોત જાન બચાકર ભાગે, ઔર ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીઆદકે પાસ ગએ. તબ ઊસ મલઊનને બીસહઝાર સવાર, ઔર પીયાદે હસીન બીન નમીર સુકુની, ઔર દુસરે સરદારભી લશ્કરકે સાથ દેકર લશ્કર "ઇરાક" સે લડનેકો ભેજા. જબ શામકા લશ્કર લડનેકો આયા, તબ હમારે લશ્કરમેં તીન હઝાર એકસો આદમી થે. ઊસવક્ત સફેં દુરસ્ત કી, ઔર મએમના પર અબદુલ્લાહ બીન ઝોહાક કહેરી, ઔર મએસરાપર મુબારીક બીન રબીઆ ગુનવી, ઔર જનાહમેં શરાજીલ બીન ઝોલકલા, ઔર કલ્બમેં હસીન બીન નમીર. ઇસ મુજબ લશ્કર શામકા તઇઆર હોકર ખડા રહા. ઔર ઇધર ઇરાકકે લશ્કરમેં મએમનાપર મુસઅબ બીન નબબા ફરાઝી, ઔર મએસરાપર અબદુલ્લાહ બીન સઆદ, ઔર જનાહપર રફાઆ બીન શદાદ, ઔર કલ્બમેં ખુદ સુલેમાન બીન સુર્દ ખુઝાઇ. પસ લશ્કરે ઇરાકમેં પુકારા ગયા કે, અએ, અહેલે ઇરાક, તુમ સબ અબદુલ મલીક બીન મરવાનકે હુકમપર ચલો, ઔર ઊસકી ફરમાંબરદારી કરો તો તુમકો જાનકી અમાન મીલેગી. ઇરાકકે લશ્કરને આવાઝદી કે, ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકો હમારે હવાલેકરો કે, હમ ઊસકો જાનસે મારડાલેં, ઔર તુમ સબ ઇતાઅત અબદુલ મલીક બીન મરવાનકી, ઔર અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેરકી છોડદો, ઔર અહેલે બએતકો અપના મુખતાર જાનો, ઔર ઊનકે હુકમપર સર ધરો;

ગરજ એકને દુસરેકા કઓલ કુબુલ નકીયા. આખીર લડાઇ શુરૂ હુઇ, ઔર દોનો તરફસે હમલે કરને લગે, ઔર સુલેમાન બીચમેં ખડે રહેકર ઈરાકીઓંકી તારીફ કરતાથા, ઔર ઉનકી હીમ્મતપર આફરીન કરકે લડાઈકી હીમ્મત બાંધવાતાથા, ઔર કહેતાથા કે, અગર તુમ ઉનકો કતલ કરોગે તો અહેલેબાએતકે દુશમનોંકોમારા, ઔર અગર અપન મારે જાવેંગે તો શહીદોકા મરતબા પાવેગે, ઔર અપની મુરાદ બાર આવેગી, ઔર ખુદા અપની મગફેરત કરેગા, ઔર સુલેમાન સબાસે આગે બાડકર લડતાથા, ઔર જીસકો દેખતા કે. લશકરે શામમેં જંગકી બાહોત કોશીશ કરતા હએ તો ફીલફોર ઉસીકો જાકર નેઝેસે યા શમશીરસે મારતા, ઔર ખાકપર ગીરાદેતા.

હમીદ બીન મુસલીમ કહેતા હએ કે ઉસ રોઝ અએસી લડાઇ હુઇ કે ચરમેં ફલકનેભી ન દેખી હોગી; ઇધર ઇરાકી અપની જાનસે નહીં ડરતેથે, ઔર લડતે જાતેથે, ઔર ઉધર શામી અપની બડી ફઓજ પર મગરૂરથે. ગરઝ અએસી લડાઇ હુઇ કે ખુનકી નદીઆં જારી હુઇ. ઔર સર બાહાદુરોંકે માનીંદ હુબાબ કે તીરતેથે, ઔર સુલેમાનને ઇતની તલવારે મારીં કે જીસકા હીસાબ નહીં આખીર તલવાર તુટ ગઇ. ગરઝ શામ હોને તક શામકે લશકરકે લોગ બાહોત મારે ગએ, ઔર શીકીસ્ત ખાઈ. ઈતનેમેં રાત હો ગઈ, ઔર દોનો લશકર અપને અપને મુકામપર ઉતરે, ઔર ફજર હોતેહી ફેર સફેં આરાસ્તા કરકે જંગકો તઇઆર હુએ, ઔર તમામ રોઝ લડતે રહે. ઉસ રોઝભી બાહોતસે શામી દાખીલે જહન્નમ હુએ. જબ રાત હુઇ, તબ લડાઇ મવકુફ કરકે અપની અપની જગા ઉતરે. ફેર ફજર હોતેહી લડાઈ શુરૂ હુઇ. સુલેમાન અપને થોડેસે લશકરકે સાથ શામીઓંસે અએસા લડા કે અગર ઉસ લડાઈમેં રૂસ્તમભી હોતા તો સુલેમાનકા હાથ ચુમતા, ઔર અગર સામ બીન નરીમાન ઉસ ખુંખાર લડાઇમેં હોતા તો ઉંગલી દાંતમેં રખતા, ઔર હલકા શાગીરદીકા અપને કાનમેં ડાલતા

ઔર ઊસ રોઝભી કરીબથા કે, શામી લડાઇમેંસે ભાગજાતે, મગર રાત હોગઇ, લડાઇ મવકુફ હુઇ. ચોથે રોઝ ફેર ઇમાન, ઔર કુફરકી લડાઇ શુરૂ હુઇ, ઔર ઇરાકીઓંને ઉસ રોઝભી ઇતને શામી મારે કે, જીસકા હીસાબ નહીં. તબ "હસીન બીન નમીર" ને અપને લોગોંસે સલાહ કી, કે અબ અપન તમામ લશકર તીર મારેં તો બહોત અચ્છા હએ, કયું કે, ઇરાકી તીરકી લડાઇ કર નહીં જાનતે, અગર જાનતેભીહોં તો ઇસ વક્ત ઉન્હોંકે પાસ તીર નહીં હએં.

"હમીદ બીન મુસલીમ" કહેતા હએ કે, ઊસ રોઝ હઝારોં તીર મીસલે બરસાતકે ચલને લગે! નાગાહ એક તીર સુલેમાનકી ગરદનમેં લગા, જીસસે શાહરગ કટગઇ, ઔર સુલેમાન શહીદ હુવા, ઔર અવલાદે રસુલકી મોહબતમેં અપની જાન નીસાર ક રકે શોહદાએ કરબલાસે જામીલા. તબ નશાન અફસરીકા મુસ ય્યબ બીન નજબાને ઉઠાયા, ઔર બહોત લડા, ઔર હઝારોં શામીઓંકો કતલ કીયા, ઔર અએસા લડા કે, હરેક બહાદુરકે મુંહસે આફરીનકી સદા નીકલને લગી, ઔર શામી મુસય્યાબ બીન નજબાસે બહોત ડરતેથે, ઔર ઉસકે ખઓફસે ઇધર ઉધર અપની જાન છુપાતે ફીરતેથે. આખીર વોહભી શહીદ હુવા, ઔર શોહદાએ કરબલાસે જામીલા.

ફેર "અબદુલ્લાહ બીન સઅદ" ને નશાન ઉઠાયા, ઔર રીજઝ પકડકર શામીઓંપર હમલે કીયે, ઔર યહાંતક લડે કે, લશકરે શામમેં હરતરફ શોરો વાવએલા હુવા. આખીર વોહભી શહીદહુવા, ઔર અપને ભાઇઓંસે જામીલા. ફેર ઊસકા ભાઇ "ખાલીદ" ને નશાન ઊઠાયા, ઔર ખુબ લડા, આખીર દરજા શહાદતકા પાયા. બાદ ઊસકે "અબદુલ્લાહ બીન વાલ" ને નશાન ઊઠાયા, ઔર મ એદાને કારઝારમેં આયા, ઔર શામીઓંકો કતલ કરના શુરૂ કીયા, આખીર ઊસકા સીધા હાથ કટગયા, લેકીન અબદુલ્લાહ વહાંસે પીછે નહટા, બલકે એકહી હાથસે લડને લગા, ઔર બહોત

શામીઓંકો મારકર ફીરાર કીયા, આખીરકો વોહભી શહીદહુવા. જબ બહોતસે સરદાર નામી શહીદ હુએ, તબ ઇરાકીઓંને ઇરાદા ભાગનેકા કીયા, લેકીન ફઝલે ખુદાસે બસરેસે એક બડી ફોજ લેકર "મુસન્ના બીન મખ્ઝમા અબ્દી" ઔર મદાયનસે "અમર હનફી"ને એક બડી ફોજ લેકર ઇરાકીઓંકી મદદકો આપહોંચા. જબ ઇરાકીઓંને મદદ પાઇ, તબ તો દીલ મઝબુત કરકે ફેર લડાઇ શુરૂ કીયા, ઔર "રફાઆ બીન શદ્દાદ"ને નશાન ઉઠાયા, ઔર તકબીર કહેકર શામીઓંપર જાપડા, ઔર ઇતને શામી મારે કે, જીસકા બયાન નહીં, ઔર યહાંતક કે, શહીદ હુવા, ઔર હાથસે નશાન ગીરગયા. તબ સબ ઇરાકી જમાહુએ, ઔર આપસમેં મસલહત કી કે, હમ બહોત થોડે લોગ હએં, ઔર શામી હમસે દસ હીસ્સે ઝીઆદા હએં, ઇસ લીએ ઊનસે લડના મુનાસીબ નહીં, બેહતર તો યેહ હએ કે, યહાંસે કુફેકો ચલેં. ઉનમેં જો ચંદ શખ્સ આઝમુદાકાર, ઔર અકલમંદથે સો ઊન્હોંને કહા કે, ઇસ વકત ચલેજાના અચ્છા નહીં, ઔર અપનેકો ભાગતેહુએ દેખકર શામી અપના પીછા કરેંગે તો અપનેકો બહોત તકલીફ પહોંચેગી, ઇસલીએ રાત હોનેતક ઇસી મવાફીક લડો; જબ રાતહો, ઔર લડાઇ મવકુફ હોજાવે, તબ રાતોંરાત યહાંસે નીકલકર કુફેકે તરફ રવાના હોવેંગે. યેહ બાત સબોંને પસંદકી. ઔર "અબ્દુર રહમાન બીન અઓફ"ને નશાન ઉઠાયા, ઔર ખુબ લડા, ઔર તમામ લશકરભી બડી હીમ્મત, ઔર મરદાનગીસે લડે. ઊસ રોઝ ઇરાકીભી શહીદ હુએ, ઔર ઉનસે દો હીસ્સા ઝીયાદા શામી મારે ગએ, ઔર દાખીલે જહન્નમ હુએ. ઇતનેમેં રાત હોગઇ, ઔર લડાઇ મવકુફ કરકે દોનોં લશકર અપની જગા ઉતરે, ઔર રાતકે વકત ઇરાકી કુફેકે તરફ રવાના હુએ, ઔર "કરકીસા"કે જંગલમેં પહોંચે, વહાં "સઅદ બીન હુઝેફા"સે મુલાકાત હુઇ. જબ સઅદને સુલેમાન, ઔર બહાદુરાને ઇસલામકી શહાદતકા હાલ સુના તબ નેહાયત અફસોસ કીયા.

ગરઝ, અહેલે બસરા, ઔર અહેલે કુફા અપને અપને શ હેરોંકો ગએ, ઔર ઇધર "મુખતાર બીન અબુ ઓબેદા" કએદથા, ઔર અપને દોસ્તોંસે કહેતાથા કે, આજસે બીસ રોઝકે બાદ નાખુશ ખબાર આવેગી, બડી લડાઇ હુઈ, ઔર બડેબડે નામી સરદાર મારે ગએ, ઔર વોહ ખબાર નેહાયત અંદોહનાક હોગી, ઉસ વકત કઓન ઉનકી મદદ કરેગા; ઇતનેમેં સુલેમાનકે લશકરકે લોગ જો લડાઇકો ગએથે સો કુફેમેં આએ. ઉસ વકત મુખતારને કએદખાનેમેંસે ઊનકો એક ખત લીખા. જીસકા મઝમુન યેહથા:—

અએ બીરાદરાને દીનો ઇમાન, ખુદાએતઆલા તુમકો અજર દેવે કે, તુમને અપની જાનપર હઝારહા આફતેં ઔર મુસીબતેં ખીંચકર ગુમરાહોંસે લડનેકો ગએ, ઔર ઇમામે હુસેનકે ખુનકા બદલા લેનેમેં બડી બડી કોશીશે કીં, ઔર યકીન જાનોંકો રોઝે કીયામત વોહી તુમ્હારી, ઔર હમારી બખશીશ કરાવેંગે. ઔર ઝીયાદા ઇસ કામમેંકોશીશ કરો કે, જન્નતમેં તુમકે, બડે બડે મરતબે મીલેં, ઔર બશારતહો તુમકો ઇનશા અલ્લાહ, અગર મએં ઝીંદા રહા તો મશરકસે મગરબતક જીતને દુશમનાને અવલાદે રસુલુસ સકલેન હએં ઊન સબોંકો તેગે આબદારસે કતલ કરેંગા ઔર ગુમરાહોંસે ઝમીનકો પાક કરેંગા.

જબ યેહ ખત ઊન્હોંકો પહોંચા તો પડ કર બહોત ખુશ હુએ, ઔર સબોંને મીલકર ઉસકા જવાબ લીખ્ખા, ઉસકા નઝ મુન યેહથા:—

અએ મુખતાર, તુમ્હારા ખત હમકો પહોંચા, અહેવાલ તમામ માલુમ હુવા, ઔર હમ ખીદમતમેં હાઝીર હએં, અગર તુમ કહો તો, હમ સબ જમા હોકર આવેં, ઔર તુમકો કએદસે છુડાવેં. જબ યેહ ખત મુખતારકો પહોંચા, તબ પડકર બહોત ખુશ હુવા, ઔર કહા કે, અભી ઝરા સબર કરો, ઇનશાઅલ્લાહ ચંદરોઝમેં રેહા હોતાહું, બાદ મુખતારને અબદુલ્લાહ બીન ઉમર ખત્તાબકો લીખ્ખા કે, મુઝકો નાહક કએદ કીયા હએ, લોગોંને

મુજહપર તોહમત લગાઇ હૅએ, ઔર અબ આપ "અબદુલ્લાહ બીન યઝીદ"કો ખત લીખ્ખો કે, મુજહે છોડદેવે; શાયદ તુમ્હારી મેહેરબાનીસે મુજહે રેહાઇ હોવે. "અબદુલ્લાહ બીન ઊમર" ને મુખતારકા ખત પડતેહી અબદુલ્લાહ બીન યઝીદકો લીખા કે મુખતાર મેરા બેશ હૅએ સો ઇસ ખતકે દેખતેહી ઉસકો છોડ દેના, તગાફુલ ન કરના. જબ વોહ ખત અબદુલ્લાહ બીન યઝીદકો પહોંચા, ઊસને મુખતારકો કએદસે છોડા, ઔર મુખતારસે કહાકે, તુ ઝામીનદે કે, બાદેદીગર કુછ ફીતના, ઔર ફસાદ નકરૂંગા. ફેર દસ આદમી કુફેકે મુખતારકે ઝામીન લીયા, ઔર ઉન દસ ઝામીનોંસે અએસા લીખવા લીયા કે, અગર મુખતાર લડાઇકે વાસ્તે નીકલે તો ઉસ ગુનાહકે બદલે હઝાર ઊંટ કુરબાનીકે વાસ્તે દેવેં, ઉન્હોંને યેહ બાત કુબુલકી.

"હમીદ બીન મુસલીમ" કહેતાહૅએ કે, મુખતાર કએદસે છુટ કર અપને મકાનમેં રહેને લગા, ઔર શીઆઓને બએઅતકી ઔર હમેશા ઊસકે પાસ આતે જાતેથે, ઔર સલાહ મશવેરત કીયાકરતેથે, યહાંતક કે બહોતસે લોગ મુખતારકે પાસ જમા હોગએ. ઇતનેમેં "અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેરને" "અબદુલ્લાહ બીન યઝીદ" ઔર "ઇબરાહીમ બીન મોહમદ"કો હુકુમતે કુફાસે બરતરફ કીયા, ઔર ઉન્હોંકી જગાપર "અબદુલ્લાહ"કો બસરેકા હાકમ બનાયા. જબ "ઇબને મતીઅ" કુફેમેં દાખીલ હુવા, ઊસવક્ત મુખતારને લડાઇકા ઇરાદા કીયા. તબ "બદુલ્લાહ બીન શરીહ" જો મુખતારકા અસહાબ ઔર કુફેમેં એક બડા ઇઝ્ઝતદાર, ઔર અશરાફથા સો ઉસને "સઅદ બીન મુનકોઝ" ઔર "સઅર બીન અબીસઅર" ઔર "અસવદે કંદી" ઔર "કદામ બીન માલીક" જો કુફેકે રહેનેવાલેથે, ઉનસે મુલાકાતકી, ઔર વોહ સબ અબદુર રહમાનકે મકાનપર જમાહુએ, ઔર ઉસકો કહા કે, મુખતાર ચાહતાહૅએ કે લડાઇકો નીકલે, ઔર હુસેન અલેહીસ્સલામકે ખુનકા બદલા કાતીલોંસે લેવે, ઔર હમનેભી ઉસસે બએઅત કી હૅએ, લેકીન માલુમ નહીં કે મોહમદ બીન

હનફીયાસે ઉસકો લડાઇકા હુકમ મીલાહએ યા નહીં ઇસલીએ તુમ હમ મક્કેકો જાવેં, ઔર મોહમદ બીન હનફીયાસે દરીયાફત કરેં તો દીલકો તસલ્લી હોવે.

પસ "અબદુલ્લાહ બીન શફીહ" ઔર "અબદુર રહમાન" કુફેસે મક્કેકો ગએ, ઔર "મોહમદ બીન હનફીયા"સે મુલાકાત કરકે તમામ હાલ કહા, ઔર યેહભી કહા કે, તુમ અહેલે બએતે રીસાલતહો જો કુછ કે મુસીબાત ઇમામે હુસેનપર ગુઝરી સો વોહ સબ ઇમાનદારોંપર વકસાંહએ, ઔર અબ મુખતાર કુફેમેં આયા હએ, ઔર કહેતા હએ કે, મુજકો હઝરતને જેહાદકા હુકમ દીયા હએ ઇસલીએ હમ ઇસ બાતકી તહકીકકે વાસ્તે આએહએં, અગર આપને ઉસેકો હુકમ દીયાહો તો હમ જાનો માલસે હાઝીરહએં, જો કુછ હમસે ખીદમત હોસકેગી સો કરેંગે, અગર આપને હુકમ નહીં દીયા હએ તો હમ ઉસકી સોહબત છોડદેવેંગે. તબ મોહમદ બીન હનફીયાને જવાબ દીયા કે, મએં, ઔર તુમ અપને ઇમામે અલી બીન હુસેન ઝએનુલ આબેદીનકી ખીદમતમેં હાઝીર હોકર પુછેં. ફેર વોહ તીનોં હઝરતકે પાસ ગએ, ઔર મોહમદ બીન હનફીયાને તમામ કએફીયત અરઝકી. હઝરતને ફરમાયા કે, અગર એક ગુલામભી હમ અહેલેબએતકે વાસ્તે લડાઇકો નીકલે તો સબ ઇમાનદારોંકો લાઝીમ હએ કે, ઉસકો મદદ કરેં, ઔર ફેર ફરમાયા કે, અએ મોહમદ, યેહ કામ મએંને તુમકો સોંપા, જો કુછ તુમ્હારી નઝરમેં બેહેતર આવેસો કરો, મુજકો મંઝુર હએ.

જબ હઝરતકી ઝબાનસે યેહ કલામ સુને તો અબદુલ્લાહ, ઔર અબદુર રહમાન બોહોત ખુશ હુએ, ઔર વહાંસે રૂખસત હોકર કુફેમેં આએ. ઉસ વકત મુખતારને ઉન્હોંસે પુછા કે, હઝરતને ક્યા ફરમાયા ? તબ ઉન્હોંને કહા કે, હઝરતને હમકો, ઔર તમામ મોમેનીનકો હુકમ કીયા હએ કે, હુસેન અલેહોસ્સલામકે કાતીલોંકો કતલ કરના ચાહીએ, ઔર તુમકો મદદ કરનેકે વાસ્તે ફરમાયાહએ. મુખતારને કહા કે, તુમ સબ શીઆકો જમા કરકે ઇસ બાતસે

ઊન સબકો ખબરદાર કરો. ફેર સબ શીઆકો, મુખ્તાર મુખ્તારને કહા, ચંદ આદમીઓંકો મેરી બાતપર શકથા સો વોહ મક્કેકો તહકીક કરનેકો ગએ સો વહાં જનાબ સય્યદે સજ્જાદને ફરમાયાકે, તુમ મુખ્તારકી મદદકરો. બાદ ઊસકે બહોતસી નસીહતેં કીં. ઇતનેમેં લોગોંને અરઝ કી કે, અબદુલ્લાહ બીન મતીઅકે સાથ બહોતસે કુફી મુતફરીક હુએ હએં, ઔર વોહ લડનેકા ઇરાદા રખતાહએ ઔર અબ અપનેકો લાઝીમ હએ કે, ઇબરાહીમ બીન માલીક ઉશતર જો આજ ઇસ શહેરમેં સરદાર હએ, ઔર બહોતસે લોગ ભી ઉસકે હુકમમેં હએં, ઔર શુજાઅતમેંભી મશહુર, ઔર મારૂફ હએ, ઔર બડા અકલમંદ હએ, સો ઉસકો અપને સાથ શામીલ કરેં. તબ મુખ્તારને અબદુર રહમાન બીન શરીહ, ઔર દુસરે બહોતસે શીઆઆને અહેલે બએતકોભી ઇબરાહીમકે પાસભેજા, તા ઉસકો ઇતાઅત, ઔર બએઅતપર મુખ્તારકે રઝામંદ કરેં. વોહ સબ મીલકે ઇબરામીમકે પાસ ગએ, ઔર તમામ કએફીયત બયાન કી. તબ ઇબરાહીમને જવાબ દીયા કે, તુમ અગર મુજકો અપના સરદાર બનાઓ, ઔર તુમ તમામ મેરી હુકુમતમેં રહો તો મએં લડાઇકો નીકલું, ઔર દુશમનોંકો બખુબી હલાક કરૂં.

ઊન્હોંને જવાબ દીયા કે, યેહ બાત હોના બહોત મુશકીલ હએ, કયું કે, મુખ્તારકે પાસ જનાબ મોહમદ બીન હનફીયા જો ખાસ નાયબ જનાબ સય્યુદુસ સાજેદીનકે હએં, ઉનકી સનદ મવજુદ હએ, ઔર હઝરતને મુખ્તારકો હમપર સરદાર કીયા હએ. ઇબરાહીમને ઉનકી બાત કુબુલ ન કી. વોહ મુખ્તારકે પાસ આએ, ઔર તમામ હાલ બયાન કીયા. મુખ્તાર ખામોશ હુવા, ઔર તીન રોઝતક કુછ જવાબ ન દીયા. "આમીર બીન શઅબી" કહેતા હએ કે, મએં ઔર મેરે વાલીદ મુખ્તારકી ખીદમતમેં હાઝીરથે કે ચોથે રોઝ મુખ્તાર ઉઠા, ઔર અપને અસહાબકે સાથ રવાના હુવા. હમકો કુછ માલુમ નથા કે, મુખ્તાર કહાં જાનેકા ઇરાદા રખતા હએ. યકાયક ઇબરાહીમકે ઘરમેં ગયા !! જબ ઇબરાહીમકો

ખબર હુઇ, વોહ ઇસતીકબાલકે વાસ્તે આગે દવડાહુવા આયા, ઔર મુખતારકો બોહોત તાઝીમસે મકાનમેં લેગયા, ઔર અપની ખાસ મસનદપર બોઠાયા, ઔર બાતેં કરને લગા. મુખતારને એક ખત મોહોર કીયાહુવા ઉસકે હાથમેં દીયા, ઔર કહા કે, યેહ ખત જનાબ મોહમદ હનફીયાને તેરે નામપર ભેજા હએ, ઔર ઉસમેં લીખ્ખા હએ કે, તુ મેરે શરીક હોવે, અગર તુને ઇસ ખતપર અમલકીયા તો ખુબ હએ, નહીંતો રોઝે હશરમેં યેહ ખત તેરા દામન પકડેગા. તબ ઇબરાહીમને ખત ખોલા, ઔર પડા તો, ઉસમેં લીખ્ખાથા કે, "મોહમદ મેહેદીકી તરફસે ઇબરાહીમ બીન માલીક ઉશતરકો માલુમ હો કે, હમને મુખતારકો તેરે પાસ ભેજાહએ, ઔર મુખતાર વોહ શખ્સ હએ કે, જીસકો હમને મુખતાર કીયા હએ અપને લોગે, ઔર અમીર કીયા હએ ઉસકો કે, લડાઈ કરે, ઔર હમારે દુશમનોંસે, ઔર બદલા લેવે અહેલે બએતકે ખુનકા, સો અબ તુજહેકોભી લાઝીમ હએ કે, તુ અપને તમામ ખેશો અકરબા, ઔર મઆ જમાઅતકે ઉસકી મદદ કરે." યેહ પડકર ઇબરાહીમને કહા કે, અવલભી કઇ ખત મુજહે આએથે, મગર ઉસમેંતો ફરઝંદે અમીરૂલ મોમેનીન મોહમદ બીન હનફીયાકા નામથા ? તબ મુખતારને જવાબ દીયા કે, ઇસવક્ત યેહી મસલહત હોગી. ફેર ઇબરાહીમને કહા કે, કઓન જાનતા હએ કે, યેહ ખત ઉન્હોંને લીખ્ખા હએ, યા કીસી દુસરેને લીખ્ખા હએ? ઉસ વક્ત યઝીદ બીન અનસ ઔર દુસરે લોગોંનેભી કહા કે, યેહ ખત ઉન્હીં હઝરતકે તરફસે આયા હએ, ઈસમેં કુછ શક શહીં. તબતો ઇબરાહીમ ઉઠ ખડા હુવા, ઔર મુખતારકી બએઅત કી; ફેર મેવા ઔર શરબત લાકર સબ લોગોંકો પીલાયા, ઔર ઇબરાહીમને અપને તમામ લોગોંકો બુલાકર સબ હાલ કહે સુનાયા. વોહ સબ રાઝી હુએ, ઔર મુખતારકી ઇતાઅત કુબુલ કી. ઉસરોઝસે ઇબરાહીમ હર રોઝ રાતકે વક્ત મુખતારકે મકાનપર જાયા કરતા, ઔર આપસમેં સલાહેં, ઔર મશવેરતેં કરતે, ઔર હમીદ બીન મુસલીમભી ઉનકેસાથ શરીકથા.

ફસલ તીસરી.

(લડાઇકો નીકલના મુખ્તારકા.)

જબ મુખ્તારકા સબ બંદોબસ્ત બરાબર હુવા, ઔર બહોતસે લોગ ઉસકે હમરાહ હુએ, ઔર દુશમને અહેલે બએતસે લડનેકો તઈઆર હુએ, તબ સબને મીલકર સલાહ કી કે, સને ૬૬ હીઝરી, માહ રબીઉસસાનીકી ચોદવીં તારીખ, રોઝ પંજ શંબાકો લડાઇકે વાસ્તે નીકલેં, ઔર દુશમનોંકો મારકર વાસીલે જહન્નમ કરેં. અલકીસ્સા ઇસ બાતકી ખબર અયાસ બીન મઝારીબ જો શહેરકા કોતવાલથા, ઉસકો હુઇ. ઉસને ઇબને મુતીઅસે કહા કે, મુખતાર લડાઇકા ઇરાદા રખતા હએ, ઇસ લીએ તુમ હીફાઝત, ઔર હોશીઆરીમેં રહો. તબ ઉસને અયાસકો મોહાફેઝતકે વાસ્તે મુકરર કીયા. અયાસ બહોતસે સીપાહી અપને સાથ લેકર રાતકે વક્ત શહેરમેં ગશ્ત કરતાહુવા બાઝારમેં આયા, ઔર અપને બેટેકો મહલ્લએ કનાસાપર મુકરર કીયા, ઔર તમામ શહેરમેં જાબજા સીપાહી ખડેકીએ, તા રાસ્તોંકી હીફાઝત કરેં. ઇત્તેફાકન ઇબરાહીમ શામકે વક્ત મુખતારકે મકાનપર જાનેકે વાસ્તે અપને મકાનસે નીકલા, ઔર લીબાસકે નીચે હથીઆર બાંધાથા, બાઝારકે સીપાહીઓંકો ઇબરાહીમપર, ઔર ઉસકે હમરાહીઓંપર શક ગયા કે, યેહ હથીઆર કપડેકે નીચે છુપાકર કહાં જાતે હએં, ઇસ વાસ્તે પુકારા, ઔર કહા કે, ઇસ વક્ત તુમ બહોતસે લોગ જમા હોકર કહાં જાતે હો? અબ બેહેતર હએ કે, હમારે અમીર અબદુલ્લાહ બીન મુતીઅકે પાસ ચલો, નહીંતો હમ તુમકો યહાંસે જાને ન દેંગે. ઇબરાહીમને ઇબને મુતીઅકે પાસ જાનેકા ઇનકાર કીયા. સીપાહીઓંને બડી તકરાર કી, ઔર ઉનકો જાનેસે મના કીયા. તબતો ઉનકો બહોત બુરા માલુમ હુવા, ઔર જબ મકાનસે નીકલેથે ઉસ વક્ત ઇબરાહીમને અપને હમરાહીઓંસે કહાથા કે, કોઇ શખ્સ તેઝા

ન લેવે, ઇસ વાસ્તે નેઝા કીસીકે પાસ નથા, સો ઇબ્રાહીમને ઉન સીપાહીઓંમેંસે અબ્બુકુતન હમદાની નામી એક શખ્સ જો ઇબ્રાહીમકા બહોત દોસ્તથા ઉસકો અપને પાસ બુલવાયા. ઉસને સમજા કે, ઇબ્રાહીમ સલાહ કરનેકે વાસ્તે મુજકે બુલાતાહએ કે, ઉનમેં ઔર સીપાહીઓંમે લડાઇ ન હો, સો વોહ ઇબ્રાહીમ કે પાસ ગયા. ઇબ્રાહીમને ઉસકે હાથમેં જો નેઝાથા સો છીન લીયા, ઔર અબાસપર હમલા કીયા, ઔર નેઝેકી નોકપર ઉસકો ઉઠાકર ઝમીનપર દે મારા, ઔર અપને હમરાહીયોંકો હુકમ દીયા કે, સીપાહીઓંકો મારકર રાસ્તા ખાલી કરાવો. જબ ઇબ્રાહીમને અબાસકો મારા તબ ઉસકે સાથકે તમામ સીપાહી ભાગે, ઔર ઇબ્રાહીમને મુખ્તારકે ઘરકી રાહલી. જબ મુખ્તારને યેહ હાલ સુના તો બહોત ખુશ હુવા, ઔર નેક ફાલ સમજહકર હુકમ કીયા કે, તમામ મકાનોંપર આગ રોશન કરો, યાને વોહી નશાની લડાઇકી તઇઆરીકીથી. જબ તમામ મકાનોપર આગ રોશન હુઈ. તબ મુનાદીઓંને પુકારકે કહા કે, (યા આલે સારતીલ હુસેન) ઔર મુખ્તારનેભી કમરસે હથીઆર બાંધે. ગરઝ થોડા દેરમેં બહોતસે લોગ જમાહુએ, ઔર અબદુલ્લાહ બીન હુરરે જાશીભી અપને હમરાહીઓંકો લેકર સવાર હોકર રાસ્તેમેં બહોતસે સીપાહીઓંકો જો રાસ્તોંપર હીફાઝતકે વાસ્તે ખડેથે ઉનકો મારકર મુખ્તારકે મકાનપર હાઝીર હુવા. જબ યેહ ખબર શીસ બીન રબઇકો હુઇ, તો વોહ અબદુલ્લાહકે પાસ ગયા, ઔર કહા કે, મુખ્તારસે લડાઈ કરના ચાહીએ ઔર ઉસકો સઝા દીજીએ કે, બારે દીગર ફેર કોઈ અએસા કામ ન કરે. જબ મુખ્તારકો યેહ બાત માલુમ હુઈ તો મુખ્તારભી લડાઈકો તઇઆર હુવા, ઔર સવાર હોકર "દેરહીંદમેં" બાગકેપાસ ઉતરા, ઔર લોગોંકો શહેરમેં ભેજા કે, જાકર શહેરમેં હર તરફ આવાઝ (યા સારતીલ હુસેનકી) બુલંદ કરેં; ઔર સબકો ખબર કરેં કે, મુખ્તાર દેરહીંદમેં ઊતરા હએ, ઔર હમકો લોગોંકે ખબર કરનેકો ભેજા હએ. અબ મુનાસીબ હએ કે, ઇસી વકત મુખ્તારકે

પાસ જાકર હાઝીર હોવેં, ઔર અપની તકસીર મઆફ કરવાકર ઊસકેસાથ રહેકર દુશમનાને દીનસે લડેં, ઔર હુસેન અલેહીસ્સલામકે ખુનકા બદલા લેવેં.

જબ કુફેકે રહેનેવાલોંને યેહ આવાઝ સુની તો એકરાર હુએ, ઔર ટોલેકે ટોલે લડાઇકે વાસ્તે તઈઆર હોકર મુખતારકે પાસ જમા હુએ, ઔર સુબ્હા હોતેહી મુખતારને સફેં આરસ્તા કીં, ઔર પહેલે સુબ્હેકી નમાઝ પડાઇ. રાવી કહેતા હએ કે, મુખતારને અએસી ખુશઇલહાનીસે સુરએ વન્નાઝેઆત, ઔર સુરએ અબસ પડા કે, બયાનસે બાહિર હએ. જબ નમાઝસે ફારીગ હુએ તબ સફેં દુરસ્ત હુઈ, ઔર લડાઇકા નકારા બજા. ઔર ઇધર અબદુલ્લાહ ઇબને મુતીને શીસ બીન રબઇકો તીન હઝાર સવાર, ઔર પીયાદેસે, ઔર રાશીદ બીન અયાસકો ચાર હઝારસે, ઔર હીજાર બીન હુરકો તીન હઝાર સવારસે, ઔર અકરમા બીન રબઇ, ઔર અબદુર રહમાન બીન સુવેદકો એકકે પીછેએકકો મુખતારસે લડનેકો ભેજા. કરીબ બીસ હઝાર સવાર, ઔર પીઆદેકે મુખતારસે લડનેકો ભેજા જબ મુખતારને દુશમનકા લશકર આતે દેખા તો સઅર બીન અબી સઅરકો તહકીક કરનેકો ભેજા. ઉસને રાશદસે મુલાકાત કી, ઔર તમામ અહેવાલ દરીઆફત કરકે મુખતારસે જાકર કહા કે, વોહ ચાર હઝાર સવાર, ઔર પીઆદોંસે તેરે સાથ લડનેકો આયા હએ, ઔર ઉસકે પીછેભી બહોતસા લશકર આરહા હએ. તબ ઇધરસે મુખતારને ઇબરાહીમકો નવસો સવાર, ઔર છેસો પીઆદે હમરાહ દેકર રાશીદસે લડનેકો ભેજા, ઔર યઝીદ બીન અનસકો નવસો સવારસે શીસ બીન રબઇસે લડનેકો રવાના કીયા. અલકીસ્સા લડાઈ શુરૂ હુઇ, ઔર યઝીદ બીન અનસને શીસ બીન રબઇસે ખુબ લડાઇ કી, ઔર ઉસકે લશકરકે બહોત આદમી કતલ કીયા. આખીર શીસ બીન રબઇ મુંહ છુપાકર ભાગ ગયા, ઔર ઉસકે લશકરકે બહોતસે સવાર, ઔર પીઆદે મારા. ગરઝ જો કુછ સવાર, ઔર પીઆદે બાકી રહે સો સબ ભાગ

ગએ, ઔર અપને ઘોડે, ઔર અસબાબ વહીં છોડા, ઔર ઈબરાહીમને રાશીદસે મુકાબેલા કીયા, ઔર અપને લશકરકો કહા કે, અગરચે યેહ લોગ બહોતહએં, મગર ઇનસે કુછ ખઓફ નકરો, ઔર હીમ્મત કરકે ઈનસે બખુબી લડો. ગરઝ ઇબરાહીમને, ઔર ઉસકે સાથીઓંને ખુબ લડે, ઔર દોનોં હાથોંસે તલવારેં મારતેથે, ઔર જીસકો મારતેથે ઉસકો જહન્નમમેં પહોંચાતેથે.

ઇતનેમેં ખુઝેમએ અબસીને રાશીદકો દેખકર ઉસપર હમલા કીયા ઔર એક નેઝા એએસા મારા કે, રાશીદ મર ગયા. અબસીને ઉસકા સર કાટલીયા, ઔર પુકારકર કહા કે, મએંને રાશીદકો માર કર ઉસકા સર કાટલીયા હએ!! જબ યેહ આવાઝ ઉસકે લશકરને સુની તો ભાગને લગે, ઔર ઇબરાહીમને ઉનકા ભાગના દેખકર ઉસકા પીછા કીયા, ઔર બહોતસે આદમી મારકર શીન્નારે તસસકર કરદીએ, ઔર મુખતારકે લશકરને ઉનકો, ઔર તમામ શહેરકો ઘેર લીયા, ઔર તીનદીનતક મુખતારને મોરચા બઝારકે એકતરફ લગાકર ઉતરા, ઔર ઈબરાહીમને બાહેરસે તમામ શહેરકો ઘેરલીયા. જબ શામીઓંને દેખા કે, કીસીતરેહ છુટકારા નહીં, તબ અબદુલ્લાહ બીન મુતીઅને નામો નંગ શરમો હયાસે હાથ ઉઠાયા, ઔર સરપર ચાદર ડાલકર ઝનાની લીબાસ પહેનકર રાતકે વક્ત અવરતોંકે માનીંદ કપડે પહેનકર અબુ મુસા અશઅરીકે ઘરમેં જાકર છુપા, ઔર બાકી લોગોંને અમાન માંગી. મુખતારને ઉન્હોંકો અમાન દીયા. વોહ સબ મુખતારકે ફરમાંબરદાર હુએ, ઔર મુખતારને ઉનકા ગુનાહ મઆફ કરકે ઈનામ, ઔર ઇકરામ દીયા. ફેર મુખતાર શહેરમેં આયા, ઔર મસજીદમેં જાકર નમાઝ પડાઈ, ઔર ખુતબા નેહાયત ફસાહત, ઔર બલાગતસે પડા, ઔર કહા કે, ઇનશાઅલ્લાહ બહોતસે મલઉનોંકો મારંગા, ઔર ઊનકે ઘરબાર જલાકર બરબાદ કરડાલુંગા, ઔર નશાન ઇસલામકા અરબ, ઔર અજમમેં બુલંદ કરંગા. ઔર બની તમીમકે બહોતસે લોગોંકો ગીરફતાર કરકે ગુલામ બનાઊંગા.

ફેર મીંબરસે ઉતરકર દારૂલ અમારામેં ગયા, અહેલે કુફાને બએઅતકે વાસ્તે હુજુમકીયા. રાવી કહેતા હએ કે, મુખ્તારને હાથ દરાઝકીયા, ઔર બહોતસે લોગોંને આકર મુખ્તારસે બએઅતલી ઔર જો મોહાસેરીનથે ઉનકો પાંચપાંચસો દીરમ હરેક શખ્સકો દીયા, ઔર ઇબને મુતીઅકે ભાગજાનેકે બાદ છે હઝાર આદમી આએ, ઉનકો હરેક શખ્સકો દોદોસો દીરહમ દીયા, ઔર જબ માલુમ હુવા કે, ઇબને મુતીઅ અબુ મુસા અશઅરીકે ઘરમેં છુપા હએ. તબ અબદુલ્લાહ બીન કામીલકે હાથસે દસહઝાર દીરહમ બતઔર ઇનામકે મુખ્તારને ભીજવા દીયા, ઔર ઇબને મુતીઅ શરમીંદા હોકર અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેરકે પાસભી નગયા, બલકે મુંહ છુપાકર બસરેકો ચલાગયા. ફેર મુખ્તારને અબદુલ્લાહ બીન કામીલકો શહેરકા કોતવાલ બનાયા, ઔર કએસાન અબુ ઉમરાકો લશકરકા સરદાર કીયા, ઔર અબદુલ્લાહ બીન હારીસકો અરમનયાકા સરદાર બનાયા, ઔર મોહમદ બીન ઉતારદકો આઝુર બાયજાનકા સુબા કીયા, ઔર અબદુર રહમાન બીન સઅદકો મોસલપર ભેજા, ઔર સઅદ બીન હુઝીફાકો હલવાનપર મુકરર કીયા, ઔર અમર બીન સાઇબકો હમદાન, ઔર રી કા સુબા કીયા, ઔર મુખ્તાર ખુદ તખ્તે અદાલતપર બએઠકર શરાકે મવાફીક હુકુમત કરને, ઔર મુકદ્દમે ફએસલ કરને લગા; અગર ખુદકો કીસી કામકી હાજત હોતીતો શરીહકો કાઝી કરતાથા. જબ લોગોંને કહા કે, શરીહસે જનાબ અમીર અલેહીસ્સલામ નાખુશથે. મુખ્તારને યેહ કલામ સુનતેહી ઉસકો નીકાલડાલા, ઔર ઉસકી જગાપર અબદુલ્લાહ બીન ઉતબા બીન મસઉદકો કાઝી બનાયા. જબ વોહ બીમાર હુવા તો અબદુલ્લાહ બીન માલીક તાઇકો કાઝી બનાયા. ઇત નેમેં મરવાન બીન હકમને દો લશકર રવાના કીયાથા. એકતો મુખ્તારપર, ઔર દુસરા ઇબને ઝીયાદકે સાથ, ઔર ઉસકો કહા કે, જબ તુ ઇરાકીઓંપર ફતેહ પાવે, તબ તીન રોઝતક કુફેમેં કતલ, ઔર લુટ કરના.

ગરઝ, જબ વોહ બાસરેમેં લશકર સમેત આયા, વહાં અબ દુલ્લાહ બીન ઉમેરકે તરફસે કએસ બીન ગીલાન સુબાથા, વોહ ઉસસે લડનેકો તઇઆર હુવા. તબ વોહ વહાંસે નીકલકર મોસલકો ચલાગયા. વહાં મુખતારકે તરફસે અબ્દુર રહમાન સુબાથા સો ઇબને ઝીયાદસે તાબ લડાઇકી નલાકર તકરીતમેં આયા, ઔર એક અરઝીમેં તમામ અહેવાલ લીખકર મુખતારકો ભેજા જબ મુખતારકો વોહ અરઝી પહોંચી. તબ ઉસકા જવાબ લીખ્ખા કે, તુને બહોત ખુબ કીયા, જો ઊસ મલઊનસે મુકાબેલા નકીયા, ઔર અબ તુ વહી રહીઓ, ઔર જબતક મએં તુજકે ન બુલાઊં તબતક ન આઇઓ. ફેર મુખતારને ઉસીવકત યઝીદ બીન અનસકો તીન હઝાર સવાર દેકર ઉસ મલઊનસે લડનેકો રવાના કીયા, ઔર ઊસકે સાથ બહોત દુર તક પહોંચાનેકો ગયા. ઔર કહા કે, અગર કુછ મદદ દરકાર હોવે તો મુજકે ખબર કરના, મએં ઉસી વકત મદદ ભીજવાદુંગા. ઊસનેકહા કે, મુજકે મદદ નચાહીએ, મગર ફકત આપકી દોઆએ ખએર ચાહીએ. ફેર રવાના હોકર મોસલકે નઝદીક જાપહોંચા. ઇબને ઝીયાદકો ખબર હુઇ કે, ઇબને અનસ તીન હઝાર સવાર લેકર મુખતારકે તરફસે લડનેકો આયા હએ, તબ ઊસનેભી છેહઝાર સવાર ઊસકે સામને લડાઇકો ભેજા. જબ લશકર ઉસ બદઝાતકા આયા, ઊસ વકત ઇબને અનસ બીમારથા, તીસપરભી સવારહુવા, ઔર અપને લશકરમેં સબોંકો હીમ્મત દેકર કહા કે, ઉન બદઝાતોં સે ખુબ લડાઇ કરના, ઔર અછી તરેહ સઝા દેના, કયું કે, ઊનકો અગર કતલ કરોગે તો ખુદા તુમકો સવાબ બેહીસાબ દેગા, અગર મએં મરજાઊં તો વરકા બીન આઝીબકો તુમ અપના સરદાર બનાના, ઔર ઉસકે બાદ અબદુલ્લાહ બીન સખરા, ઔર ઉસકે બાદ સઅર બીન અબી સઅરકો સરદાર બનાના. સબ લોગોંને મંઝુર કીયા, ઔર સને ૬૬ હીજરી. તારીખ ૯ વીં. માહે ઝીલહજકો સુબહકે વકત લડાઇ શુરૂ હુઇ, ઔર દો પહેરતક ખુબ

લડાઇ હુઇ, બાદ દો પહેરકે શામકે લશ્કરકો શીકીસ્ત હુઇ, ઔર ઊનકે બહોતસે લોગ મારેગએ, ઔર તીનસો આદમી કએદ કરકે ઇબને અનસકે રૂબરૂ લાએ. વોહ મરનેકે કરીબથા, ઉસ વક્ત ઉસને ઇશારા કીયા કે, ઇન સબોંકો કતલ કરો. ઔર થોડીદેર કે બાદ ઇબને અનસને ઇનતેકાલ કીયા, યાને મરગયા. ખુદા રહેમત કરે, ઔર બખશે ઉસકો. વરકાને જનાઝેકી નમાઝ પડાઇ, ઔર દફન કીયા. ઇરાકીઓંમેં ઊસકે મરનેકા બહોત ગમો અલમહુવા. ફેર દુસરે રોઝ લડાઈ શુરૂ હુઇ, તબ વરકાને કહા કે, ઇબને ઝીયાદકે સાથ અસ્સી હઝાર આંદમીકી ફ્રૌજ હએ, ઔર અપની થોડી હએ, અગર અપન ઇસવક્ત ઇનસે લડેંગે તો બર નઆવેંગે, ઉસસે બહેતર યેહ હએ કે, કુફેકો ચલેં. લોગોંને કુબુલ કીયા. ઔર કુફેમેં યેહ ગુલ ઉડી કે, ઇબને અનસ લડાઇમેં મારાગયા, ઔર ઊસકી ફ્રૌજ ભાગ ગઇ!! જબ મુખ્તારને યેહ ખબર સુની તો બહોત ગમગીન હુવા, ઔર મદાયનકે સુબેકો ખત લીખ્ખા કે, વહાં ક્યા હાલ ગુઝરા સો લીખકર જલ્દ ભીજવાદે. ઉસને જવાબ લીખ્ખા કે, ઇબને અનસ કઝાસે મરગયા, ઔર ઇરાકીઓકી ફતહ હુઇ, ઔર શામીઓંકી શીકીસ્ત હુઇ, ઔર થોડે દીનોંમેં ઉનકા માલો અસબાબ જો લુટાહુવા હાથ લગાહએ, વોહ લેકર તેરેપાસ આકર મવજુદ હોવેંગે.

વોહ ખત પડકર મુખ્તાર બહોત ખુશ હુવા, ઔર ઇબને ઝીયાદસે લડનેકો ઇબ્રાહીમ બીન માલીક ઊશતરકો મુકર્રર કીયા, ઔર બારા હઝાર આદમીઓંકા લશકર ઉસકે સાથ રવાના કીયા, ઔર બહોત દુરતક મુખ્તાર ખુદ પા પેઆદા ઊનકો પહોંચાનેકો ગયા. તબ ઇબરાહીમને મુખ્તારકો કહા, તુ સવારહો. તબ ઊસને કહા કે, મુજકે પીયાદા ચલનેમેં બડા સવાબ હએ, ઔર જનાબ ઇમામ હુસેન, ઔર અહેલે બએતકી મોહબ્બતમેં જીતની તકલીફ હોવે ઉસકો રાહત સમજહના ચાહીએ. ફેર વહાંસે મુખ્તાર શહેરમેં આયા, ઔર ઇબરાહીમ મદાયનકો રવાના હુવા. જબ કાતીલાંને

જનાબ ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામને દેખા કે, ઇબરાહીમ ઇબને ઝીયાદસે લડનેકો ગયા હએ, ઔર ઇસ વક્ત મુખ્તાર અકેલા હએ ઔર ફ્ઓજ વગએરાભી થોડી હએ, તબતો બહોતસે મલઊન બદઝાત જમા હુએ, ઔર મુખ્તારપર ચડાઈ કરકે લડનેકો ગએ. ઔર જો જો કાતીલાંને અહેલે બએત મુખ્તારકે ખઅેાફસે કુફેમેં છુપેથે સો સબ બાહેર નીકલઆએ, ઔર થોડે લોગોંને શીમર ઝીલજોશનકે સાથ હોકર સલાહ કી કે, મુખ્તારકો માર ડાલેં, યા ગીરફતાર કરેં. જબ મુખ્તારકો યેહ ખબર પહોંચી, ઊસી વક્ત મુખ્તારને ઇબરાહીમકે તરફ એક કાસીદકો રવાના કીયા, ઔર ખતમેં લીખ્ખા કે, ઈસ ખતકે દેખતેહી જલ્દ કુફેકો તમામ લશકર લેકર હાઝીરહો, ક્યું કે, યહાં ફેર કાતીલાંને જનાબે ઇમામ હુસેન જમા હુએ હએં, ઇસ વાસ્તે જએસા બને વએસા જલ્દ હાઝીરહો. કાસીદને બહોત જલ્દ જાકર વોહ ખત ઇબરાહીમકો દીયા. ઇબરાહીમને ખત પડતેહી તમામ લશકર લેકર કુફેકે તરફ રવાના હુવા. ઇસ અરસેમેં પએગામ લડાઈકા શીમર ઝીલજોશન, ઔર અમર બીન સઅદકે તરફસે મુખ્તારકો પહોંચાયા, મગર મુખ્તારને દો દીન તક કુછ જવાબ ન દીયા, ઔર ઇબરાહીમકા મુંતઝીર રહા. ફેરતો કુફીઅેાંને લડાઇ શુરૂ કી. ઉસ વક્ત મુખ્તારકે પાસ ફકત ચાર હઝાર સવારથે. ગરઝ દોતાં લશકરોંમેં શામ તક ખુબ લડાઇ હુઇ, ઔર દોનોં તરફકે બહોતસે લોગ મારેગએ. ઉસી રોઝ ઇબરાહીમકે આનેકા શહેરમેં પુકારા હુવા કે, મદાયનસે નીકલા હએ! ઔર ચંદરોઝમેં કુફેમેં આકર દાખીલ હોતા હએ. જબ કુફીયોંકો યેહ ખબર પહોંચી તો બહોત ડરે, ઔર અપની ફ્અેાજકો દો હીસ્સે કીએ. એકતો કનાસાકો ગયા, ઔર દુસરા ખબ્બાઝકો ગયા. અહેલે યમન, કનાસાકો જો ફ્અેાજ આઇથી ઊસસે મીલગએ. તબ મુખ્તારને ઇબરાહીમકો કનાસાકે તરફ લડનેકો ભેજા, ઔર આપ ખબ્બાઝકો ગયા. તા અહેલેયમનસે મુકાબીલા કરે, ઔર રફાઆ બીન શદાદને અહેલે યમનસે ખુબ

લડાઇ કી, ઔર ઉનકે બહોતસે લોગ મારે. આખીર ઇકાઆભી ઉસ લડાઇમેં શહીદ હુવા, ઔર હમીદ બીન મુસલીમને ઉસ લડાઇમેં ખુબ હમલે કીએ, ઔર બડે બડે સરકશોંકો કતલ કીયા. આખીર લડતે લડતે યમનકે લશકરને શીકીસ્ત ખાઇ. બહોત લોગ મારે ગએ, ઔર કઇ લોગ અપને ઘરોંમેં જાકર છુપે, ઔર બાકી મસઅબ ઇબને ઝુબેરકે પાસ પનાહ લીએ, ઔર બ સરેમેં જાકર રેહેને લગે. ઔર ઉસ લડાઇમે છેસો ચાલીસ આદમી મારેગએ, ઔર પાંચસો આદમી ગીરફતાર કરકે મુખતારકે પાસ હાઝીર કીએ. મુખતારને કહા કે, ઇનમેંસે જો જો કે કરબ લામેં અહેલે બએતસે લડેહએં ઉનકો કતલ કરો, ઔર બાકીલોગોંકો છોડદો. ગરઝ ઉનકી તપાસ કી તો, દોસો અડતાલીસ આદમી કરબલાકી લડાઇમેંથે ઉનકો કતલ કીએ, ઔર બાકીકે લોગોંકો છોડદીયા. ઇતનેમેં એક શખ્સને આકર ખબર કી કે, શીમર ઝીલજોશન અપને સાથીઓંકો લેકર યહાંસે ભાગગયા હએ. મુખ તારને ઝરરીન બાઝરબી ગુલામકો દસ સવાર દેકર ઉસકો પકડનેકો રવાના કીયા.

મુસલીમ બીન અબદુલ્લાહ ઝીયાબી બયાન કરતા હએ કે, ઉસ વક્ત શીમરકે સાથ દો શખ્સથે. જબ હમ મુખતારકે ખઓ ફસે ભાગે, ઔર થોડી દુર ગએ કે, વોહ ગુલામભી પીછેસે આ પહોંચા. શીમરને પીછે ફીરકર ઉસ ગુલામપર હમલા કીયા, ઔર ગુલામકો કતલ કરડાલા, ઔર વહાંસે ભાગકર એક ગાંવ, જીસકો કલબાનીઆ કહેતે હએં. વહાં પહોંચકર નદીકે કીનારે જાકર ઊતરા, ઔર ઇતનેમેં શહેરમેંસે એક અસીર આયા ઉસકો બહોત મારા, ઔર કહા કે, મેરા ખત મસઅબ બીન ઝુબેરતક પહોંચાદે. ઉસ અસીરને બલાચારી કુબુલ કીયા, ઔર ઉસકા ખત લેકર રવાના હુવા. આગે ગયા તો અબુ ઊમરાસે મુલાકાત હુઇ. તબ વોહ ખત ઉસકે પાસસે છીનલીયા, ઔર મુખતારકે પાસ લેજાકર દીયા. મુખતારને વોહ ખત પડા, ઔર ઊસી વક્ત પાંચસો સવાર અબુ

ઉમરાકે (અબુ ઊમરા—અબદુલ્લાહ બીન કામીલકો કહેતે હએં) સાથ દેકર શીમરકો પકડનેકો ભેજા. મુસલીમ બીન અબદુલ્લાહ જો શીમરકે સાથથા, વોહ રીવાયત કરતા હએ કે, મએંને શીમરકો કહા કે, યહાં રહેના ખુબ નહીં, શાયદ પીછેસે દુસરા કોઇ તુજકો પકડનેકો, ઔર કતલ કરનેકો આવે તો બડી કહાબત હો? શીમરને કહા કે, તુમ કીસવાસ્તે ઇતના ઘબરાતેહો? મએં હરગીઝ યહાંસે તીનરોઝ આગે નજાઊંગા. અલકીસ્સા જબ રાત હુઇ તો હમ સબ સોરહે, ઔર કરીબ દેડ પહેર રાત ગુઝરી હોગી કે મુખતારકે સવાર આએ, ઔર ચારોં તરફસે હમકો ઘેરલીયા. ઉસવક્ત શીમર મલઊન નંગા સોતાથા સો ઘબરાકર ઊઠા ઔર વએસેહી હાલસે રીજઝ પડતા હુવા લડનેકો નીકલા! ઇતનેમેં એક શખ્સને એસી તલવાર મારી કે, સર ઊસકા દોપારા હોગયા. એક શખ્સને ઊસ મલઊનકા સર કાટકર અબુઉમરાકે પાસ લાયા. બાદ ઊસકે હમરાહીઓંકો કતલકીયા. ઔર અબુઉમરા ઉસ મલઊનકા સર લેકર મુખતારકે પાસ હાઝીરહુવા. મુખતારને સીજદા શુકરકા અદાકીયા, ઔર હુકમદીયા કે, જુમા મસજીદકે પાસ જુતેવાલોંકે બાઝારમેં લટકાદો, ઔર ફેર હુકમદીયા કે, સબ કાતીલોંકો પકડ પકડકર હાઝીર કરો કે, અભી સબ કુફેમેં છુપકર બએઠે હએં, ઔર જહાંસે મીલે વહાંસે ગીરફતાર કરકે લાઓ. જબતક ઉન મલઊનોંકો કતલ નકરુંગા તબતક મુજકો ખાના પીના અચ્છા નહીં લગતા. અલકીસ્સા લોગ ચારોંતરફ દવડે, ઔર પહેલે દસ આદમીઓંકો પકડ લાએ, જીન્હોંને હઝરતકે બદને મુબારકપર ઘોડે દવડાએથે. મુખતારને હુકમ દીયા કે, ઇન દસોંકો રાસ્તેપર સુલાકર ઇનકે બદનપર ઘોડે દઓડાઓ, ઔર ઇનકી છાથીઓંમેં લોહેકી મેખેં ઠોકકર મારડાલો, ઔર આગમેં ડાલકર જલાડાલો. બાદ ઊનકે ઔર દશ શખ્સોંકો પકડકે લાએ, જો અબ્દુર રહેમાન બીન અકીલકો કતલ કરનેમેં શામીલથે. મુખતારને હુકમ દીયા કે, ઇનકી ગરદન મારો, ઔર જલાદો. બાદ

ઉસકે, માલીક બીન બશીર મલઊનકો પકડલાએ, ઔર ઉસકી ગરદન કાટકર જલાડાલા. ફેર અબુ ઉમરાકો હુકમ કીયા કે, જાકર "ખુલી"કે મકાનકો ઘેરો. ખુલીને જો ખબર સુના તો એક ટોકરા ખજુરકા સરપર રખકર કુંજડેકા લીબાસ પહેનકર સંડાસમેં છુપગયા. જબ અબુ ઉમરા આયા, ઔર તલાશ કીયા તો મકાનમેં કહીં ન પાયા, તબ ઉસકી અવરતસે પુછા કે, ખુલી કહાં હએ? તબ ઊસકી અવરત ઝાહેરમેં તો બોલી કે, માલુમ નહીં, મગર ઊંગલીકે ઇશારેસે બતલાઇ કે, સંડાસમેં છુપાહએ! ઉસકો વહાંસે પકડકર મુખતારકે પાસ લેગયા. મુખતારને હુકમ કીયા કે, ઉસકો ચવરાહેપર કતલ કરો. અબુ ઉમરાને ઉસકો ચવરાહેપર લેજાકર કતલ કીયા, ઔર આગમેં ડાલદીયા.

ફેર મુખતારને અબાદુલ્લાહ બીન કામીલકો કહા કે, મુરરા બીન મુનકીઝ અબાદીકો પકડલાઓ કે, જીસને અલી અકબરકા ખુન કીયાહએ. જબ અબાદુલ્લાહ ઉસ મલઊનકો પકડને ગયા, તબ વોહ યેહ ખબાર સુનકર સવાર હોકર ભાગગયા, ઔર ઊસ ભાગાભાગીમેં એક હાથભી ઉસકા કટગયા. ગરઝ જાનલેકર ભાગા, ઔર મસઅબ બીન ઝુબેરસે બસરેમેં જામીલા. આખીર વોહભી મારાગયા. મુખતારને ફેર અબાદુલ્લાહ બીન કામીલકો કહા કે, હકમ બીન તુફેલ, જીસને હઝરત અબ્બાસકે કાંધેપર તલવાર લગાઇહએ, ઉસે પકડલાઓ, ઔર એક તીર સીનેપર મારાથા. અબાદુલ્લાહ બીન કામીલ ઉસકે મકાનપર ગએ ઔર પકડલાએ. તબ મુખતારને હુકમ દીયા કે, ઇસકો તીરોંસે મારકર જલા ડાલો. ફેર ઝેદ બીન વરકાકો પકડલાએ, ઔર ઝમીનમેં આધા ગાડકર તીરોંસે મારકર જલાડાલા. ઇતનેમેં સીનાન બીન અનસને ભાગકર બસરેકી રાહલી. જબ મુખતારકો યેહ ખબર પહોંચી તો ઉસકા ઘર જલવાડાલા. અલકીસ્સા રાસ્તેમેં મુખતારકે જાસુસોંને સીનાન બીન અનસકો ગીરફતાર કરકે મુખતારકે પાસ લા હાઝીર કીયા. મુખતારને ઉસકા બંદબંદ જુદા કરકે આગ સુલગાઇ, ઔર એક

દેગ રખકર ઉસમેં તેલ ડાલકર ગરમ કીયા, ઔર ઊસકો ઉસ દેગમેં ડાલદીયા, વોહ જહન્નમમેં દાખીલ હુવા.

ગરઝ મુખ્તારને અપને અસહાબોંકો હુકમ કીયા કે, દુશમનાને અહેલેબય્તે જહાં મીલેં વહાંસે પકડલાઓ. ગરઝ થોડી દેરકે બાદ અબ્દુલ્લાહ બીન અકબા ગુનવી, ઔર હુરમલા બીન કાહીલ અસદીકો પકડલાએ. તબ મુખ્તાર બહોત ખુશ હુવા. મીનહાલ બીન અમર કહેતા હય્યે કે, જીસ વક્ત મય્યેં મદીનેકો ગયા, ઔર રસુલે ખુદાકે રવઝેકી ઝીયારત કરકે હઝરત સય્યદુસ સાજેદીનકી ખીદમતમેં ગયા. તબ હઝરતને પુછા કે "હુરમલા બીન કાહીલ મલઉન બદકારકા ક્યા હાલ હય્યે?" મય્યેંને અરઝ કીયા કે "ઉસકો કુફેમેં દેખાથા." તબ હઝરતને હાથ ઉઠાએ, ઔર આંખોંમેં આંસુ લાકર દોઆ માંગી કે "યા ઇલાહી તુ ઉસ ઝાલીમકો હલાક કર." ગરઝ જબ મય્યેં વહાંસે રૂખસત હોકર કુફેમેં આયા, તો મુખ્તારકો દેખા કે, રાસ્તેસે સવાર હોકર ચલા જાતા હય્યે. જબ નઝદીક આયા તબ મુજકે દેખકર કહેનેલગા કે, અય્યે મનહાલ, અય્યેસે વક્તમેં તુમ હમારે પાસ ક્યું ન આએ? મય્યેને કહા કે, અય્યે મુખ્તાર મય્યેં યહાં નહીંથા, મદીનેકો ઝીયારતકે વાસ્તે ગયાથા, સો વહાંસે અભી ચલા આ રહા રહાહું. ફેર ઉસકે સાથ સાથ મય્યેંભી ચલા જાતાથા કે, મહેલએ કનાસામેં એક મકાનકે પાસ મુખ્તાર ખડાહુવા; થોડી દેરકે બાદ મુખ્તારકે પાસ થોડે લોગ આએ, ઔર કહેને લગે કે, અય્યે મુખ્તાર તુજહકો બશારતહો કે હુરમલ, બીન કાહીલ, ઔર અબ્દુલ્લાહ બીન અકબાકો હમને પકડલાયા હય્યે. થોડી દેરકે બાદ, દેખા કે, ઊન દોનોંકો રસીસે બાંધકર લાએ. મુખ્તારને કહા , અય્યે મલઉનોં લાનતહો ખુદાકી તુમપર. ફેર એક શખ્સકો કહા કે, જલ્દ જાકર કસાઇકો બુલાલા. વોહ ગયા, ઔર કસાઇકો બુલાલાયા. મુખ્તારને કસાઇકો હુકમ કીયા કે, ઇસકે હાથ પાંવ કાટડાલ! ઊસને ઉસી વક્ત કાટડાલા. ફેર આગ રોશન કરકે ઉન દોનોં બદઝાતોંકો ડાલ

દીયા. જબતક વોહ જલતેરહે, તબતક મુખતાર વહાં ખડા રહા. ઊસ વક્ત મએંને કહાઃ—સુબહાનઅલ્લાહ. તબ મુખતારને મુજહ સે પુછા કે, ખુદાએ પાકકી તસબીહ હરહાલમેં ખુબહએ, લેકીન ઇસ વક્ત ક્યા બાએસહએ? મએંને જવાબ દીયા કે, મએં તઅજ્જુબ કરતાહું કે, હઝરત સય્યદે સજ્જાદકી દુઆ બહોત જલ્દ કુબુલ હુઇ, ઔર તમામ હાલ મદીનેકા મુખતારકે રુબરૂ કહે સુનાયા. ઊસ વક્ત મુખતાર ઘોડેસે ઊતરા, ઔ દોરકાત નમાઝ શુકરાનેકી અદા કી. ફેર વહાંસે રવાના હુવા. મએં ભી સાથ સાથ ચલા જાતાથા, જબ મેરે મકાનકે પાસ પહોંચા, તબ મએંને અરઝ કી કે, અએ મુખતાર અગર ઝરા ઠહેરકર મેરે મકાનકો ચલકર કુછ થોડાસા ખાના ખાઓતો મુજહે બડી ઇઝ્ઝતહએ. મુખતારને જવાબ દીયા કે, જનાબ સય્યદે સાજેદીનકી દુઆ કુબુલ હુઇ હએ સો ઊસકી ખુશીકા મએંને રોઝા રખ્ખા હએ. તમામ લોગ યેહ સુનકર બહોત ખુશ હુએ, ઔર દોઆએ દેનેલગે.

ફેર હુકમ કીયા કે, અમર બીન સઅદકે મકાનપર જાકર ઊસકો પકડલાઓ. અમર બીન સઅદ અપને ઘરમેં બીસતરપર તલવાર રખકર સોયાથા. લોગોંને ઉસકો ઉસી હાલતસે ગીરફતાર કરકે મુખતારકે પાસ લા હાઝીર કીયા. મુખતારને હુકમદીયા કે, ઇસકો નેઝોંસે મારકર આગમેં ડાલદો. લોગોંને વએસાહી કીયા. ઇતનેમેં મોહમદ બીન અશઅસ જો કાતેલાંને ઇમામ હુસેન અલૈહીસ્સલામસેથા સો વોહ કુફેસે ભાગા, ઔર કાદસીઆમેં જાકર અપને મહેલમેં છુપરહા. મુખતારને ઉસકે પીછે ફઓજ રવાના કી. ઊસને ઊસકે મહેલકો ઘેરલીયા. ઇબને અશઅસ દરવાઝા ખોલકર બસરેકો ભાગગયા, ઔર મસઅબ ઇબને ઝુબેરસે જામીલા. મુખતારકી ફઓજને ઇબને અશઅસકે મકાનકો લુટકર તારાજ કરદીયા ઔર જલાડાલા. બાદ ઉસકે અબદુલ્લાહ બીન ઉસયદે જોહની ઔર માલીક બીન હસીમ, ઔર દુસરે લોગોંકો ગીરફતાર કરકે લાએ. મુખતારને કહા કે, અએ દુશમને ઇમામ હુસેન, અબ મેરે

હાથસે કહાં ભાગકર જાઓગે? તબ ઉન્હોંને હાથ બાંધકર અર્ઝ કીયા કે, હમકો લોગોંને કરબલાકો ઝબરદસ્તીસે લડનેકો ભેજાથા. મુખ્તારને કહા કે, તુમ વહાં જાકર કુછ એહેસાન કરતે, ઔર પાની પીલાતે, ઔર ફેર કહા કે, અએ માલીક તુને હઝરતકી ટોપી ગારતકીથી? ઉસને કબુલ કીયા. તબ મુખ્તારને હુકમ દીયા કે, ઇનકે હાથ પાંવ કાટકર આગમેં ડાલદો. ઉસીવક્ત ઊનકે હાથ પાંવ કાટકર આગમેં ડાલદીયા. બાદ ઉસકે ઔર ચાર આદમી પકડેહુએ મુખ્તારકે રૂબરૂ આએ, જીસમેં વરકા બીન માલીક, ઔર અમર બીન ખાલીદ, ઔર અબદુર રહમાન બજલી, ઔર અબદુલ્લાહ બીન કએસ; અએસે યેહ ચાર મલઉનથે. મુખ્તારને ઉનસે કહા કે, તુમને હઝરતકા ઇતર છીનલીયાથા, ઔર ઉસી રોઝ આપસમેં બાંટ લીયાથા. ફેર હુકમ કીયા કે, ઇન ચારોંકો કતલકરકે આગમેં ડાલદો. ફેર અસમા બીન ખારજાકો પકડલાએ કે, જીસને મુસલીમ બીન અકીલકે ખુન કરનેમેં કોશીશ કીથી. લાતેહી કતલ કરડાલા ઔર આગમેં ડાલદીયા. ફેર બની ઊમૈયાકે તમામ મકાન જલાકર બરબાદ કરડાલા.

હાસીલકલામ મુખ્તારને હઝારોં કાતીલોં, ઔર ઝાલીમોંકો બગએર લડાઇકે કતલ કરડાલા કે, જીસકા શુમાર નહીં, ઔર કુફેમેં તો યેહ હાલ હુવા કે, ગુલામોંને અપને સાહેબોંકો મારકર મુખ્તારકે પાસ આકર કહેતેથે કે, હમને ઇસ મુઝીકો માર ડાલા! જો અમર બીન સઅદકે સાથ કરબલાકી લડાઇકો ગએથે, મુખ્તારને સબ ગુલામોંકો આઝાદ કરડાલા. જબ સબ કાતીલ ઇમામ હુસેનકે કતલ હોચુકે તો ફેર મુખ્તારકો અમર બીન સઅદ ઔર હફસ બીન અમર સઅદ લઇનોંકે કતલ કરનેકા ખીઆલ આયા, ઔર ઇતને રોઝ ઇસ વાસ્તે કતલ નહીં કીયાથા કે, અમર બીન સઅદકે ઘરમેં મુખ્તારકી બાહેનથી, ઔર હફસા મુખ્તારકા ભાનજાથા, ઇસી સબબસે અમર બીન સઅદ મુખ્તારકે ખઓફસે ઘરમેં છુપા હુવાથા કે જીસ દીન મએં મુખ્તારકે

હાથમેં જાએંગા તો વોહ ઉસી રોઝ મુજહકો જહન્નમમેં દાખીલ કરેગા.

એક દીનકા ઝીકર હએ કે, વોહ મલઊન અબ્દુલ્લાહ બીન જઆદાકે મકાનપર ગયા, ઔર બોહોત ગીરીઆ, ઔર ઝારી કી કે, મુખ્તારસે જાકર ઉસકી સીફારશ કરે, ઔર ખતા મઆફ કરાવે. અબ્દુલ્લાહને મુખ્તારસે કહાકે, અમર બીન સઅદકો અમાન નામા લીખદો, ગરઝ મુખ્તારને અમાનનામા લીખદીયા. મુખ્તારનામેમેં લીખ્ખા હએ કે, અબ્દુલ્લાહ બીન જઆદાને અમર બીન સઅદકો અપને ઘરમેં આને દીયા, ઔર કહા કે, જબસે તુને વોહ ખરાબ કામ કીયા હએ, તબસે મુજહે મુતલક તેરી મોહબત નહીંહએ, બલકે મએં ચાહતાહું કે, તુજહકો અપને હાથસે કતલ કરૂં. ચુનાંચે વોહ મુખ્તારકે ખઓફસે ભાગ ગયા, ઔર અમાનનામેકા મઝમુન યેહથાઃ—

"મુખ્તાર બીન અબુ ઉબેદા સકફીસે અમર બીન અબી વી કાસકે જાનો માલ, ઔર અહેલો અયાલકો અમાન હએ, ઔર જો કુછ કે અવ્વલ ઉસસે ગુનાહ, ઔર કુસુર હુવાહએ, વોહ સબ મઆફ હએ, મગર ઇસ શરતસે કે, અપને મકાનમેં ખામોશ બએઠારહે, ઔર કીસીતરેહકા ફીતના, ઔર ફસાદ, યા હાદેસા નકરે, અગર ઇસમેં કુછ કુસુર કરેગા તો અપની સઝાકો પહોંચેગા." જબ અએસા અમર મલઊનકો અમાનનામા મીલા, તબ બેખઓફ હોકે શેહેરમેં ચલના ફીરના શુરૂ કીયા, બલકે મુખ્તારકે પાસ દરબારમેંભી જાતાજા, ઔર મુખ્તાર ઉસકો અપને તખ્તપર બીઠાતાથા, ઔર ઉસ મલઊનકો બજાએ જુતા મારનેકે ઇઝ્ઝત દેતાથા, જનાબ ઇમામ મોહમદ બાકર અલેહીસ્સલામને ફરમાયા હએ કે, મુખ્તારને જો અમાનનામેમેં હાદેસેકા લફ્ઝ રખ્ખાથા ઉસકા મતલબ યેહ કે, જાઝરૂરકો યાને પાએખાનેકો નજાએ, ઔર મુખ્તાર જો ઊસ મલઊનકી ઇસકદર ખાતીર કરતાથા, જીસપરભી ઉસ બદઝાતકો અપની જાનકા બોહોત ખઓફથા, ઔર અપને

દીલમેં કહેનેલગા કે, અબ કુફેમેં રહેના ખુબ નહીં. ઇસ લીએ માલીક બીન તએમી જો બડા ઝારાવરથા ઉસકો બુલાયા, ઔર આરસો અશરફી ઉસકો દેકર કહા કે, તુ મેરે હમરાહ ચલ. ઊસને કબુલકીયા. તબ રાતકે વક્ત લીબાસ બદલકર માલેક બીન તએમી કો સાથ લેકર વહહાંસે રવાના હુવા. જબ અબદુર રહમાનકી નહેરકે પાસ પહોંચે, તબ અમર બીન સઅદ વહાં ઠહેરગયા, ઔર માલીકસે કહેનેલગા કે, તુજહે માલુમ હએ કે મએંને અપના શહેર કયું છોડા? ઊસને કહા કે, મુજહે કયા માલુમ. અમર મલઊનને કહા, ફકત મુખતારકે ડરસે ભાગાહું, ઔર. અપને શહેરકો છોડા. માલીકને કહા કે, મુખતારકી કયા મજાલ હએ જો તુજહે મારે યા તેરે બાલકોભી ઇઝા દેવે? મગર હાં અગર ઉસકો માલુમ હોવે કે, તુ બાનીએ ફીતના, ઔર ફસાદહએ તો અલબત્તા તેરે મકાનકોભી ખરાબ કરેગા, ઔર તુજહેભી ઇઝા દેવેગા. ફેર ઊસ મલઊનને વહાંસે આગે કુચ કીયા.

સય્યદ બીમ નમા અલેહીર રહમા ફરમાતેહએં કે, મરઝુબાનીને ઇસતરેહ રીવાયત કી હએ કે, જબ મુખતારકો માલુમ હુવા કે, વોહ મલઊન ભાગ ગયા. તબ બોહોતસે લોગોંકો બુલાકર કહા કે દેખો હમને અપના ઇકરાર પુરાકીયા, મગર ઉસ બદકીરદારને ફેર દગા કી, લેકીન કુછ ખઓફ નહીં કહાંતક ભાગેગા, આખીર એક દીન ઉસકોભી કતલ કરેંગા. અલકીસ્સા જબ અમદ સઅદ આગે બડા તો દીન રાત ચલનેલગા. એક રોઝ રાતકે વખત વોહ મલઊન ઊંટપર સો રહા તો ઊંટ ફીરા, ઔર કુફેકે તરફ રવાના હુવા. જબ વોહ બદઝાત હોશીઆરભી હુવા, ઔર ઊંટકો બહોત સંભાલા, મગર ન રૂકસકા, ઔર ન માલુમ હુવા કે કહાં જાતાહું. આખીર શહેર કુફેમેં પહોંચા. (મવાફીક દુસરી રીવાયતકે) જબ કુફેમેં દાખીલ હુવા તો ઊસ બદબખતને અપને બેટે હફસકો મુખતારકે પાસ ભેજા. તબ મુખતારને ઉસે પુછા કે, તેરા બાપ કહાં હએ? હફસને કહા કે, ઘરમેં વજુદ હએ, ઔર વોહ બાપ બેટેકો

યેહ દસ્તુરથા કે, મુખ્તારકે દરબારમેં દોનોં કભી સાથ ન આતેથે, કે શાયદ મુખ્તાર ઉન દોનોંકો કતલ કરડાલે.

ફેર હફ્સને મુખ્તારસે પુછા કે, મેરે બાપને કહા હએ કે, તુને જો અમાનનામા લીખદીયા હએ ઊસપર અમલ કરેગા યા નહીં. મુખ્તારને કહા કે, ઝરા સબરકર તો તુજકો બતલાદું, યેહ કહેકર અબુ ઉમરાકો કહા કે, ઈસી વક્ત જાકર અમર બીન સઅદકો હાઝીર કરો, ઔર ઉસકે કાનમેં કહા કે, જબ તુ ઊસકે પાસ જા એગા, ઊસ વક્ત વોહ અપને ગુલામકો કહેગા કે, મેરી ચાદરલા. ચાદરસે મુરાદ શમશીરકી હએ, સો ઊસ ગુલામકે તલવાર લાનેતક ઉસ મલઊનકો કતલ કરકે દો તુકડે કરડાલના. અબુ ઉમરા વહાંસે રવાના હોકર અમર બીન સઅદકે મકાનપર આયા, ઔર વોહ બીછૌનેપર સોયાથા સો ઉસકો કપડે પહેનનેકીભી ફુરસત ન દી, ઔર તલવારસે દો તુકડે કરકે ઊસકા સર કાટકર મુખ્તારકે કદમોંપર ફેંકદીયા. ઊસ વક્ત મુખ્તારને હફ્સકો કહા કે, તુ જાનતાહએ કે યેહ કઓન હએ? તબ હફ્સને કહા કે, હાં જાનતાહું કે, યેહ અમરકા સર હએ, ઔર ફેર કહા કે, બાદ ઇસકે મેરી ઝીંદગી બેકાર હએ. મુખ્તારને કહા કે, તેરા બાપ હુસેન અલેહીસ્સલામકે બદલે, ઔર તુ અલી બીન હુસેનકે બદલે કતલ હુએ, ઔર ફેર કહા કે, મએં કસમ ખાકર કહેતાહું કે અગર સત્તર હઝાર મલઊનોંકો કતલ કરૂં તોભી જનાબ ઇમામ હુસેનકે ખુનકા બદલા ન લીયા જાએ. લેકીન ઇસ કીસ્સેકા બનાનેવાલા કહેતા હએ કે, મએંને કીસી હદીસકી કીતાબમેં દેખાહએ કે, યેહ તકરીર મુખ્તારને નહીં મગર એક દુસરે શખ્સને કી થી, જીસસે મુખ્તાર બહોત નાખુશ હુવા, ઔર હુકમ કીયા કે, ઉસકોભી કતલકરો કે, બાર દીગર કોઇ અએસી મીસાલ ન દે. ક્યું કે, અગર તીન હી સ્સે તમામ આલમકે કતલ કીએ જાવેં તોભી હઝરતકે અંગુશ્તકી બરાબરી નહીં હોસકતી. બાદ ઉસકે સય્યદ ઝમાને ફરમાયા કે, મુખ્તારને જો અમર મલઊનકો કતલ કરનેમેં દેર કી ઇસ સબબસે

મોહમદ બીન હનફીયા બહોત નાખુશથે, ઔર ફરમાતેથે કે, મુખ્તારપર અફસોસ હુએ કે અમર મલઊનકો અપને તખ્તપર બીઠાતા હુએ, ઔર ઉસકી ઇઝ્ઝત કરતા હુએ, ઔર ઊસકો કતલ નહીં કરતા.

જબ મુખતારને અમર મલઉનકો કતલ કીયા તો ઊસી વક્ત ઉસકા સર, ઔર દુસરે બોહોતસે બદઝાતોંકે સર મીલાકર મુસાફર બીન સઅ્દ, ઔર ઝીબયાન બીન અમ્મારાકે હાથસે મદીનેકો રવાના કરદીયા. ઇતેફાકન વોહ સબ સર અએસે વક્તમેં પહોંચે કે, મોહમદ બીન હનફીયા ઉસી બાતકી તકરીર કર રહેથે કે, મુસાફર બીન સઅ્દ, ઔર ઝીબયાન દાખીલ હુએ, ઔર વોહ સર હઝરતકે આગે રખદીએ. હઝરતને સર અપના સીજદેકે લીએ ઝમીનપર રખ્ખા, ઔર દોનોં હાથ ખોલકર મુખતારકે વાસ્તે દુઆએ ખએર માંગી, ઔર ફરમાયા, કસમ હૈ ખુદાકી કે, અબસે મુખતારપર હરગીઝ ખફગી નહીં.

ઔર મુખતાર નામેમેં યું લીખ્ખા હુએ કે, જો રીવાયતે અબુ મીખનફ લુત બીન યહયા અઝદીને બીચ બયાન કતલે કાતીલાને સય્યદુલ અબરારકે યું બયાન કીયા હુએ કે, જબ મુખતારને કુફીઓંકો મારકર દારૂલ અમારામેં દાખીલ હુવા ઉસ વક્ત અબદુલ્લાહ બીન કામીલકો હુકમ દીયા કે, શહેરકે તમામ રાસ્તે બંદ કરો, તાકે કાતીલાને ઇમામે હુસેન અલેહીસ્સલામસે કોઇ બાહેર ન જાસકે, ઔર એક નશાન દારૂલ અમારાપર લગાયા, ઔર હુકમ કીયા કે, જો ઇસ નશાનકે નીચે આવે, ઔર મેરી ફરમાંબરદારી કુબુલ કરે સો ઉસકો નજાતદો, યાને ઉસકો કોઇ નમારે. ઇતનેમેં મોહમદ બીન અશઅસ જો કુફીઓંમેં બજર્ગોરોંકા હમરાહીયા, ઉસને ઇસ ખબરકે સુનતેહી ચાદર સરપર ડાલકર ભાગા. જબ મુખતારકો ઉસકે ભાગજાનેકી ખબર હુઇ, તબ હુકમ દીયા કે, ઉસકા ઘર જલાદો, ઔર માલો અસબાબ લુટલો, ઔર સબ મલઊનોંકો ખ્વારો ઝલીલ કરો.

દુસરે દીન સીઆયાને કુફા જમા હોકર મુબારકબાદી દેનેકો

મુખ્તારકે દરબારમેં આએં, ઉસ વક્ત અબદુલ્લાહ દરબારમેં દાખીલ હુવા, ઔર કહા કે, દો શખ્સોંકો પકડકર લાયાહું, એકતો અબદુલ્લાહ બીન અસીદ, ઔર દુસરા માલીક બીન બશીર. તબ મુખ્તારને કહા કે, ઊનકે બંદ બંદ જુદા કરકે મારડાલો, ઔર ઉનકે નામ લીખકર ઉનકે કાનોંમેં લટકાદો, ઔર હુકમ કીયા કે, જો મલઉન મારાજાવે તો ઊસકા નામ લીખકર ઉસકે કાનમેં ડાલદીયા કરો. ઇતનેમેં એક ગુલામ આયા, ઔર અરઝકી કે, અએ મુખ્તાર તુજકો ખુશીહો કે, નાફે બીન હીલાલકો પકડલાએ હએં. મુખ્તારને યેહ સુનતેહી કહા કે, અલ્લાહને મેરી ઊમ્મીદ બરલાયા, જો નાફે બીન હીલાલ ગીરફતાર હોકર આયા, ક્યું કે. ઉસ કમબખ્તને હઝરત અબ્બાસકે હાથસે પાનીકી મશક છીનલીથી. જબ ઉસકો પકડકર મુખ્તારકે રૂબરૂ ખડા કીયા, તબ મુખ્તારને પુછા કે, ક્યું અએ મલઉન બદઝાત, તુને હઝરત અબ્બાસકે હાથસે પાનીકી મુશક ક્યું છીનલીથી? ઊસને જવાબ દીયા કે, હમ તાબે દારથે. ફેર મુખ્તારને કહા કે, અએ મુઝી, ફેર તુ ક્યું હાઝીર નહુવા, જીસ તરેહ કે, તુમ્હારે લશકરસે હુર બીન જાશી રીયાહી હઝરતકે લશકરમેં આમીલાથા, ઉસ તરેહ તુ ક્યું નઆયા? તબ વોહ ખામોશ હુવા. મુખ્તારને હુકમ દીયા કે, ઊસકો કતલકરો.

ફેર અબદુલ્લાહ બીન કાનીલસે કહા કે ભાઇ, જીસતરેહ તુમસે હોસકે ઊસતરેહ કોશીશ કરો, ઔર હઝરત ઇમામ હુસેન અલેહી સ્સલામકે કાતીલોંકો કતલ કરો. તબ અબદુલ્લાહને અરઝ કી કે, મએંને શેહેરકે સબ રાસ્તે બંદ કરવાએ હએં, ઔર સબ કાતીલ કુરેમેં છુપે હએં. ગરઝ અબદુલ્લાહને એક બુઢીકો દેખા કે, હએરાન. ઔર સરગરદાન ચલીઆતી હએ. અબદુલ્લાહને એક ગુલામકો ભેજા, તા ઉસ બુઢીકો સીધી રાહ બતાવે. વોહ ગુલામને કહા કે, અએ બુઢી, તુ કહાં જાયા ચાહાતી હએ? તબ ઊસ બુઢીને જવાબ દી કે, મએં એક ઝુરૂરી કામકે વાસ્તે જાતીહું, મગર તુ અપના નામ બતા કે, તુ કઓન હએ? ગુલામને કહા કે,

મએં મુખ્તારકા ગુલામહું. તબ ઊસ બુઢીને કહા કે, મુજાહે મુ
ખ્તારકે પાસ પહોંચાદે કે, મએં ઉસસે કુછ બાત કહુંગી. જબ
ઉસ બુઢીકો મુખ્તારકે પાસ પહોંચાયા, તબ ઉસને અરઝ કી કે,
અએ અમીર, મેરે ઘરમેં ચાર શખ્સ કાતીલાંને ઇમામ હુસેન
અલેહીસ્સલામસે છુપકર બએઠે હએં, ઔર મુજાહે થોડે દીરમ દેકર
ખાના લાનેકો બાઝારમેં રવાના કીયા હએ. મુખ્તારને હુકમ
દીયા કે, ઇસ બુઢીકો દસહઝાર દીરમ ઇનામ દો, ઔર અબદુ
લ્લાહકો કહા કે, પચાસ સવાર લેકર જા, ઔર ઇસી વકત ઉન ચારોં
કુત્તોંકો પકડલા. યેહ સુનતેહી અબદુલ્લાહ ઊનકો પકડનેકો રવાના
હુવા. જબ ઉસ બુઢીકે મકાનપર પહોંચે તો દરવાઝા બંદથા. ગ
રઝ સીપાહી ઊસ મકાનકે છતપર ચડગએ, ઔર અંદર ઉતરકર
ઉન ચારોંકો પકડકર ગીરફતાર કીયા, ઔર રસ્સીઓંસે બાંધકર
મુખ્તારકે પાસ લેજાકર હાઝીર કીયા, ઉન ચારોંકે નામ યેહથેઃ—
હારીસ બીન બશીર, દુસરા કાસીમ બીન જારૂદ, તીસરા હારીસ
બીન નવફીલ, ઔર ચોથા અમર બીન અબદુલ્લાહ. જબ
યેહ ચારોં મુખ્તારકે રૂબરૂ આએ, તબ મુખ્તારને અમર બીન
અબદુલ્લાહકો કહા કે, અએ મલઊન, મએં તુજાહે હરેક ફીતના,
ઔર ફસાદમેં મવજુદ દેખતાહું, શરાબ ખ્વારી તેરા શેવા હએ,
ઔર ઝીનાકારી તેરા પેશા હએ, ઔર ફરઝંદે રસુલે ખુદાકો કત
લ કરનેમેં તુ શામીલથા. મગર વોહ મલઊન કુછ જવાબ નદેતા,
ચુપ ખડા સુનારહાથા. ફેર મુખ્તારને હુકમ દીયા કે, ઇસકે દોનોં
હાથ કાટો, ઔર આંખેં નીકાલડાલો, ઔર ગરદન મારકર આગમેં
જલાડાલો. ફેર હારીસસે કહા કે, અએ મુઝી તુને ઊમ્રમેં કુલસુમકે
સરસે મકના છીનાથા. ઉસને કુછ નકહા. મુખ્તારને હુકમ દીયા
કે, ઇસકો ચાબુકસે માર મારકર આગમેં ડાલકે જલાકર ખાક કર
ડાલો. ફેર તીસરેકોભી કતલ કીયા. તબ કાસીમ બીન જારૂદને
કહા કે, અએ મુખ્તાર, મએં કરબલામેં નહીં ગયા, ઔર મેરે
ગવાહ બહોત હએં. ઉસ વકત મુખ્તારને કહા કે, અગર ઇસ બાતકા

દો શીઆ ગવાહી દેવેં તો તુજકો છોડદું. તબ દો શખ્સોંને ગ વાહીદી કે, જબ ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદને હઝરત ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામસે લડનેકો લશકર ભેજાથા, ઉસ વક્ત ઇસકોભી કર બલાકે તરફ જાનેકો કહા, મગર ઇસને બાહાના કીયા, ઔર કર બલાકો નગયા. મુખ્તારને ઉસકો છોડદીયા.

ઇતનેમેં અબદુલ્લાહ બીન કામીલ: ખુલી બીન ઝીદકી તલાશ કરનેકો નીકલા. રાહમેં કીસીને કહા કે, વોહ અપને ઘરમેં છુપાહય્એ. વહીં, અબદુલ્લાહ ચંદ સવાર લેકર દવ્હોડા, ઔર ઉસકે ઘરમેં દા ખીલ હુવા. વહાં ખુલીકી દો અવરતેંથીં, એકકા નામ શામીયા, ઔર દુસરીકા નામ કુશીયા થા. શામીયાને કસમ ખાઈ કે, મુજકો માલુમ નહીં કે, ખુલી કહાં હય્એ? ઉસ વક્ત કુશીયા પડોસીકે મકાનમેં ગઇથી. જબ ઉસને વોહ શોરોગુલ સુની તો અપને મ કાનમેં આઈ, ઔર દેખીતો શામીયાકો સીપાહી મારતેહય્એં. સીપા હીઓંને પુછા કે, તુભી ખુલીકી અવરતહય્એ? કુશીયાને કહા કે, હાં મય્એં ઉસકી અવરતહું. સીપાહીઓંને પુછા કે, ખુલી કહાંહય્એ? ઉસને પાંવસે ઇશારા કીયા કે, વોહ તહેખાનેમેં છુપા હય્એ. સીપાહી દવ્હોડે, ઔર ઉસ બેદીનકો ગીરફતાર કરલાએ. ફેર કુશીયાને કહા કે, યેહ શામીયા ખુલીસેભી ઝીયાદા બદકીરદાર હય્એ, ઔર ખુલીને અબદુલ્લાહસે કહા કે, અગર તુ મુજકો છોડદેવેતો મય્એં તુજકો દસ હઝાર અશરફીઆં ઇનઆમદું. અબદુલ્લાહને જવાબ દીયા કે, અય્એ કમબખ્ત, અગર કોઈ તુજકો પકડકર મેરે હવાલે કરતા તો મય્એં દસ હઝાર અશરફી ઇનામ દેતા. ફેર ઉન દોનોં અવરતોં, ઔર ખુલીકે ગલેમેં રસ્સી ડાલકર ખીંચતા હુવા મુખ્તારકે પાસ લાકર હાઝીર કીયા, ઔર તમામ કીસ્સા કેહસુનાયા. ઉસવક્ત કુશીયાને અરઝ કી કે શામીયાને હઝરતકી શાહદતકે રોઝ બડી ખુશી કીથી. આખીર મુખ્તારને શામીયા, ઔર ખુલીકો કતલ કીયા, ઔર આગમેં જલાદીયા, ઔર કુશીયાકો દસહઝાર દીનાર ઇનામ દેકર છોડદીયા, ઔર જીસને ખબર દીથી ઉસકો પાંચસો અશરફીયાં

ઇનામ દીયાં. ફેર બશર બીન શુતકે ઝુલમો સીતમકા બયાન હુવા કે ઉસ મલઉનનેભી ઉમ્મે કુલસુમકે સરસે મકના છીનાથા, ઔર અહેલે બએતસેં કરબલામેં લડનેકો ગયાથા, ઔર ઉનકો ગાલીઆં દેતાથા, ઔર વોહ બની હમદાનસે હએ, ઔર કુફ્રમેં ઉસકે બરાબર કોઇ ખાનદાન નહીં. મુખતારને કહા કે, અગર વોહ લાખોં હોવેં, તોભી મએં ઊનસે ડરતા નહીં, ઇનશા અલ્લાહ તમામ રૂએ ઝમીનકો ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામકે કાતીલોંસે પાક કરૂંગા, ક્યું કે ખુદાને હઝરત સાલેહ અલેહીસ્સલામકે વાસ્તે આઠ આદમીકે બદલે તમામ કએોમકો હલાક કીયા. ઔર ઉનકા નામો નશાનભી બાકી નરખ્ખા, ઔર મએં ખુદાએ તાલાસે ઊમ્મીદ રખતાહું કે, તમામ કાતીલાને ઇમામે હુસેન અલેહીસ્સલામકો કતલ કરકે જહન્નમમેં દાખીલ કરૂંગા.

થોડી દેરકે બાદ, હાજીબને આકર અરઝ કી કે, અએ મુખતાર તુજકે ખુશીહો કે, ઉસમાન મુરાદી જીસને અબ્દુર રહમાન બીન મુસલીમકો કતલ કીયાથા સો પકડા ગયા હએ. મુખતારને ઊસકી કએફીયત પુછી? તબ હાજીબને કહા કે, સઅર બીન અબી સઅરંને બસરેકે દરવાઝેપર ઉસકો પકડાહએ. ઇતનેમેં ઊસ મલઉન બેદીનકો મુખતારકે દરબારમેં લાએ, ઔર વોર બદઝાત હઝરત અબ્દુર રહમાનકે ઘોડેપર સવાર. લોગોંને જબ ઉસ ઘોડેકો દેખા તો બોહોત આહો ઝારી કી, ઔર તમામ મજલીસને, ઔર મુખતારને બહોત રોયા. ઇતનેમેં અબ્દુલ્લાહ બીન કામીલને એક સાહેબઝાદેકા હાથ પકડકર મુખતારકે દરબારમે લાયા, ઔર વોહ લડકા અએસા ખુબસુરતથા કે, આફતાબ, ઔર માહતાબભી ઉસકે હુસ્નસે શરમીંદા હોતેથે, ઔર દોનોં બાઝુ દો કાકુલ લટકતીથીં, ઔર સર ખુલે, પાંવ નંગે ઝારઝાર રોતાથા, ઔર અબ્દુલ્લાહભી બહોત રોતાથા. ઉસવક્ત હાજીબને મુખતારસે કહા કે, યેહ અબ્દુર રહમાનકા બેટા કાસીમ હએ! યેહ સુનતેહી મુખતાર ઉઠા ઔર ઉસ લડકેકી બડી તાઝીમ કરકે અપને તખ્તપર બીઠાયા,

ઔર પુછા કે, અએ નુરે ચશ્મે નબી વ અલી, આપ કુફેમેં કબ આએ? ઉન્હોંને કહા કે, બારા રોઝ હુએ મુખ્તારને પુછા કે, આપ તનહા આએહો યા ઔરભી કોઈ સાથહએ? ઉન્હોંને કહા કે, તીન બહેનેં, ઔર વાલેદાભી સાથ હએં. મુખ્તારને પુછા કે, મદીનેસે કયું નીકલે? ઉન્હોંને જવાબ દીયા કે, વહાં નેહાયત તંગહાલથે, કયું કે મેરા બાપ ખુદાકી રાહમેં શહીદહુવા, ઇસ લીએ સીવા ખુદાકે અબ કઓન હમારી ખબરદારી, ઔર ગમખ્વારી કરેગા. ચંદરોઝ હુએ હમને સુનાયા કે, તુ કુફેમેં અમીર હુવા હએ, ઇસ વાસ્તે યહાં ચલેઆએ હએં, ઔર આજ સુનનેમેં આયા કે, મેરે બાપકા કાતીલ ગીરફતાર હુવા હએ સો અબ મએં ચાહાતાહું કે ઉસ લઇનકો અપને હાથસે કતલ કરૂં! મુખ્તારને ઉસ મલઉનકો કાસીમકે હવાલે કીયા. કાસીમને અબદુલ્લાહસે એક છુરી લેકર ઉસમાન મલઉનકો જહન્નમમેં દાખીલ કીયા!

ફેર કાસીમકો મુખ્તારને પાંચ હઝાર, ઔર ઇબરાહીમને એક હઝાર, ઔર એક ખીલઅત, ઔર મુખ્તારકે ગુલામ .ખએરને એક હઝાર દીરમ દીએ, ઔર રૂખસત કીયા. બાદ કાસીમ બીન અબદુર રહમાન ખુશીસે કુફેમેં રહેને લગે. થોડી દેરકે બાદ એક લડકા દરબારમેં હાઝીર હુવા, ઔર અબદુલ્લાહકો બુલાકર આહેસ્તાસે ઉસકે કાનમેં કહા કે, મએં હારૂન બીન મુગીરાકા બેટાહું, ઔર મેરા બાપ અહેલે બએતસે દુશમની રખતા હએ, ઔર કહેતા હએ કે, બની હાશમસે બની ઉમૈયા બેહેતર ઔર બરતર હએ,, ઔર હમારે મકાનમેં મેરે બાપને ચાર આદમીઓંકો છુપા કર રખ્ખા હએ, ઔર ઉનકો ઝમીનમેં બંદકરકે રખા હએ. અબદુલ્લાહને ઉસ લડકેકા યેહ કલામ સુનતેહી સીપાહીઓંકો સાથ લેકર ઉસકે મકાનકે તરફ દઓડા, ઔર તહેખાનેમેં જાકર ઉન ચારોં શખ્સોંકો તહેખાનેમેંસે પરેડલાયા. એકતો યાદ બીન માલીક થા, જીસને અમીર હમઝાકે ગુલામકો મારાથા, ઔર દુસરા યઝીદ બીન ઝહીર, જીસને હબીબ બીન મુઝાહીરકે કતલકરનેમેં કોશીશ

કીથી, ઔર તીસરા હારીસ બીન અગરાન, જીસને શાકિરીકો કતલ કીયાથા, ઔર, ચોથા અબ્દુલ્લાહ બીન અસવદ, જીસને અમર બીન મુતીકો શહીદ કીયાથા. મુખ્તારને ઊન ચારોંકો મારડાલનેકા હુકમ કીયા. ગરઝ ઉન ચારોંકો મારકર ઉનકે નામ લીખકર ઉન્હોંકે કાનમેં ડાલદીએ.

ફેર ખબર આઇ કે, સઅર બીન અબી સઅરને મુરરા બીન મુનકીઝ અબ્દીકો ગીરફતાર કીયાહુએ કે, જો શાહઝાદએ અલી અકબરકે કાતીલોંમેં શામીલથા. જબ યેહ ખબર કુફેમેં હુઇ તો તમામ અવરત, ઔર મર્દ ઊસ મલઊનકો દેખનેકો નીકલે. દેખા તો ઉસ મુઝીકો રસ્સીસે બાંધકર ખીંચતે હુએ બડી ઝીલ્લત ઔર ખ્વારીસે મુખ્તારકે દરબાર તક પહોંચાયા. જબ મુખ્તારને ઉસે દેખા તો બહોત ગુસ્સેસે કહા કે, અએ બદઝાત તુનેહી હઝરત અલી અકબરકો શહીદ કીયા હએ ? વોહ મલઊન પહેલેતો ચુપ રહા, મગર ફેર કહેને લગા કે, મેરેસાથ ઔરભી બહોતસે લોગ શામીલથે. ઉસવક્ત અબ્દુલ્લાહને જવાબ દીયા કે ઊસ રોઝ હઝરત અલી અકબર અએસે પીઆસેથે કે, અએન લડાઇમેં હઝરત હુસેન અલેહીસ્સલામકે પાસ આએ, ઔર અરઝ કી કે, મુઝકો પ્યાસકે સબબસે બહોત તકલીફ હએ. ઉસ વક્ત હઝરતને અપની ઝબાનકો ચુસાઇ ! ગરઝ વોહ ફેર મએદાનમેં ગએ, ઔર હઝાર આદમીપર હમલા કરકે બહોતોંકો મારકર ઊન સબકો ભગાદીયા. ઇતનેમેં ઇસ બદબખ્ત ખારજીને પીછેસે આકર નેઝા મારા, તો વોહ શાહઝાદએ આલી વીકાર ઘોડેપરસે ઝમીનપર ગીરપડે, ઔર શહીદહુએ. યેહ સુનકર તમામ મજલીસ બહોત રોઇ. ફેર મુખ્તારને હુકમ કીયા કે, પહેલે ઇસકે દોનોં કાન, ઔર આંખેં, ઔર ઝબાન કાટો, ઔર બાદ આગમેં ડાલકર જલા ડાલો.

ઇતનેમેં ખબર આઇ કે, ઝીયાદ બીન રૂકાદ પકડા ગયા, મુખ્તારને કહા કે, ઉસકો યહાં હાઝીર કરો. ચંદ શખ્સ દઔડે.

ઔર ઉસ મલઉનકો મુખ્તારકે પાસ લાકર હાઝીર કીયા. મુખ્તારને ઉસકો પુછા કે તુને કીસ તરેહ કતલ કીયાથા? ઉસને કહા કે, મઍંને અએસા નેઝા મારાથા કે, આંખસે નીકલકર ગરદનસે પાર હોગયાથા. મુખ્તારને કહા કે, તીર, ઔર કમાન લાઓ. વહીં એક ગુલામને તીરો કમાન લાકર હાઝીરકીયા. મુખ્તારને વોહ તીરો કમાન અપને હાથમેં લેકર એક તીર અએસા મારા કે, ઉસ મલઉનકી આંખસે પાર હોગયા, ઔર દાખીલે સકર હુવા. ફેર અમર બીન હુજાજકો પકડ લાએ. જીસને હઝરતકે બદને મુબારકપર એક તલવાર લગાઇથી. મુખ્તારને ઊસકો કતલ કરવાડાલા.

બાદ ઊસકે અબદુલ્લાહ બીન કામીલસે મુખ્તારને કહા કે, જીન્હોંકો કોઇ કુફેમેં પનાહ નહીં દેતા. વોહતો પકડેહુએ આતેહઍં, મગર જીન્હોંકો છુપનેકો જગા મીલતી હએ, ઔર જીન્હોંને બડેબડે કુસુર કીએ હએ, વોહતો અભીતક ક્યું પકડે નહીં આતે? અબદુલ્લાહને કહા કે, મઍં ઉસી કોસીશમેં હું, ઇનસા અલ્લાહ ઉન સબોંકો ગીરફતાર કરકે હલાક કરુંગા, તબ મુજેહે આરામ હોગા. ઇતનેમેં લોગોંને કહા કે, હકમ બીન તુફેલ જીસને હઝરત અબ્બાસ અલેહીસ્સલામકો કતલ કીયા હએ, વોહ અપને ઘરમેં છુપકર બએઠા હએ, ઔર ઉસકા સસરા અદી ઊસકી હીમાયત કરતા હએ, ઔર અદી મરદે આઝમુદાકાર, ઔર બુઝરગ સાહાબીઓંમેંસે હએ, ઔર સુફીનકી લડાઇમેંભી હાઝીરથા. મુખ્તારને હુકમ દીયા કે, હકમ બીન તુફેલકો પકડ લાઓ. વહીં અબદુલ્લાહ બીન કામીલ ઉસકે ઘરમેં ગયા, ઔર હકમકી મુસકેં બાંધી. તબ લોંડીઓંને બડા શોરો ગુલ મચાયા, ઔર ઇસ બાતકી ખબર અદીકો દી. વોહ સવાર હોકર અબદુલ્લાહકે પાસ આયા, ઔર કહા કે, ખલીફા ઇસ શખ્સકા ગુનાહ મેરી ખાતીરસે મઆફ કર, ઔર છોડદે. અબદુલ્લાહને કહા કે, યેહ બાત મુજહસે હરગીઝ ન હોગી, ક્યું કે, ઇસ મલઊનને હઝરત

અબ્બાસ અલેહીસ્સલામકો કતલ કીયા હુએ. અદીને કહા કે, મએં મુખ્તારસે તેરી શીકાયત કરૂંગા. અબ્દુલ્લાહને જવાબ દીયા કે, તુજકો ઈખ્તીઆર હુએ, ચાહીએ સો કર. અદીને કહા કે, અગર મએં યેહ હાજત મુખ્તારસે માગતા સો વોહ મેરા સુખન કબુલ કરતા, ઔર ઈસકો છોડદેતા. અબ્દુલ્લાહને કહા કે, યેહ તુ ગલત કહેતા હુએ, ક્યું કે, અગર મોહમદ હનફીયાકા એક ગુલામભી હકમકે હાથસે મારા જાતા તો મુખ્તાર નછોડતા, ઔર ઈસને તો અબ્બાસ અલેહીસ્સલામકો કતલ કીયા હુએ, ફેર કીસ તરેહ મુખ્તાર ઈસકો છોડસકતાહુએ? ઔર ક્યા વોહ મોહમદ બીન હનફીયાસેભી આલા હુએ?

જબ અબ્દુલ્લાહને અદીકો અએસા જવાબ દીયા. તબ વોહ મુખ્તારકે તરફ રવાના હુવા, ઔર ઈધર અબ્દુલ્લાહને ખીઆલ કીયા કે, હકમકો ઈસી જગા કતલ કરના ચાહીએ, ક્યું કે, શાયદ મુખ્તાર અદીકી ખાતીરસે ઈસકો છોડભી દેવે!! યેહ ખીઆલ કરકે ફીલફોર તલવાર નીકાલકર હકમકે તુકડે તુકડે કરડાલા, ઔર સર કાટલીયા. અબ ઉધરકા અહેવાલ સુનો કે, જબ અદી મુખ્તારકે દરબારમેં પહોંચા તો મુખ્તારને ઊઠકર ઉસકી તાજીમ કી, ઔર અપને તખ્તપર બીઠાયા. ઊસવક્ત મુખ્તારકે આગે સાત આદમી ગીરફતાર હુએ ખડેથે. તબ મુખ્તારને કહા કે, યેહ સાતો શખ્સ ઈબને અશઅસ, ઔર શીસ બીન રબઈકે હમરાહ મુજહસે લડનેકો આએથે, ઈસ વાસતે ઈનકો છોડદેતાહું, ક્યું કે મએંને ઈકરાર કીયા હુએ કે, જો શખ્સ મુજહસે લડનેકો આયા હો ઉસકો તો છોડ દુંગા, મગર જો કરબલામેં હઝરત ઈમામ હુસેન અલેહીસ્સલામસે લડનેકો ગયા હોગા. ઊસકો હરગીઝ જીતા ન છોડુંગા. તબ અદીને કહા કે, મએં એક મુશ્કીલ કામ લેકર આયાહું, વોહ યેહ હુએ કે, મેરી ખાતીરસે તુ હકમકા ગુનાહ મઆફ કર, ઔર છોડદે! મુખ્તારને જવાબ દીયા કે, અએ અદી, તુ અએસા અકલમંદ, ઔર

બુઝરૂગ, ઔર સહાબી હોકર તુજહકો શરમ નહીં આતી કે, ફર
ઝંદે રસુલે ખુદાકે કાતીલકો છુડાનેકો આયાહય ? બલકે તુજહકો
તો લાઝીમથા કે, તુને અપને હાથસે હકમકો કતલ કરતા. અદી
યેહ સુનકર ખામોશ હુવા. તબ મુખતારને કહા કે, અગર ઔર
કોઇ તેરા કામ હોતા તો બજાનોદીલ પુરા કરતા. અદીને કહા
કે મેરી યેહી એક આરઝુ હય સો બર લા. ફેર મુખતારને કહા
કે, મયં બહોત લાચારહું કે તેરા મતલબ બર નલાઉં, ઔર
મુજહસે યેહભી નહીં હોસકતા કે, હઝરત અબ્બાસકે કાતીલકો છો
ડદું, મગર ઇસ ઇકરારપર ઉસકો છોડુંગા કે, વોહ ફેર કભી
મુલકે ઇરાકમેં ન આવે. અદીને વોહ બાત કબુલ કીયા. ઇતનેમે
તો અબદુલ્લાહ દરબારમેં દાખીલહુવા. મુખતારને પુછા કે, હકમકે
સાથ ક્યા કીયા ? તબ અબદુલ્લાહને જવાબ દીયા કે; જબ મયને
ઉસકો ગીરફતાર કીયા, તબ સબ લોગોંકો માલુમ હુવા કે, હઝર
ત અબ્બાસકા કાતીલ પકડા ગયા સો બહોતસે લોગ જમા હોકર
આયે, ઔર હકમકો પકડકર લેગએ, ઔર ટુકડે ટુકડે કરડાલે,
ઔર મયંને બડી મુશકીલસે ઉસકા સર બચાયાહું ! અદીને કહા
કે, અયેસા હરગીઝ નહુવા હોગા, બલકે તુને જાનલીયા કે, મુખ
તાર મેરી બાતકો કબુલ કરકે હકમકો છોડદેવેગા, ઇસ વાસ્તે તુને
ઉસકો કતલ કરડાલા હય. અબદુલ્લાહને કહા કે, અગર મયંને
ઉસકો મારા તો ક્યા ગુનાહ હય ? ક્યું કે, અયેસે બદઝાત મુ
ઝીકો કે જો અવલાદે રસુલે ખોદાકા દુશમનહો ઉસકો મારના મ
યેં અયેન સવાબ જાનતાહું. મુખતાર બહોત ખુશહુવા, ઔર
કહા કે, જીસતરેહ ઇમામ હુસેન શહીદહુવે, ઔર હકમ ભીન
ઝકેલ મારાગયા તો ક્યા પરવા હય. ઇસ કલામસે અદી નેહાયત
નાખુશહુવા, ઔર અબદુલ્લાહસે કહા કે, અગર મુખતારકી ખાતીર
અઝીઝ નહોતી તો તુજહકો ઇસ કામકા બદલા બખુબી દેતા, લેકીન
અબ જનાબ રસુલે ખુદાકે સામને તેરા ઔર મેરા ઇનસાફ હોવેગા.
તબ અબદુલ્લાહને કહા કે, મયંભી હઝરત રસુલે ખુદાસે અરઝ ક

રૂંગા કે, મએંને હઝરત અબ્બાસકે કાતીલકો કતલ કીઆહું.

જબ યેહ ખબર તમામ શહેરમે મશહુર હુઇ કે, આમીકા દામાદ મારાગયા. તબ તો બડે બડે બદઝાત બેદીન જમા હુએ, ઔર નેહાયત ડરે, ઔરં આપસમેં સલાહ કરને લગે, ઔર શીમર ઝીલ જોશન, ઔર સીનાન બીન અનાસ, ઔર ઇસહાક બીન અશઅસ, ઔર યઝીદ બીન મોહારીબ, ઔર મુર્રા બીન અબદુરસમદ વગએગ એક જગા જમાહુએ, ઔર સલાહ કરને લગે. શીમરને કહા કે, અબ અપનેકો કુફેમે રહેના ખુબનહીં, બહેતર તો યેહ હએં કે, બસરેકો ચલેં, ઔર દસ આદમી સાથ લીયા, ઔર હારીસ પીસરે ખાલીકો અપને સાથ લીયા, તા ઉનકો બસરેતક પહોંચા દેવે. ગરઝ મહેલેવાલોંને યેહ ખબર અબદુલ્લાહકો દી કે, રાતોંરાત ચંદ નફર બસરેકે તરફ ભાગ ગએ હએં, ઔર ઉનમેં હારીસ બીન મુર્રાભી હએ. તબ અબદુલ મલકને કહા કે, ઉનમે શીમરભી હોગા. બાદ અબદુલ્લાહ બીન કામીલ ઉનકે પીછે ગએ ઔર શીમરકો કતલ કરકે ઉસ મલઊનકા સર કુફેમે લાએ. (યેહ ઝીકર આગે હોગયા હએ.)

(મુતરજીમ કહેતા હએ કે, યેહ બયાન આગે આ ચુકા હએ, મગર ઇસસેભી ઝીયાદા તફસીલ ઇનશાઅલ્લા દૂસરે રીસાલેમેં લીખી જાવેગી.)

બીહારૂલ અનવારમેં (કીતાબકા નામ હએ) સય્યદ ઇબને તુમા રહમતુલ્લાહ અલેહને રીવાયત કી હએ કે, શીમર કતલ નહીં હુવા, મગર ઝીંદા ગીરફતાર હુવા, ઔર બડી ઝીલ્લત, ઔર ખ્વારીસે દારૂલ અમરા તક લાએ, ઔર ઝએતુનકા તેલ ગરમ કરકે ઉસ મલઊન બેદીન યાને શીમર ઝીલ જોશનકો ઝીંદા ઉસ ગરમ તેલમેં ડાલદીયા, ઔર સર ઉસકા બાહેર રખ્ખા કે, વોહ કાટકર દૂસરે સરોંકે સાથ મદીનેકો ભેજા જાવે.

મુખતાર નામેમેં લીખ્ખા હએ કે, જબ કુફેમે તમામ લોગોંકો ખબર હુઇ કે, અબદુલ્લાહ બીન કામીલ શીમરકા સર કાટકર, ઔર

સીનાન બીન અનસ, ઔર હારીસ બીન મુરરાકો ઝાંદા ગીરફતાર કરકે લાતા હુએ. ઊસ વકત તમામ શહેર બાહેર નીકલપડા, ઔર ઊસ રોઝ કુફેમેં બડી ખુશી હુઇ, ઔર હરેકને અપને અપને મકાનોમેં ઇદ કી, ઔર શીમરકે સરકો શહેરકે દરવાઝેપર લટકા દીયા, ઔર કએદીઓંકો કએદખાનેમેં લેજાકર કએદ કીયા. ફેર દુસરે દીન ઉન દીનકે દુશમનોંકો મુખતારને તલબ કીયા. વોહ હાઝીર હુએ. મુખતારને પહેલે હારીસ બીન મુરરાસે પુછા કે, તુ કયા જાનથા કે, યેહ દવલત બની ઊમૈયાકે વાસ્તે હમેશા રહેગી ? હારીસને કહા કે, મએં ખુદા, ઔર રસુલકા દુશમન નહી, મએં મુસલમાન હું, ઔર ઉન બેદીન મલઉનોંકી જમાઅતસે બહોત બેઝાર હું, ઔર મએં કસમ ખાકર કહેતાહું કે, મએં કરબલામેં લડનેકો નહીં ગયાથા, યાને જીસરોઝઇબને ઝીયાદ બદ નેહાદને અમર મલઉનકો અફસર બનાકર કરબલાકો લશકર ભેજાથા ઊસરોઝ મએંને અપને મકાનકા દરવાઝા બંદ કર લીયાથા, ઔર રોરોકર દોઆ કરતાથા. જબ મએંને સુના કે, હઝરત ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામ શહીદ હુએ તો મુજહે બહોત ગમ હુવા, લેકીન સબાર ઇખ્તીઆર કીયા, ઔર શીમર મલઉન જો મેરા પીસરે ખાલા હુએ, ઉસને મુજહે ઝબરદસ્તીસે અપને હમરાહ લેગયા, અગર મએં નજાતા તો મુજહે મારડાલતા. ઇસી સબબસે મએં ઉસકે સાથ ગયાથા, નહીં તો મુજહે કયા ઝુરરથી જો મએં જાતા. અલકીસ્સા હારીસકી તરફસે અહેલે કુફાને ગવાહીભી દી કે, યેહ બીલકુલ બેકુસુર હુએ, ઔર યેહ અહેલે બએતકા દોસ્ત, ઔર ગમખ્વાર હુએ. તબ મુખતારને હારીસકો છોડદીયા.

ફેર સીનાન બીન અનસકો બુલાયા, ઔર કહા કે, એએ મુઝી ખુદાકી લાનત તુજહપર પડે કે, તુને અવલાદે રસુલે ખુદા, ઔર જીગર બંદ ફાતેમાકો કતલ કરકે બડી ખુશી, ઔર ફખર કીયાથા. ઇતનેમેં બાહેરસે શોરો ગુલ હુવા. મુખતારને પુછા કે, યેહ શોરો ગુલ કયું કરતે હુએ ? ખબરદારોંને ખબાર દી કે, અહેલે

શહેર તમામ જમા હોકર આએહુએં, ઔર સીનાન બેઇમાનકો માંગતેહુએં, ઔર કહેતેહુએં કે, હમ ઊસ મલઊનકો અપને હાથસે મારેંગે, તો હમભી સવાબમેં દાખીલહોં. યેહ સુનતેહી મુખ્તારને સીનાન બીન અનસકો ઉનકે હવાલે કીયા. લોગોંને ઉસકો બાહેર લાકર છુરીઓંસે મારકર તુકડે તુકડે કરડાલા. જબ શીમર બદઝાત ઔર સીનાન બેઇમાન જહન્નમમેં દાખીલહુએ, તબ ઇસહાક બીન અશઅસ બહોત ડરા, ઔર કાંપને લગા, ઔર વોહ અબદુલ્લાહ બીન કામીલકા સાલાથા, ઔર અબદુલ્લાહ ઉસકી બહેનકો બહોત ચાહતાથા, ઔર ઊસને હઝરતકી લાશે મુબારકપર ઘોડા દવડાનેકા ઇરાદા કીયાથા. અલકીસ્સા જબ ઉસકો છુપનેકે વાસ્તે કહીં ઠીકા ના નમીલા, તબ રાતકે વક્ત અબદુલ્લાહ બીન કામીલકે દરવાજેપર જાકર અહેસ્તાસે પુકારા. તબ ઇસહાકકી બહેનને અંદરસે પુછા કે, કઔન હૈ? ઇસહાકને કહા કે, મએં ઇસહાકહું. અબદુલ્લાહકી જોરૂને દરવાજા ખોલકર અપને ભાઇકો ઘરમેંલી. ઊસ વક્ત અબદુલ્લાહને ઇસહાકસે કહા કે, તુને બુરા કીયા જો યહાં આયા, તુજકો તો લાઝીમથા કે, મુઝહસે છુપકર ઔર કહીં ચલાજાતા તો ખુબથા, ક્યું કે, મુખ્તાર કીસીકો જીંદા નહીં છોડતા, તુ અપને પાંવસે કબરકી તરફ ચલા આયા. ઇસહાકકી બહેન અપને ભાઈકે વાસ્તે ઝારઝાર રોતીથી, ઔર અબદુલ્લાહસે કહેતીથી કે, તુ કીસી તરેહસે છુડાકર ઇસકી જાન બચા. ઔર અબદુલ્લાહ કહેતાથા કે, યેહ જાનસે મારાજાવેગા, ઔર ઇસકે વાસ્તે મેરી ઇજ્જતભી જાવેગી. ઉસ વક્ત ઇસહાકને કહા કે, અગર તુ ચાહેતો મએં મુખ્તારકે હાથસે બચ જાઉંગા, ઇસમેંતો કુછ મુશકીલ નહીં હૈ, ઔર તેરેપરભી કુછ મુસીબત નઆવે. અબદુલ્લાહને કહા કે, ઊસકા સબબ બતલા. તબ ઇસહાકને કહા કે, અગર મુખ્તાર મુઝહે કતલ કરનેકો તલબ કરેતો તુ કહીઓ કે, જીસતરેહ તુને અમર બીન સઅદકો રીસ્તાદારીકે સબબસે અમાન દીયા હૈ તો ઉસી તરેહ ઇસહાકભી મેરા સાલા હૈ, સો ઊસકોભી અમાન દે. તબ

અબદુલ્લાહને કહા કે, ખએર મએં તેરે વાસ્તે કોશીશ કરૂંગા, ફેર આગે તેરે નસીબ.

ગરજ સુબહકો મુખતારકે દરબારમેં અબદુલ્લાહ ગયા, ઔર અરજ કી કે, મએંને આજતક કોઈ સવાલ તુજહસે નહીં કીયા, આજ મેરા એક મતલબ પુરા કર. મુખતારને કહા કે, બયાનકર તો ઉસકો પુરા કરૂં. અબદુલ્લાહને કહા કે, મેરી ખાતીરસે ઇસહાકકો બખશદે, ઔર ઊસકા કુસુર મઆફકર, ઇસવાસતેહ કે તુને અમર મજરુનકો અમાન દી હએ. તબ મુખતારને કહા કે, વલ્લાહ અમર કો હરગીઝ અમાન નહીં હએ, લેકીન ઉસકો ફકત ઇસી વાસ્તે અભીતક કતલ નહીં કીયા કે, અવ્વલ સબ કાતીલ મારે જાવેં તો ફેર ઊસકોભી કતલ કરૂંગા. અબદુલ્લાહને ફેર કહા કે, ઊસકે હકમેં તુ જો ચાહેસો કર, મગર મેરી ખાતીરસે ઇસહાકકો બખશદે. તબ મુખતારને કહા કે, જા તેરી હાજત પુરી કીયા, મગર યેહ ન કહા કે. ઊસકો અમાન હએ ફેર મુખતાર બહોત ફીકરમંદ થા કે, ઇસહાકકો કીસતરેહ કતલ કરૂં. આખીર અબદુલ્લાહકે હાથમેં એક અકીકકી અંગુઠી દેખા તો કહા કે, અએ અબદુલ્લાહ મુજકો તેરી અંગુઠી દે કે, બહોત અચ્છી માલુમ હોતી હએ, તા મએંભી વએસી અંગુઠી બનવાઊં. ફેર કહા કે, જબ દુસરી અંગુઠી બનકર આજાવેગી તો તેરી અંગુઠી તુજકો દેડાલુંગા.

બાદ અબદુલ્લાહકો કહા કે, અબ મહેલએ ફંદામે જાકર તલાશ કરો, શાયદ કોઇ કાતીલ પકડાજાવે. જબ અબદુલ્લાહ ઊધર ગયા, તબ મુખતારને અપને ગુલામકો જીસકા નામ "ખએર" થા, ઉસકો અબદુલ્લાહકે મકાનપર ભેજા, ઔર કહા કે, અબદુલ્લાહકી જોરૂસે તુ જાકર કહે કે, તેરે ભાઇકો અબદુલ્લાહને મુખતારકે દરબારમેં બુલાયા હએ, ઔર કહા કે, મુખતારસે ઇસહાકકા ગુનાહ બખશવાકર છુડાદુંગા, ઔર યેહ અંગુઠી નશાનીકે વાસ્તે ઉસકો દીજો. ગરજ ખએર અબદુલ્લાહકે મકાનકો ગયા, ઔર ઉસકી જોરૂકો વોહ અંગુઠી દેકર સબહાલ બયાન કીયા. જબ ઇસહાકને

સુના કે મુખ્તારકે દરબારમે બુલાયા હએ, તો રંગ ઉસકે ચેહેરેકા સુફેદ હોગયા, ઔર કાંપનેલગા, ઔર કહા કે, મએં વહાં નહીં જાતા; મએં ડરતાહું કે, વહાં બુલાકર મુજકો કતલ નકરડાલે. તબ ઉસ ઔરતને કહી કે, અબદુલ્લાહને અપની અંગુઠી ભેજી હએ, ઔર તુજકો બુલાયાહએ, સો તુ બેખઓફ જા, ક્યું કે, અબદુલ્લાહ કો જબ કોઈ ચીજ દરકાર હોતી તો યેહી અંગુઠી ભીજવાદેતા હએ; બાત અમ્મેરને યેહ બાતે સુનકર કહા કે, અગર તુજકે મારડાલના હોતા તો દો આદમીઓંકો ભેજદેતા વો તુજકો કતલ કરડાલતે, ફેર મુજકો ક્યું ભેજતા? તબતો ઇસહાકકી તસલ્લી હઇ, ઔર બાએ રકે સાથ હોકર દાખલ અમરા તક પહોંચે તો અમ્મેરને ઇસહાકકો દરવાજેપર બીઠાયા, ઔર ખુદ મુખતારકે પાસ ગયા, ઔર કહા કે, ઇસહાક હાઝીર હએ. મુખતારને કહા કે, ઉસકો શીતાબીસ કતલ કર, મેરે સામને લાનેકી કુછ હાજત નહીં. યેહ સુનતેહી અમ્મેર બાહેર આયા, ઔર તલવાર નીકાલકર ઇસહાકકો કતલ કરનેકા ઇરાદા કીયા. તબ ઇસહાકને કહા કે, મુખતારને મુજકો અમાન દી હએ, ઔર મેરા કુસુર મઆફ કીયા હએ. અમ્મેરને કહા કે, અએ દીવાને તુ નહીં જાનતા કે, કાતીલાને અહેલેબયતકો હરગીઝ અમાન નહીં. ઉસવક્ત ઇસહાક બહોત હએરાન, ઔર પરેશાન હુવા, ઔર કહા કે, તુ મુખતારસે જાકર કહે કે, અગર મુજકો છોડદેવે તો મએં તીસ હઝાર દીરમ, ઔર દોસે, ઊંટ, ઔર એકસો બકરી ઔર બીસ હથીઆર જવાહીરનીગાર બેશ કીમત દેતાહું. અમ્મેરને કહાકે, અગર મએં તુજકો કતલ નકરૂં તો મુખતાર મુજસે નાખુશ હોગા, ઇસ વાસ્તે મએં અબ નહીં જાતા, લેકીન એક શખ્સકો ભેજતાહું કે, જાકર ઇસ બાતકી ખબર કરે, મગર દુસરે લોગ જો વહાં બએઠેથે ઉન્હોંને મના કીયા કે, મુખતારકે પાસ જાનેકો કુછ ઝુરૂર નહીં, ક્યું કે, વોહ દુનીઆકે માલો ઝરકી કુછ બાબત નહીં રખતા. આખીર અમ્મેરને એક તલવાર ઇસહાકકો એએસી મારી કે, દો તુકડે હોગયા. તબ ઉસકા સર કાટકર મુખતારકે

રૂબરૂ લા રખા. ઈતનેમેં અબ્દુલ્લાહભી મહેલસે કંદાસે આયા, ઔર કહા કે, સબ મહેલ્લે ઢુંડા, મગર કોઈ હાથ નઆયા. મુખ્તારને કહા કે, અગર તુમ્હારે હાથ કોઇ કાતીલ નઆયા તો હમને યહાં એક કાતીલકો કતલ કીયા ! ફેર કહા કે, ઊસ સરકો હાઝીર કરો. લોગોને ઉસ કાફરકા સર મુખ્તારકે સામને લાએ. અબદુલ્લાહને વોહ સર દેખકર ખુદાકા શુકર કીયા, ઔર ઈસાહાકકે સરકે તરફ દેખકર કહા કે, અએ બદબખ્ત તુને અહેલેબએતસે અદાવત કીથી સો ઉસકા બદલા તુને પાયા. ફેર ઉસી વક્ત અપને મકાનકો ગયા, ઔર અપની જોરૂકો દસહઝાર દીરમ મેહેરકે દેકર તલાક દીયા, ઔર મુખ્તારકે પાસ હાઝીર હુવા. જબ મુખ્તારને સુના કે, અબદુલ્લાહને અપની જોરૂકો તલાક દી ! તો બહોત ખુશ હુવા, ઔર અપની બગલમેં લીયા, ઔર કહા કે, મએંને આજ ઉસકો કતલ કીયાહું જો તેરા બેશથા, ઔર કલ ઊસકો કતલ કરૂંગા જો મેરા બેશહએ.

જબ અમર બીન સઅદને યેહ કલામ સુના તો બહોત ઘબરાયા, ઔર યહયહા બીન જાફરકે પાસ ગયા, તા મુખ્તારસે જાકર ઉસકી રેહાઇકી સીફારસ કરેં. જબ યહયહાને ઊસકો અપને મકાનમેં આતેહુએ દેખા તો બઆવાઝ બુલંદ પુકારકે કહા કે, અએ મલઉન તુ કીસવાસ્તે આયા હએ, ખુદા તુજહ મુઝીકી સુરત નદીખાવે. જબ વહાંસેભી સાફ જવાબ મીલા તો અપને ઘરકો વાપસ આયા, ઔર હએરાન પરેશાનથા.

દુસરેદીન મુખ્તારને અબદુલ્લાહ, ઔર બએરકો હુકમ કીયા કે, ઇસી વક્ત જાકર અમર મલઉનકો હાઝીર કરો, અગર કુછ આનેમેં હરકત કરે તો ઊસે બાંધકર લાઓ. ગરઝ વોહ દોનોં અમરકે પાસ ગએ, ઔર કહા કે, મુખ્તારને તુજહે બુલાયા હએ, શાયદ તુજહે કીસી કામકે વાસ્તે મક્કેકો ભેજનેકા ઈરાદા રખતા હએ. તબ અમરને એક આહ ખીંચા, ઔર કહા કે, મુખ્તારને આજતક કોઇ કામ મુજહે નકહા, મગર દેખા ચાહીએ કે, આજ

કયા પેશ આતા હએ. ખએરને કહા કે, તુજહે કુછ ઇઝા દેના હોતી તો કાહેકો તુઝકે અમાન દેતા. ફેર અમરને હાથ જોડકર કહા કે, મુજહે છોડદો, ઔર એક રાતકી ફુરસત દો તો મએ કહીં જાન બચાકર ભાગજાઊં, ઔર તુમ મેરા સબ માલ ઔર દવલત લેલો, મએં તુમકો ઇનામ દેતાહું. તબ અબદુલ્લાહને કહા કે, તુજહે લાઝીમ નહીં કે, મુંખતારસે અએસી બેએતેબારી કરે, કયું કે, અગર તુજકે કતલ કરનેકા ઇરાદા કરતા તો અવ્વલહી કતલ કરડાલતા, અબતક ઝીંદા રેહેને નદેતા. યેહ બાત સુનકે અમરકી તસલ્લી હુઇ, તબ કપડે પહેને, ઔર હાથમેં લકડી લેકર દરબારકે તરફ રવાના હુવા. જબ બાઝારકે લોગોંને દેખા તો કહા કે, યકીન હએ કે, યેહ મલઉનભી આજ મારાજાએગા. જબ દરવાઝેપર પહોંચા, તબ ખબરદારોંને દઓડકર મુખતારકો ખબર દી કે, અમર દરવાઝેપર ખડા હએ. મુખંતારને યેહ સુનતેહી હુકમ કીયા કે, જલ્દ ઊસ કાફરકો કતલકરો, ઔર ઊસકા સર કાટકર હાઝીર કરો. ખએર ઉસી વકત બાહેર આયા, ઔર તલવાર નીકાલકર કહા કે, અએ મુઝી તુને ફરઝંદે રસુલે ખુદાકો કતલ કીયાહએ, અએ સગે નાપાક તુ અબ મેરે હાથસે બચકર કહાં જાએગા, ઔર કમસીન લડકોંપર રહમ નકીયા, ઔર ઊન્હોંકો પાની નપીનેદીયા, ઔર લોગોંને તુજહે બહોત સમજહાયા, મગર તુને કુછ ખીઆલ નકીયા, ઔર મુલ્કે રીકો અપને કબઝેમેં લેના ચાહા, ઔર ઊસી આરઝુમેં તુને અશઆર કહે, લેકીન ન મુલ્કે રી તેરે હાથ આયા, ન ઔર કોઇ ચીઝ જો તુજહે રોઝે કીયામત કામ આતી, ફેરઅએસી એક તલવાર મારા કે, સર ઉસ નાપાકકા ચંદ કદમકે ફાસલેપર જા ગીરા, ઔર અમર દાખીલે જહન્નમહુવા. ("રી" અહેલે અરબ મુલ્કે ઇરાનકો કહેતે હએં) ઔર અમર મલઉન ઉસી મુલ્કકી આરઝુ કરતાથા, જીસમેં અભી ફીલહાલ પંદરા કરોડ શીઆ રહેતે હએં, ઔર અગરચે હરેક શખ્સ હર રોઝ એક મરતબાભી લાનત કરતા હોગા તો ઊસ બેદીનપર પંદરા કરોડ મરતબા લાનત હોતી

હોગી. યેહતો ક્યા, મગર હર હર કાતીલપર ખુતની લાનત હરરોઝ હોતી હોગી. જબ અમર મલઊન મારા ગયા તો ઉસકે દો બેટે થે, સો ઊન દોનોંકો મુખ્તારકે પાસ હાઝીર કીયા. ઉસમેં એકકા નામ હફ્સ, ઔાર દુસરેકા નામ અમરથા. મુખ્તારને હફ્સસે પુછા કે, ઇસ સરકો પેહેછાનતા હય્યે કે કીસકા હય્યે? તબ ઉસને ઉસ સરકો દેખતેહી એક ચીખ મારી. તબ મુખ્તારને પુછા કે, સચ કહે કે, જબ હઝરત ઇમામ હુસેનકા સરે મુબારક દેખાથા, ઊસ વકતભી રોયાથા યા નહીં? ઉસ બઇનને કહા કે નહીં. મુખ્તારને કહા કે, અગર તુ હાંભી કહેતા તો મય્યેં કુબુલ નકરતા. ફેર મુખ્તારને હુકમ કીયા કે, ઇસકો મારડાલો. ફેર દુસરેકો બુલાયા વોહ આયા તો મુખ્તારને કહા કે, ઇસ સરકો પહેછાનતા હય્યે? ઉસને કહા કે, હાં એ સર મેરે બાપકા હય્યે, ઔાર મય્યેંને હરચંદ ઉસે મના કીયા કે, ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામસે મુકાબેલા નકર, ઔાર ઊનસે લડનેકો ન જા, મગર ઊસને મેરા કહા નમાના, આખીર જય્યેસા કીયા વય્યેસા પાયા. મુખ્તારને ઉસ પર બહોત મેહેરબાની કી, ઔાર અમર મલઊનકી નાપાક લાશ બાહેર ફેંકદીયા. વોહ ઉસી વકત સુજગયા, ઔાર સડકર કીડે પડગય્યે. લોગ ઉસકો દેખતેથે, ઔાર લાનત કરતેથે, ઔાર ઊસ રોઝ મુખ્તાર બહોત ખુશ હુવા.

દુસરેદીન મુખ્તાર શીકારકો ગયા, ઔાર ઇબરાહીમ બીન માલીકકો અપની જગાપર કાયમકીયા. ઇતનેમેં ઇબરાહીમ બીન માલીકકે સામને એક શખ્સકો પકડલાય્યે કે વોહ શાય્યેરથા. ઇબરાહીમને ઉસકા હાલ દરીયાફ્ત કીયા. ઉસને કહા કે, મય્યેં કરબલામેં નહીં ગયાથા, મગર મુખ્તારસે લડનેકો આયાથા, ઔાર ચંદ શય્યેર અહેલેબય્યેતકી તારીફમેં પડે. ફેર ઇબરાહીમને કહા કે, અય્યે શાય્યેર, તુ ઇબને ઝીયાદકે સાથ સાથ ક્યું ફીરતાથા? તબ ઉસને જવાબ દીયા કે, દુનીયાકે વાસ્તે બહોતસે મુસલમાન, યહુદી, ઔાર નસરાનીય્યોંકી ખીદમત કરતે હય્યેં, ઔાર ખુદાકી ઇબાદત

કરથે હએં. ઇબરાહીમને કહા કે, યેહતો તુ સચ કહેતા હએ, મગર તેરે દીલકા હાલ માલુમ નહીં, ફેર દોસો દીરમ ખાને પીનેકે વાસ્તે દીયા, ઔર હુકમ કીયા કે, જબતક મુખતાર નઆવે તબતક તુ યહાંસે ઔર કહીં મતજાના. શાએરને કહા કે, મુજહે બહોત જુરરી કામ હએ, ઇસ વાસ્તે મુજહે જાનેદો, ક્યું કે મેરે બાલ બચ્ચે મેરી રાહ દેખતે હોંગે. તબ ઇબરાહીમને કહા કે, દુનીઆકે વાસ્તે તો તુ દુશમનોને ખુદાકે પાસ રહેતાથા, ઔર અબ દીની ભાઇઓંકે સાથ રહેનેમેં ક્યું ઘબરાતા હએ? ઇબરાહીમને બહોત સમજહાયા, મગર ઊસને નમાના. ઔર કહા કે, મએંને અબદુલ્લાહ બીન કામીલકી હજો કીથી, ઇસલીએ ડરતાહું, ક્યું કે, અબ વોહ મુખતારકા ખાસ કોતવાલ હુવાહએ, અગર વોહ મુજહે દેખે તો ઉસી વકત જાનસે મારડાલેગા. ઇસી વાસ્તે યહાં રેહેનેકો જી નહીં ચાહતા, નહીંતો મએં અમીરોં ઔર સાદાતોંકી ખીદમતમેં રહેનેકો બહોત ખુશહું. તબ ઇબરાહીમને કહા કે, તુ કુછ ખઓફ મતકર, ક્યું કે, શાએરોંકી હજો, ઔર તારીફકા કુછ મુઝાકા નહીં. મએંને સુનાહએ કે, મરવાનકા બાપ જીસે હકમ મલઉન કહેતે હએં, ઉસને જનાબ રસુલે ખુદાકી હજોમેં પંચાહત્તર શેર કહેથે, મગર હઝરતને ઉસે કુછ નકહા; સો તુ તો કુછ હકમસે બદતર નહીં, ઔર અબદુલ્લાહ કુછ હઝરતસે બેહતર નહીં. તબતો વોહ શાએર ચુપ રહા, ઔર બ લાચારી ઇબરાહીમકે પાસ રહેને લગા. ઇબરાહીમને કહા કે, જનાબ અમીર અલેહીસ્સલામકી તારીફમેં કોઇ કસીદા પડ. હરચંદ ઉસ શાએરને કોશીશ કી, મગર નપડસકા, ક્યું કે, ઉસને અએસા કોઇ કસીદા નહીં બનાયાથા, ઔર નકભી સુનાથા, ક્યું કે, વોહ બની ઉમૈયાકા દોસ્ત, ઔર અહેલેબએતસે અદાવત રખતાથા, ઔર અબદુલ્લાહસે ઇસ લીએ ખઓફ કરતાથા કે, અબદુલ્લાહકો ઊસકા હાલ બખુબી માલુમથા. તબ શાએરને કહા કે, ઇસ વક્ત મેરા દીલ ઠીકાનેપર નહીં હએ, ઇસ લીએ કોઇ કસીદા યાદ નહીં આતા. ઇબરાહીમને ઉસી વક્ત

અપને દીલમેં પહેછાન લીયા કે, યેહ અહેલેબયેતકા દુશમન હએ.

ઇતનેમેં મુખતારભી શીકારસે વાપસ આયા, ઔર અબદુલ્લાહને જબ ઉસ શાએરકો દેખા તો બોહોત મુતઅજ્જુબ હુવા કે, શબોરોઝ ઉસ શાએરકી તલાશ કરતાથા, મગર વોહ હાથ નઆતાથા. તબ અબદુલ્લાહને કહા કે, અએ અબુ ખલઇ તુ શાએર, બની ઉમૈયાકા હએ, ઔર દુશમન અહેલેબયેતકા હએ. ઉસ શાએરને કુછ જવાબ નદીયા, ફેર અબદુલ્લાહને કહા કે, અએ બદઝાત મુઝી તુ વોહ શખસ હએ કે, તુજહે અમર બીન સઅદને કલમ, ઔર કાગઝ દેકર લશકરકે આગે ખડા કીયાથા કે, જો શખસ અબુ તાલીબકી અવલાદકો કતલ કરે ઉસકા નામ લીખલેવે, ઔર તુ પુકાર પુકારકે કહેતાથા કે, અએ બહાદુરો કોશીશ કરો, ઔર હુસેન ઇબ ને અલીકે લશકરકો જલ્દ જલ્દ કતલ કરો, ઔર ઉનકો ઝમીનસે ઉઠાદો, ઔર અહેલેબયેતકો બુરા કહેતાથા, ઔર જબ સરે મુબારક કો લાએ તો તુ આગે આગે ચલતાથા. ફેર અબદુલ્લાહને મુખ તારકો કહા કે, અએ અમીર ઇસ મુઝી બેદીનકો સબ કાતીલોંકા હાલ માલુમ હએ, જો યહાં મવજુદ હએં, ઔર જો ભાગ ગએ હએં યેહ સબકો પહેછાનતા હએ, ઔર ઇસિકે પાસ સબ કાતીલોંકે નામ લીખેહુએ હએં, ઔર ઇસને તો ઉસરોઝ અએસા કામ કીયા હએ જો કીસીસે નહુવા હોગા. ઉસ વકત ઇબરાહીમને કહા કે, અએ મલઉન પહેલે તુ મુજહસે કયા કહેતાથા, ઔર અબ કયા ઝાહીર હુવા? ફેર ઉસ મલઉનસે ઉસી વકત વોહ દોસો દીરમ લેકર કીસી ગરીબ મોમીનકે હવાલે કીયા.

ફેર મુખતારને કહા કે, અગર તુજહે તેરી જાન બચાના મંઝુરહો તો તમામ હાલ સચ સચ બયાન કર. તબ ઉસને કહા કે, મુજહે રેહાઈ દોગે તો મએં સબ હાલ બયાન કરતાહું. મુખતારને પુછા કે, જીસને હઝરતકે લશકરકો યા હઝરતકો શહીદ કીયાહો યા ઝખમભી લગાયાહો તો ઉસકા નામ બયાન કર. ફેર મુખતારને પુછા કે, હઝરતકો નેઝા કીસને મારાથા? ઉસને કહા

કે, વાલીને. ઔર તલવાર કીસને લગાઇથી ? ઉસને કહા કે, ઝીરાયા ખીન શરીક, ઔર ખુલી ખીન અસબહી, ઔર બશીર બીન શુત, ઔર અબદુલ્લાહ બીન ઉસય્યદ, ઔર સીનાન બીન અનસ, ઔર નખઈ ખીન કઅબભી ઉનકે શામીલથા. મુખતારને કહા, શુક્ર ખુદાકા કે, મએંને ઉન સબોંકો જહન્નમમેં દાખીલ કીયા. ફેર મુખતારને પુછા કે, હઝરતકી લાશે મુબારકપર કીસ કીસને ઘોડા દઓડાનેકા ઇરાદા કીયાથા ? ઊસ શાએરને કહા કે, ઇસહાક બીન ખીઝરમી, ઓર બશીર બીન યઝીદ, ઔર અલકુમા બીન સાલીમ ઔર હુદેદ બીન અનસ, ઔર ઇસહાક બીન અશઅસને ઘોડા દવડાનેકા ઇરાદા કીયાથા. મુખતારને કહા કે, એક અવરતનેભી ઇરાદા કીથી. ફેર પુછા કે, જાફર બીન અલીકો કીસને શહીદ કીયા ? ઉસને કહા કે, ખુલી બીન નેઅશીલને. ફેર પુછા કે અબદુલ્લાહ બીન અલીકો કીસને શહીદ કીયા ? ઊસને કહા કે, પહેલેતો અબદુલ્લાહ બીન અલીને અમર બીન સઅદકે અકસર અસહાબોંકો દાખીલે જહન્નમ કીયા, બાદ અમર મલઉનને બહોતસે લોગોંકો કહા કે એકદમ ઉસ તનહાપર હમલા કરો. ગરઝ ચારોંતરફસે બહોતસે નામરદ દઓડે, ઔ હમલા કીયા; આખીર સાબીત બીન ખીઝરમીને અબદુલ્લાહ બીન અલીકો શહીદ કીયા. ઉસ વક્ત યેહ સુનકર મુખતાર ઔર તમામ લોગ બહોત રોએ. ફેર પુછા કે, અબુબકર બીન અલીકો કીસને શહીદ કીયા ? ઉસને કહા કે, ખાલીદ ઉસમાનીને. મુખતારને કહા કે, ઉનકી વાલેદાભી ઉસી લડાઇમેં શહીદ હુઇથીં ? ફેર પુછા કે, કાસીમ બીન હસનકો કીસને શહીદ કીયા ? ઊસને કહા કે, અકબા ગુનવીને શહીદ કીયા. ફેર પુછા કે, મોહમદ બીન અલી બીન જાફર બીન અકીલકો કીસને શહીદ કીયા ? ઉસને કહા કે, ઉરવા બીન અબદુલ્લાહ નખઇને. ફેર પુછા કે, જનાબ હઝરત અમીર હમઝાકે ગુલામકો કીસને શહીદ કીયા ? ઉસને કહા કે, મુરરા બીન અબદુરરસમદને, ઔર અમર બીન કુતબ તમીમાને શહીદ કીયા.

ફેર મુખ્તારને ઉસ શાએરકો કહા કે, જા અબ યહાંસે ચલાજા,
ઔર તોબાકર. જબ વોહ શાએર અપને ઘરકે તરફ રવાના હુવા.
મુખ્તારને અપને ગુલામોંકો હુકમ કયા કે, ઉસ શાએરકો કતલ
કરડાલો. ઉસી વક્ત ચંદ ગુલામ દઓડે, ઔર ઊસ શાએરકો ત
લવારસે મારકર તુકડે તુકડે કરડાલા, ઔર મુખ્તારસે આકર ઉસ
કો મારનેકી ખબર દી. મુખ્તાર બહોત ખુશહુવા. ફેર અબ્દુલ્લાહ
બીન કામીલસે કહા કે, ભાઇ તુ કોશીશ કર, ઔર જહાં કહીં કાતી
લાને ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામ નઝર પડે તો ફીલફોર ઊસકો
ગીરફતાર કરો, ઔર મુજકે યકીન હએ કે, આજ કોઇ દુશમને
અહેલેબએત પકડા જાવેગા. અબ્દુલ્લાહ ઊસી વક્ત દુશમનોંકી ત
લાશ કરનેકો રવાના હુવા, તો રાસ્તેમેં એક શખ્સ મીલા, જીસકા
નામ જેહમથા, ઔર વોહ અલી બીન અબી તાલીબકા મશહુર
શીઆથા, ઔર બડા પરહેઝગારથા. ઉસને અબ્દુલ્લાહસે કહા કે,
મએં તુજહસે કુછ બાત કરના ચાહતાહું, સો તુ ખીલવતમેં ચલ
તો મએં તમામ અહેવાલ બયાન કરૂં, અબ્દુલ્લાહને ઉસકો અ
પને પાસ બુલાયા, ઔર પુછા કે, ક્યા હએ? જેહમને કહા કે,
મેરે પડોસમેં એક બની ઉમૈયા રહેતાહએ સો આજ વોહ બાઝાર
મેં જાકર બહોતસા ખાના ખરીદ કીયા, ઔર મએં ખુબ જાનતાહું
કે, ઉસકે ઘરકે આદમી ઇતને નહીં કે, જીનકે વાસ્તે ઊસને ઇતના
ખાના ખરીદ કીયાહો, મગર મેરે ખીઆલમેં કુછ ન આયા કે,
આજ ઉસને ઇતના ખાના કીસ વાસ્તે ખરીદકીયાહએ; ફેર મએંને
ઊસકી લોંડી જો મુજકે પહેચાનતી હએ, ઉસસે મએંને દરીઆ
ફત કીયા કે, તેરે માલીકકે મકાનમેં ઇતને આદમી નહીં હએં, ફેર
તેરે માલીકને ઇતના ખાના ક્યું ખરીદ કીયા, શાયદ તુમ્હારે મકા
નમેં કોઇ મેહેમાન આયા હએ? ઊસને જવાબ દી કે, હમારે મ
કાનમેં કોઈ મેહેમાન નહીં આયા. તબ મએંને ઉસે કસમ દી,
ઔર કહા કે, અગર તુ સચ કહેગી તો તુજકે ખરીદ કરકે આઝાદ
કરદુંગા. ઊસને કહી કે, મેરે માલીકને મુજકે કસમ દી હએ કે,

કોસીસે બયાન નકરૂં, લેકીન બદકારોંકી કસમકા કુછ ભરોસા નહીં હએ, ઇસ વાસ્તે મએં તુજકે આગાહ કરતીહું કે, આજ મેરે માલીકકે મકાનમેં તીસ આદમી દુશમને અહેલે બએત આકર છુપેહએં. ઔર આજકે રોઝ મેહેમાનહએં, ઔર રાતકો યહાંસે ભાગકર બસરેકો જાનેવાલેહએં. અબદુલ્લાહને યેહ કલામ સુનતેહી જલ્દ જાકર મુખતારકો ખબર કી! મુખતાર બહોત ખુશહુવા, ઔર તીનહઝાર દીરમ જેહમકો બતઔર ઇનઆમકે દેનેલગા, મગર જેહમને કુબુલ નહીં કીયા. ફેર મુખતારને કહા કે, ઇસ દીરમસેં ઉસ લઔંડીકો ખરીદકર, ઔર ઉસસે નીકાહ કર.

ફેર અબદુલ્લાહકો, ઔર બએરકો, ઔર સઅર બીન અબી સઅરકો, ઔર બહોતસે સવાર, ઔર પીઆદોંકો રવાના કીયા, ઔર હુકમ દીયા કે, ઊન બદઝાતોંકો ઝીંદા નછોડના, ઔર વોહ તીસ નફર હએં, એકતો સાબીત બીઝરમી કાતીલ અબદુલ્લાહ બીન અલીકા, ઔર દુસરા કાતીલ અબદુલ્લાહ બીન હસનકા, ઔર તીસરા કાતીલ કાસીમ બીન હસનકા, ઔર સઅદ બીન અમર બીન અકીલ, જીસને અબદુલ્લાહ બીન હુસેનકો શહીદ કીયા હએ, ઔર બહોતસે કાતીલહએં.

ગરઝ અબદુલ્લાહ બીન કામીલ ઉસતરફ રવાના હુવા, ઔર જેહમ આગે તલવાર ખુલીહુઈ હાથમેં લેકર બીજલીકે મવાફીક ચલાજાતાથા. જબ ઉસ મકાનકે પાસ પહોંચે તો વોહી લોંડી દરવાઝેપર ખડીથી, સો ઉસને ચાહા કે, દઔડકર અપને માલીકકો ખબર કરે. ઉસી વક્ત જેહમને ઉસકો પકડકર સીપાહીકે હવાલે કીયા, ઔર ખુદ મકાનમેં દાખીલ હુવા, ઔર બએર દીવારપરસે ચડકર દુસરી તરફસે અંદર આયા. ઉન મલઉનોંકોભી ખબર હુઇ કે, પકડનેકો આન પહોંચે હએ. તબ ઉન્હોંને ખીઆલ કીયા કે શાયદ ઇસ મકાનકે માલીકને જાકર મુખતારકો ખબરકી હએ. ઇસ લીએ સભોંને મીલકર ઉસ મેદીનકો કતલ કીયા, ફેર અબદુલ્લાહ પર હમલા કીયા. અબદુલ્લાહ પીછે હટા, કયું કે, વોહ મકાન

બહોત તંગથા. ફેર અબદુલ્લાહને ઉન્હોંપર હમલા કીયા, ઔર દોનોમેં લડાઇ હોનેલગી. આખીર અબદુલ્લાહ, ઔર ઊસકે સાથીઓંને ઊન બેદીન કાફરોંકો ઉસી ઘરમેં કતલ કર ડાલા, ઔર ઊનકી લાશેં બાઝારમેં લાકર ફેંકદીયા. બાઝારકે લોગ બહોત ખુશ હુએ, ઔર મુખતારભી યેહ હાલ સુનકર બહોત શાદ હુવા.

ઇતનેમેં કીસીને આકર ખબર દી કે, કએસ બીન હનશી અસનાની અવરતોંકા લીબાસ પહેનકર; ગધેપર સવાર હોકર શહેરસે બાહેર ભાગ ગયાહએ, ઔર બસરેકો જાનેકા ઇરાદા કીયા હએ. વહીં મુખતારને અબદુલ્લાહકો ઉસકે પીછે રવાના કીયા. ઊસને જાકર ઉસી લીબાસસે પકડલાયા, ઔર બાઝારમેં લાકર ઉસી લીબાસમેં ગલી ગલી ફીરાતાથા! જો કોઇ ઉસે દેખતા તો લાનત કરતાથા, ઔર વોહ કુછ જવાબ નદેતા. આખીર એક ઊંચે મકાનપર લેજાકર ઊસકો ઓંધે મુંહ ગીરાદીયા, સો ઉસી વક્ત વોહ મલઊન મરગયા, ઔર જહન્નમમેં દાખીલ હુવા.

ફસલ ચોથી.

(બીચ બયાન, કતલ કરના ઇબને ઝીયાદકો, ઔર શાહીર મરવાનીઆકો, ઇબરાહીમ બીન માલીક ઊશતરે નખઇને)

જબ મુખતારને તમામ કાતીલાને ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામ જો કુફેમેંથે, ઊન સબકો કતલ કરચુકા તો ફેર ઇબને ઝીયાદ બદ

નેહાદકો કતલ કરનેકા ખીઆલ આયા, તબ ઇબરાહીમ બીન માલીક કો હુકમ દીયા કે, જાકર ઇબને ઝીયાદસે લડે, ઔર ઉસકો કતલ કરે. ઇબ્રાહીમને કુબુલ કીયા. ફેર કહા કે, મએં જાકર ઊસસે લડકર ઊસકો કતલ કરૂંગા, લેકીન અબદુલ્લાહ બીન હુરરે જાશીકો મએ અપને સાથ નલેજાઉંગા, કયું કે, મુજકે ઉસકા ભરોસા નહીં હએ. તબ મુખતારને કહા કે, અગર ઊસકો યહાં રખખુંગા તો વોહ બદગુમાન હોવેગા, ઇસ વાસ્તે તુહી ઉસકો અપને સાથ લેજા, ઔર નરમી, ઔર મુલાયમીસે ઊસકે સાથ સુલુક કર કે ફેર વોહ કુછ ફીતના, ઔર ફસાદ નકરે. ગરઝ ઇબરાહીમને દસહઝાર સવાર અપને સાથ લેકર રવાના હુવા. મુખતાર ઉસકો પહોંચાનેકો થોડી દુર ગયા, ઔર ઇબરાહીમકો હરેક નશેબો ફરાઝસે વાકીફ કરકે વાપસ કુફેમેં આયા. ફેર ઇબરાહીમ વહાંસે રવાના હોકર મદાયનમેં આયા, ઔર વહાં તીન દીન મુકામ કરકે તકરીતકો ગયા, વહાંભી મુકામ કીયા, ઔર હુકમ કીયા કે, ઇસ મુલ્કકા ખીરાજ જમા કરો. જબ રૂપીઆ જમા હોકર આયા તો અપને લશકરકો દરજા બદરજા બાંટ દીયા, ઔર પાંચ હઝાર દીરમ અબદુલ્લાહકો ભીજવા દીયા. વોહ નાખુશ હુવા, ઔર કહેલા ભેજા કે, તુને ખુદકે વાસ્તે દસ હઝાર દીરમ રખખા, ઔર મુજકે પાંચ હઝાર ભેજા હએ, ઇસ લીએ મએં કુબુલ નહીં કરતા. ઇબરાહીમને કસમ ખાયા કે, મએંને પાંચ હઝાર લીયાહું, લેકીન અબદુલ્લાહ બીન હુરરે જાશીને કુબુલ નકીયા, ઔર અપને ઇકરારસે ફીરગયા, ઔર મુખતારસે લડનેકા ઇરાદા કરકે, ઔર અપની જમાઅતકે લોગોંકો લેકર કુફેકે તરફ રવાના હુવા, ઔર આસપાસકે ગાંવમેં ગયા, ઔર વહાં જો મુખતારકે તરફસે સુબેથે ઉનસે લડા, ઔર ઉનકો કતલ કીયા, ઔર વહાંકા તમામ ખઝાના લુટ લીયા.

મુખતારને યેહ ખબર સુનતેહી કુફેમેં ઉસ બદકારકા ઘર ઝબ્ત કીયા, ઔર ઉસકી જોરૂ સલમાકો કએદ કીયા, ઔર ઇબરાહીમકો ખત લીખખા કે, ઇસ ખતકે દેખતેહી મવસલકો

જહદ જાફર ઇબ્ને ઝીયાદ મલઉનસે લડાઇ કરેકે, ઉસકો કતલ કરે.
ગરઝ ઇબ્રહાહીમ રોઝોશબ મંઝીલેં કાટતાહુવા, ચંદરોઝમેં નહેરે
જાઝરપર જાપહોંચા, જહાંસે ચાર કોસ મવસલ દુરથા. જીસવક્ત
ઇબ્ને ઝીયાદકો ખબરહુઇ કે, ઇબ્રાહીમ મુજહસે લડનેકો આયા
હએ. તબ અસ્સી હઝાર ફ્ઓજ લેકર ઊસી નહેરકે પાસ આ
પહોંચા, ઔર ઇરાકકે લશકરકે રૂબરૂ મુકામ કીયા. ઉસવક્ત ઇબ્
રાહીમકે સાથ બીસ હઝાર લશકરથા, ઔર બની સલીમ ઇબ્ને
ઝીયાદ બદ નેહાદકે સાથથે, ઔર ઉનકા સરદાર અમર બીન હબાબ
થા, ઔર ઇબ્રાહીમસે દોસ્તી રખતાથા. ઉસવક્ત ઇબ્રાહીમને
ઉસકો ખત લીખ્ખા કે, "અએ અમર બીન હબાબ, તુજહકો
લાઝીમ નહીં કે, અએસે મલઉનોંકે સાથ હોકર મુજહસે લડે. અબ
તુજહકો ચાહીએ કે, અપની કોમકો લેકર ઉન બદઝાતોંકો મારકર
મુજહસેં આમીલે." ગરઝ અમર બીન હબાબને વોહ ખત પડતેહી
એક હઝાર લશકરસે ઇબ્રાહીમકે લશકરમેં દાખીલ હુવા. ઇબ્રા
હીમને અમરસે પુછા કે, અબ લડાઈ શુરૂ કરૂં યા ઝરા સબરકરૂં ?
ઉસને કહા કે, ઇસી વક્ત લડાઇ શુરૂ કરના ચાહીએ, કયું કે, હર
રોઝ ઊસ મલઊનકો કાફરોંકે તરફસે મદદ આતી હએ, અગર ઝરા
ઠહેરેગા તો ફેર બહોત ફ્ઓજ ઉસકી મદદકો આવેગી, ફેર અપ
નેકો ઉન બેદીનોંસે લડનાં બહોત મુશકીલ હોજાએગા. ગરઝ
દુસરે રોઝ બાદ નમાઝકે ઇબ્રાહીમને લડાઇકા ઇરાદા કીયા, ઔર
સફેં આરાસ્તા કીયા. મએમનાપર સુફીયાન બીન યઝીદ અઝદી,
ઔર મએસરાપર અલી બીન માલીક જેહનીકો મુકરર કીયા, ઔર
સવારોંકા સરદાર તુફેલ બીન નઇઅત નખઇકો બનાયા, ઔર પી
આદોંકા અફસર મઝાહમ બીન માલીક સુકુનીકો કીયા. ઔર ઉધર
તમામ કાફર અપની બડી ફ્ઓજપર મગરૂરથે, ઔર જાનતેથે કે
ઇરાકી પેશકદમી નકરેંગે, ઇસ લીએ વોહ બેખઓફ સોરહેથે. જબ
ઇબ્રાહીમને ઉનકો ગફલતમેં દેખા તો અપની તમામ ફ્ઓજ
લેકર ઊન બદઝાતોંપર જાપડા, ઔર લડાઈ શુરૂ હુઇ, ઔર વોહ

ભી સફેં દુરસ્ત કરને લગે. મએમનાપર સરાજીલ બીન ઝીલકલી ઔર મએસરાપર રબીઆ બીન મુખારીક ગુનવી, ઔર જનાહપર જમીલ બીન અબદુલ્લાહ ગનમી, ઔર કલબપર હસીન બીન નમીર સુકુનીકો મુકરર કીયા. શામીઓંકી ફઓજસે ઝીઆન કલબી બાહેર નીકલા, ઔર કહા કે, અએ, શીયાઆને મુખતાર જાનોં કે મએં ઝીઆનહું, ઔર મએં ઊસ જમાઅતસે હું, જો અલી ઇબને અબી તાલીબ અલેહીસ્સલામસે બેઝારહએં.

ઇતનેમેં અખ્ખવસ બીન શદાદ લશકરે ઇરાકસે બાહેર નીકલકે મએદાનમેં આયા, ઔર રીજઝ પડા, ઔર તારીફ અહેલેબએત રીસાલત મઆબકી કીયા. ઝીઆનને પુછા, ઉસને જવાબ દીયા કે મનાઝીલે અબતાલ, મેરા નામ હએ, ઔર ઉસ મલઉનને કહા કે, મએં મુકરરેબુલ આજાલહું. ગરઝ આપસમેં લડાઇ શુરૂ હુઇ. વોહ મલઊન બેદીન મારાગયા, ઔર દાખીલે જહન્નમ હુવા. ફેર અખ્ખવસને દુસરેકો પુકારા તો, દાઉદ મીશકી મએદાનમેં આયા. આખીર વોહભી મારાગંયા, ઔર વાસીલે દોઝખહુવા. બાદ, અખ્ખવસ અપને લશકરમેં મુઝફ્ફર, ઔર મનસુર વાપસ આયા.

ફેર હસીન બીન નમીર મલઊન લશકરે ઇબને ઝીયાદસે બાહેર નીકલા, ઔર બીચમેં ખડે રેહેકર રીજઝ પડનેલગા, ઔર ઇરાકકે લશકરસે શરીક બીન ખરીમ તગલબીને બાહેર નીકલકે હસીન બીન નમીરપર હમલા કીયા, ઔર નેઝેપર ઉસ મલઉનકો ઘોડેપરસે ઊઠાકે ઇતના ઊંચા કીયા કે, દોનોં લશકરોંને દેખા, ઔર લશકરે ઇરાકસે આફરીનકી; આવાઝ બુલંદ હુઇ!! ફેર ઉસ ઝોરસે ઉસ મલઉનકો ઝમીનપર દેમારા કે, ઉસકી તમામ પસલીયાં, ઔર હડ્ડીઆં તુટ ગઇં, ફેર ઘોડેસે ઊતરકર ઉસ બેદીનકા સર કાટલીયા. જબ શામીઓંને યેહ હાલ દેખા તો બહોત ડરે, ઔર હીરાસાંહુએ. ઇતનેમેં ઇબરાહીમ બીન માલીક લશકરે ઇરાકસે બાહેર આયા, ઔર બ આવાઝે બુલંદ પુકારકે કહેનેલગા કે, અએ શીઆયાને હક વ યારાને દીને લશકરે ખુદા અબ લડો. ઊનસે જીન્હોંને હરમે ખુદાકો

હલાલ કીયા, ઔર જીન્હોંને ખુદાકા હુકમ તોડકર દીનકે દુશમનોં સે જાકર મીલે, ઔર જનાબ અમીરૂલ મોમેનીનસે લડાઈકી. અબ વોહ શખ્સ જીસકો તુમ ચાહાતેથે, સો વોહ તુમહારે હાથ આયા હએ, સો સીવા ઉસકો કતલ કરનેકે, ઔર કુછભી આરઝુ અપને દીલમેં મત રખો, ઔર વોહ ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ બેદીન મલઉન બદનેહાદ કાતીલે જનાબ સય્યદે શોહદા અલેહીસ્સલામ અપનેસે લડનેકો તઇઆર ખડાહએ. બાદ ઇબ્રાહીમને રીજઝ પડા, ઔર દોદસ્તી તલવારેં મારના શુરૂ કીયા, ઔર શામીઓંકે લશકરમેં લશકરે ઇરાકીભી ઘુસ ગયા, ઔર મારના શુરૂ કીયા. ગરઝ લાખોં શામીઓંકો કતલ કરકે દાખીલ જહન્નમ કીયા, ઔર લડાઇ બહોત ઝોરો શોરસે હોને લગી, ઔર ઇરાકીઓને બડી બાહાદરીસે તલવાર ચલાઇ. અલ કીસ્સા અએસી લડાઇ હુઇ કે, દેખી નસુની, યાને જો સુબ્હો સાદીકસે લડાઇ શુરૂ હુઈ તો ઝોહર, ઔર અસરકી નમાઝ પડનેકોભી ફુરસ્ત નમીલી, મગર ઇશારેસે નમાઝ અદાકી, ઔર શામતક ખુબ લડાઇ હુઇ, ઔર હઝારોં કાફરોંકો મારકર ફીન્નાર કીયા. ગરઝ તીનરોઝતક યુંહી લડાઇ જારી રહી. ચોથે રોઝ શામી મએદાનસે ભાગને લગે, ઔર બહોતસે મારેગએ ! ઇરાકી ઉન બેદીનોંકે પીછે લગકર ખુબ મારે, ઔર ઉસ લડાઇમેં બડે બડે મલઉન મારેગએ, જીનકે નામઃ—હસીન બીન નમીર, ઔર સરાજીલ બીન ઝીલકલા, ઔર હુશબ, ઔર ગાલીબ બાહેલી, ઔર ખુરાસાનકા સરદાર અબુ શરાશ મારેગએ, ઔર જહન્નમમેં ગએ.

રાવી કહેતા હએ કે, યેહ ફતેહ અઝીમ ઇબ્રાહીમ બીન માલીકકે નામસે તમામ દુનીઆમેં મશહુર હુઇ, જીસ તરેહ કે, મુખતારકા નામ મશહુરહએ કે, ઉસને સબ કાતીલાંને અવલાદે રસુલે ખુદાકો કતલ કીયા, ઉસી તરેહ ઇબરાહીમકા નામ ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકો કતલકરનેસે મશહુર હુવા, ઔર ખુદાકે ફઝલસે વોહ દોનોં અપની મુરાદકો પહોંચે. બેદીન મલઉનોંકો માર મારકર ફીન્નાર કરકે જનાબ ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામકે ખુનકા બદલા લીયા.

ઇબ્રાહીમને કહા હય્એ કે, જબ્બ શામીઓંકા લશકર ભાગા, ઔર ગુબ્બાર કમહુવા તો દેખ્ખા કે, એક ફૌજ ઊન મલઉન બેદીનોમેંસે લડનેકો તઇઆર ખડી હય્એ, ઔર એક શખ્સ સુર્ખ લીબાસ ઉસ લશકરકા સરદાર અપને લશકરકો લેકર ખડા હય્એ, ઔર ઊનકો લડનેકે વાસ્તે કહેતાહય્એ, ઔર જો કોઇ ઉસસે લડનેકો જાતાહય્એ સો વોહ ઊસકો કતલ કરડાલતા હય્એ! ફેરતો મય્એંને ઊસપર હમલા કીયા, ઔર તલવારસે ઉસ મલઉનકા એક હાથ કાટ ડાલા. વોહ શખ્સ મેરી ઝરબ્બસે ઝમીનપર ગીરા, વહીં મય્એંને નેઝેસે ઉસકો મારડાલા, ઔર જબ્બ વોહ ગીરા ઉસવકત મુજહકો મીસ્કકી ખુશબો આઇથી. ફેરતો લડાઇ બહોત ઝોરો શોરસે હોનેલગી. ઇસ લીએ માલુમ નહુવા કે, વોહ કઓનથા. જબ બહોતસે મલઉન બેદીન મારેગએ, ઔર બાકીકે ભાગ ગએ તો મય્એંને હુકમ કીયા કે, નહેરકે પાસ ઉસ બેદીન મલઉનકી લાશકી તલાશ કરો, જીસે મય્એંને મારા હય્એ. જબ્બ ઊસે ઘુંડને લગે, ઔર તહકીક કીયા તો માલુમ હુવા કે, ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકી લાશથી! ઇબ્રાહીમ ને ઊસ બદઝાતકા સર કાટલીયા, ઔર ખુદાકા શુકર કીયા,

સય્યદ બીન નમા ફરમાતે હય્એંકે, ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ મલઉન સફરકે મહીનેમેં મારાગયા, ઔર દુસરે અહેલે હદીસને લીખ્ખા હય્એ કે, વોહ લડાઈ આશુરેકે રોઝ હુઇ. ઔર ઉસવકત ઉસ બેદીનકી ઊમર ઉનતાલીસ બરસકીથી, ઔર ઉસકે સાથ અસ્સી હઝાર આદમીઓંકા લશકરથા, જીસમેં સત્તર હઝાર મારે ગએ, ઔર દસહઝાર જાન બચાકર ભાગ ગએ. સુબ્હેકો લશકરે ઇરાકને ઊનકા માલો અસબાબ, નકદો જીનસ લુટા કે, જીસકા હીસાબ નહીં, ઔર અરબકે શાએરોંને ઇસ ફતેહકે બાબમેં બહોતસે કસીદેભી કહે હય્એં.

અલ કીસ્સા ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકા એક ગુલામ જાન બચાકર શામમેં અબ્દુલ મલીક બીન મરવાનકે પાસ પહોંચા, ઔર તમામ હકીકત બયાન કી, ઔર કહાકે, જબ લશકરે ઇરાકસે લડાઇ શુરૂહઇ તો

ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ બદનેહાદ ખુબ લડા, ઔર પીયાસા હોકર મુજરુસે પાની તલબ કીયા. મએંને ઉસે પાની દીયા, ઔર ઉસ ને થોડા પીયા, ઔર થોડા સરપર, ઔર આંખોંપર ડાલા, ઔર ફેર લડાઇમેં મશગુલ હુવા. ફેર મએંને ઊસે નદેખા કે, વોહ કહાં ગયા.

રાવી કહેતા હએ કે, ઊસ લડાઇમેં મએં ઇબરાહીમકે સાથથા, સો શામીઓંકે લશ્કરકે ઇતને આદમી મારે ગએ કે, હીસાબ ઉન કા મુશકીલથા. ફેર ઇબરાહીમને હુકમ કીયા કે, જીસતરેહ હોસકે ઉસતરેહ ગીનતી કરો કે, કીતને કાફર મારેગએ ? આખીર બ હોતસે લોગોંને લકડીસે ગીનકર શુમાર કીયા તો, સત્તર હઝાર આદમી કતલ હુએથે. ફેર ઇબરાહીમને હુકમ કીયા કે. ઉબેદુલ્લાહ બેદીન મનહુસકી લાશ સુલીપર લટકાદો. વહીં ઉસ મલઉનકી લા સકો સુલીપર લટકા દીયા. ફેર ઇબરાહીમને ઉસ બેદીનકા સર ઔર બડે બડે કાફરોંકે સર મીલાકર કુફેકો રવાના કીયા. ઊન દીનોંમેં મુખતાર બહોત ફીકરમંદથા, ઇસ લીએ બહોતસી ફઓજ જમા કરકે મદાયનકી તરફ કુચ કીયા, ઔર કુફેમેં સાયબ બીન માલીકકો નાયબ બનાયા, ઔર મદાયનમેં જાકર મુખતાર પડા, ઔર કહા હે, ઇબરાહીમકી મદદકો લોગ જાએં, ઔર કાફરોંકો મારકર મકહુર કરેં. શઅબી કહેતા હએ કે, ઉસ વકત મએં મુ ખતારકે સાથથા સો એકાએક ખબર આઇ કે, ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીઆદ, ઔર દુસરે બડે બડે મલઉન સરદારે શામી, ઔર સત્તર હ ઝાર લશકરકો ઇબરાહીમને કતલ કીયા. યેહ ખુશખબરી સુનતેહી મુખતાર બહોત ખુશ હુવા, ઔર ખુદાકા શુકર બજાલાયા, ઔર કુફેકે તરફ કુચ કીયા.

શઅબી કહેતા હએ કે, મુજહકો કઇ લોગ જનાબ અમીરૂલ મોમેનીનકી અદાવતસે બેજા કહેતે, મગર મએં ઊનકો કુછ નકહેતા. એકરોઝ મએંને ખ્વાબમેં દેખા કે, આસમાનકે દરવાઝે ખુલેહએં, ઔર સબ્ઝ પોશાક પહેનકર બહોતસે લોગ ઝમીનપર

આકર સબ કાતીલોંકો કતલ કરતેહએં, ઔર આગમેં ડાલકર જલાદેતે હએં. યેહ ખ્વાબ દેખકર થોડેરોઝકે બાદ મુખ્તાર લડાઈકો નીકલા, ઔર અહેલેબએતકે દુશમનોંકો પકડકર કતલ કરને લગા.

શઅબી કહેતાહએ કે, જાઝરકી લડાઇ સને ૬૭ હીજરી, ઔર આશુરેકે રોઝ હુઇ. જબ સર ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ, ઔર દુસરે બદકારોંકે સર જો શામકે લશકરકે બડે બડે સરદારથે, ઉન સબ બેદીનોંકે સર કાટકર કુફેમેં લાએ. ઊસવકત મુખ્તાર ખાના ખારહાથા, સો ઉસને દેખતેહી ખુદાકા શુકર બજા લાયા, ઔર ખાના ખાકર ઊન સરોંકે નઝદીક આયા, ઔર ઉબેદુલ્લાહકે સરકો લાતેં મારકર જુતા પાંવસે ઊતારકર ફેંકદીયા, ઔર કહા કે, ઇસકો પાક કરકે લાઓ. અબુતુફેલસે રીવાયત હએ કે, ઊબેદુલ્લાહકે સરપર કપડા પડાયા, જબ કપડા ઉઠાયા તો ઉસકે મગઝકો સાંપ ખાતાહએ, ઔર નેહાયત બદબો નીકલતી હએ. ફેર ઊન સબ સરોંકો કુફેકે બાઝારમેં તીનરોઝ તક લટકા રખ્ખા. બાદ સબ સરોંકો, ઔર તીસ હઝાર અશરફી બતઔર નઝરાનેકે મોહમદ બીન હનફીઆકી ખીદમતમેં રવાના કીયા, ઔર એક અરઝી ઇસ મઝમુનકી લીખ્ખી કે:—મએંને એક જમાઅતકો ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદસે લડનેકો ભેજાથા, સો ખુદાને ઉનકો ફતહ દી, ઔર નહેરે જાઝરપર ઊસ બદઝાતકો સત્તર હઝાર આદમીકો ફઓજ સમેત મારા, ઔર ઉન બદઝાતોંકો જહન્નમમેં દાખીલ કીયા, ઔર ઉનકે સરે નાપાક કાટકર લાએ. ખુદાને મેરા મતલબ પુરા કીયા, જો ઉન બેદીન કાફરોંકો મેરે હાથસે જહન્નમ વાસીલ કીયા.

જબ વોહ સર, ઔર ખત પહોંચા, તબ મોહમદ બીન હનફીયાને સીજદએ શુકર અદા કીયા, ઔર મુખ્તાર, ઔર ઇબરાહીમ બીન માલીકકે વાસ્તે દોઆએ ખએર માંગી, ઔર કહા કે, યા ઇલાહી, તુ ઉનકો હીમત, ઔર તવફીક દે કે, વોહ દુશમનાને અહેલે બએતસે લડેં, ઔર ઉનકો કતલ કરેં તો રસુલે ખુદાકે સા

મને હશરકે રોઝ સુર્ખરૂઇહો, ઔર દુનીઆમેં, ઔર આખેરતમેં બખશીશકી સુરતહો. ફેર ઉન સબ સરોંકો, ઔર તાસહઝાર અશરફીકો જનાબ સય્યદુસ સાજેદીનકી ખીદમતમેં રવાના કીયા. જબ સર પહોંચે, ઉસ વક્ત હઝરતભી એક જમાઅતે મોમેનીનકે સાથ ખાના તનાવલ ફરમાતેથે. જબ ઉન સરોંપર નઝર પડી, સીજદએ શુક્ર અદા કીયા, ઔર મુખતારકે હકમેં દોઆએ ખએર માંગી, ઔર ફરમાયા કે, જબ હમકો ઇબને ઝીયાદકે પાસ લેગએથે, ઉસ વક્ત વોહ મલઊન ખાના ખાતાથા, ઔર મએંને ખુદાસે દોઆ માંગીથી કે, જબતક ઇસ બેદીનકા સર કટકર મેરે સામને નઆવે તબતક ઝીંદા રખ, ઔર ઉસવક્ત ખાના ખાતા હોઉં, ઔર ઉસ રૂપીએકો શીઆયાને અહેલે બએતકો બાંટ દીયા, જો મુખતારને નઝરાના ભેજાથા.

જનાબ ઇમામ જાફર બીન મોહમદ સાદીક ફરમાતે હએં કે, કઇ બરસતક બની હાશમકી અવરતોંને સુરમા નલગાયા, ઔર ન તેલ બાલોંમેં ડાલા, ઔર ન અપને મકાનોંસે ધુવાં ખાના પકાનેકા બાહેર નીકાલા, જબતક કે, સર ઉસ મુઝી બેદીનકા કટકર ન આયા. સો અએ શીઆયાને અહેલે બએત અબ યહાંસે જો શીદ્દત, ઔર મુસીબત અહેલે બએતે રીસાલતપર ગુઝરીહએ સો ઉસકો બખુબી સુનો, ઔર ખુબ દીલ ખોલકે ગીરીઆ, ઔર બુકા કરો. ઇમામ જાફર ફરમાતે હએં કે, ઉનકી મુસીબત યાદ કરકે હમને અએશો અશરત તરક કીયા, ઔર સીવા આહોઝારીકે કુછ કામ નથા. જનાબ ફાતમા બીનતે અમીરૂલ મોમેનીન અલેહીસ્સલામસે રીવાયત હએ કે, હમમેંસે કીસી અવરતને નહાથોંપર મહેંદી લગાઇ, ઔર ન બાલોંમેં શાના કીયા, જબતક કે, મુખતારને સર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકા ન રવાના કીયા. મનકુલ હએ કે, મુખતારને અઠ્ઠારા હઝાર લઇનોંકો જહન્નમમેં દાખીલ કીયા, જો કરબલાકી લડાઇમેં મુતફએ હરામ બદકીરદાર અમર બીન સઅદકે હમરાહ આએથે, ઔર દુસરી લડાઇઓંમેં જો બેદીન મારેગએ. ઊ

નકાતો કુછ હીસાબ નહીં. ખુલાસા મુખ્તારને એસા કામ કીયા કે, અબતક કીસીસે નહુવાહએ નહોગા, યાને ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ, ઔર દુસરે બડે બડે બદઝાતોંકો મારકર જહન્નમમેં દાખીલ કીયા, ઔર ઉન બેદીનોંકે સર કાટકર જનાબ સય્યદુસ સાજેદીનકી ખીદમતમેં રવાના કીયા, ઔર મોમીનોંકે દીલોંકો શાદમાં કીયા, ઔર બેદીનોંકો માર મારકર આગમેં જલાડાલા કે, જીસકા બયાન આગે આચુકાહએ, ઔર બડા સવાબેઅઝીમ મુખ્તારકો નસીબ હુવા કે વએસા આજતક કોસીકો હુવા નહીં.

સાહેબે રીયાઝતુશ્શોહદા ફરમાતેહએં કે, બાઝી હદીસેં મુખ્તારકી બદીમેં વારીદહુઇહએં જો બસાએરૂદ દરજાતમેં અબ્દુલ્લાહ બાન સીનાનસે મનકુલહએ; કે ફરમાયા જનાબ સાદીક અલૈહીસ્સલામને કે, જબ ખુદા ચાહતાહએ કે અપને દોસ્તોંકા બદલા દુશમનોંસે લેવે તો, અશરારે ખલ્કકો ઊનપર મુસલ્લત કરતાહએ, ઔર અપને દોસ્તોંકા બદલા દુશમનોંસે બખુબી ઊનકો દીલાતાહએ, ન એસા કે, હઝરત યહયહા અલૈહીસ્સલામકે લીએ બખ્તનસરકો મુકરર કીયા, ઔર જનાબ ઇમામ હુસેનકે વાસ્તે મુખ્તારકો મુસલ્લત ફરમાયા.

કશીને રીવાયત કી હએ કે, હઝરત ઇમામ મોહમદ બાકર ફરમાતેથે કે, મુખ્તારને મુલ્કે ઇરાકસે બહોતસે તોહફે, ઔર નઝરાને ઔર ખત જનાબ ઝએનુલ આબેદીનકી ખીદમતમેં ભેજા, ઔર હઝરતકી ખીદમતમેં હાઝીર હોનેકે વાસ્તે ઇજાઝત માંગી. તબ હઝરતને ફરમાયા કે, જો જહુટા વાએદા કરનેવાલા હો, સો મએં ઊસકો અપની ખીદમતમેં આનેકા હુકમ નહીં દેતા, ઔર ન ઉસકા નઝરાના કબુલ કરતાહું, ઔર ન ખત પડતાહું ! તબતો જો લોગ મુખ્તારકે તરફસે મુખ્તારકા ખત ઔર નઝરાના લેકર આએથે વોહ લાચાર હુએ, ઔર ખતકા સરનામા બદલકર મોહમદ બીન હનફીયાકા નામ લીખકર, ઔર ઊનકે પાસ વોહ ખત, ઔર નઝરાના લેજાકર દીયા. ઉન્હોંને ખુશીસે કબુલ કીયા.

કીતાબે મુખ્તસરમેં શેખ હુસન બીન સુલેમાનને લીખ્ખા હુએ કે, મુખ્તારને લાખ દીરમ ખતઓર નઝરાનેકે હઝરત સય્યદુસ્સાજેદીન ઝએનુલ આબેદીનકે વાસ્તે ભેજાથા, મગર હઝરત ઊસકો મકરૂહ જાનતેથે, ઔર અગર કુબુલ નકરતે તો મુખ્તાર નાખુશ હોતા, ઇસલીએ વોહ દીરમ એક મકાનમેં મોહર કરકે રખદીએ. બાદ મુખ્તારકે હઝરતને અબદુલ મલીકકો ઊસ બાતકી ખબરદી. તબ ઉસને લીખ્ખા કે, આપ ઉસ દીરમકો અપને ખરચમેં લાઓ, કુછ અંદેશા નકરો, મગર હઝરત મુખ્તારપર લાનત કરતેથે, ઔર ફરમાતેથે કે, મુખ્તારને હમસે ફરેબ કીયા, બલકે ખુદાસે ફરેબ કીયા, યાને કહેતા હુએ કે, મુજહપર વહી આતી હુએ, ઇસલીએ હઝરત મુખ્તારસે નારાઝથે. ઉસકા સબબ યેહ થા કે વોહ ઝમાના બની ઉમૈયાકાથા, ઔર વોહ જનાબ અમીરૂલ મોમેનીન અલી ઇબને અબીતાલીબકો, ઔર બીબી ફાતેમા ઝહેરાકો મીંબરોંપર ખડે હોકર નાસઝા કહેતે, ઔર અહેલે બએતકો ગાલીઆં દેતેથે, ઔર ઊસ ઝમાનેમેં ઊન બદઝાતોંકા બડા ઝોરથા સો હઝરત ખોફ કરતેથે, કે શાયદ ઇન બદઝાતોંકો ખબર હોવે કે, મુખ્તારકો હઝરતને લડનેકા હુકમ કીયા હુએ તો બડી મુશકીલહો. ઇસ સબબસે હઝરત મુખ્તારસે ખફા રહેતેથે, નહીંતો મુખ્તારને વોહ કામ કીયા કે, આજતક કીસીને નહીં કીયા, યાને મુદ્દકે ઈરાકમેં અબદુલ્લાહ બીન ઝુબેર, ઔર ઊબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદકો સત્તર હઝાર લશકર સમેત કતલ કીયા, ઔર તમામ કાતીલાને ઇમામ હુસેન અલેહીસ્સલામકો કતલ કરકે આગમેં ડાલકર જલા ડાલા. ઔર લીખ્ખા હુએ કે, ઊનકે સીવા તીન લાખ બદઝાતોંકો કતલ કીયા, જો અહેલેબએતસે અદાવત, ઔર દુશમની રખતેથે, ઔર બની ઉમૈયાકે બડે બડે સરદારોંકો કતલ કરકે ઊન બદઝાતોંકે સર કાટકર હઝરતકી ખીદમતમેં ભેજદેતાથા, ઔર આજેઝીકે ખત, ઔર નઝરાને, ઔર તોહફે રવાના કરતાથા, સો હઝરત કભીતો ઉસકા નઝરાના કુબુલ કરતે, ઔર કભી નારાઝ હોતે.

તા બાની ઉમૈયાકો યકીન હો કે, મુખ્તારકો હઝરતને લડાઈકા હુકમ નહીં દીયા.

સમાઆ ઇબ્ને મોહરાનને, જનાબ સાદીકસે રીવાયત કી હય્યે કે જબ અહેલે મહશર પુલસીરાતસે ગુઝર કરેંગે, ઉસવક્ત કઆરે જહન્નમસે આવાઝ આવેગી કે, યા રસુલુલ્લાહ મુઝકો નજાત દીજે, ઔર મેરી શફાઅત કીજે. તબ હઝરત કુછ ભી આવાઝ નકરેંગે, યહાંતક કે, જનાબ ઇમામ હુસેન અલૈહીસ્સલામતક નવબત પહોંચેગી, ઉસ વક્ત વોહ શખ્સ પુકાર પુકારકર કહેગા કે, મય્યેંને આપકે દુશમનોંકો કતલ કીયા, ઔર તુમ્હારા બદલા લઇનોંસે લીયા, સો અબ અય્યે ઇમામ હુસેન મેરી ફરયાદકો પહોંચો, ઔર ઇસ જહન્નમકે આઝાબસે મુઝકો રીહાઇ દીલવાવ્વો ? તબ જનાબ રીસાલત મઆબ રસુલે અકરમ ફરમાવેંગે કે, યા હુસેન તુમ ઉસકી ફરીયાદકો પહોંચો, ક્યું કે, ઉસને તુમ્હારે દુશમનોંકો કતલ કીયા, ઔર તુમ્હારે ખુનકા બદલા લીયા હય્યે. તબ જનાબ ઇમામ હુસેન ઉસકો જહન્નમમેંસે નીકાલ લાવેંગે !

સમાઆને હઝરતસે પુછા કે, યા ઇબ્ને રસુલુલ્લાહ, વોહ શખ્સ કય્યોન હય્યે ? હઝરતને ફરમાયા કે, વોહ મુખ્તાર હય્યે. સમાઆને કહા કે, ઉસને તો અહેલે બય્યેતકે વાસ્તે ઇતની કોશીશ કી, ઔર ઉનકે દુશમનોંકો મારકરે ઉનકે ખુનકા બદલા લીયા, ફેર કીસવાસ્તે વોહ અય્યેસે અઝાબમેં ગીરફતાર હોવેગા ? હઝરતને ફરમાયા કે, અગર મુખ્તારકા દીલ ચીરકર દેખો તો એક રાઇકે દાનેકે મવાફીક દુશમનાને અહેલે બય્યેતકી મોહબ્બત હય્યે, ઇસ બાય્યેસસે વોહ અય્યેસે અઝાબમેં ગીરફતાર હોવેગા.

બાઝબાઝે ખાસ અસહાબોંને જનાબ સય્યદુસ્સાજેદીનસે અરઝ કી કે, યા ઇબ્ને રસુલુલ્લાહ જનાબ અમીરૂલ મોમેનીનને ખબર દીજી કે, મુખ્તાર દુશમનાને અહેલે બય્યેતસે લડાઇકો નીકલેગા, મગર હઝરતને યેહ ખબર નહીં દી, કે કય્યોનસે રોઝ લડાઇકો નીકલેગા ? તબ હઝરતને જવાબ દીયા કે, આજસે તીસરે

સાલમેં લડાઇકો નીકલેગા, ઔર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ, ઔર શીમર ઝીલજોશનકા સર કાટકર કુફાને રાઝ ભીજવાએગા, ઔર ઉસ વક્ત હમ ખાના ખાતે હોવેંગે.

અલકીસ્સા જબ વોહ રોઝ નઝદીક આયા, તબ અસહાબોને અરઝ કી કે, યા હઝરત અબ વોહ દીન નઝદીક આયા હુએ, જીસસે આપને હમકો ખબરદી હુએ કે, કાફરોંકા સર કાટકર મુખતાર રવાના કરેગા? તબ હઝરતને ફરમાયા કે, તુમ ખુશહાલ હો કે, દુશમનાને અહેલે બએતકી કમબખ્તી આઇ હુએ, ઔર ઉનકે તમામ લોગ મારેગએ. અસહાબોંને પુછા કે, કહાં? તબ હઝરતને ફરમાયા કે, મુખતારને કુફેમેં લડાઇ શુરૂ કી હુએ, ઔર ફુલાની તારીખકો સર ઉબેદુલ્લાહ બીન ઝીયાદ, ઔર દુસરે લઇનોંકે સરભી કટકર આપને રૂબરૂ આવેંગે.

ગરઝ હઝરતને જો તારીખ ફરમાઇથી સો ઉસ રોઝ ફજરકી નમાઝ પડકર ચાહતેથે કે કુછ ખાના ખાવેં, ઈતનેમેં તો મુખતારકે તરફસે લોગોંને ઉન મલઉન મુઝીયોંકે સર લાકર હાઝીર કીએ! હઝરતને સીજદએ શુકર અદાકીયા, ઔર મુખતારકે હકમેં દોઆએ ખએર માંગી.

રીવાયત હુએ, કે સકાત કહેતે હુએં, જીસદીન વોહ સર આએ તો લોગોંને હીસાબ કીયા તો બરાબર તીન બરસ હુએથે! ઔર જબ હઝરત ખાનેકો બએઠતેથે તો હમેંશા દસતરખ્વાનપર કીસી તરેહકીભી મીઠાઇ હોતીથી, મગર જીસરોઝ વોહ સર આએ તો ઉસ દીન મીઠાઇ થા ઔર કીસી તરેહકી શીરની નથી, ઇસલીએ એક શખ્સને હઝરતસે પુછા, કે યા ઇબને રસુલુલ્લાહ અલૈહિ વ આલેહી વ સલ્લમ આજ ક્યા સબબ હુએ કે દસતરખ્વાનપર કીસી તરેહકી મીઠાઇ નહીં હુએ? તબ હઝરતને ફરમાયા કે ઇસસે ઝીયાદા ક્યા મીઠાઇ હોગી કે સર દુશમનાને અહેલેબએતકે કટે હુએ રૂબરૂ હાઝીર હુએં! ઔર હમ ખાના ખાતે હુએ! ફેર હઝરતને તીન બાર "અલહમ્દો લીલ્લાહિ રબ્બીલ આલમીન" ફરમાયા, ઔર બહોત ખુશ હુએ, ઔર મુખતારકે હકમેં દોઆએ ખએર માંગી.

Transelated by Moonshee F. H. Soolaiman.

જાહેર ખબર.

આએ "સએફુલ ઇંતેકામ, યાને કીસ્સો મુખ્તાર બીન ઓબેદતુસ્સકફીનો" જે સાહેબોને ખરીદ કરવો હોએ તેઓએ ભો બજારમાં નવાબની મસીદની સામે મુલ્લા નુરૂદ્દીન બીન જીવાખાનની દુકાનેથી કીમત મોકલાવી મંગાવી લેવી, અને પાએધોણીના પાસે કોલસામોહલાનાં નાકાં ઉપર બંબાખાનાની સામે કાઝી ઇબરાહીમ સાહેબ મરહુમના ભાઇઓની દુકાનેથી વેચાતી મલસે, તથા બીજા નવી તરેહના સફાઇદાર કાગજ ઉપર સાફ હરફે છપાએલા નીચે લખેલા કીસ્સાપણ ઉપલેજ ઠેકાણેથી વેચાતા મલશે.

તેમાં બાગોબાહાર યાને ચાર દુરવેશનો કીસ્સો કીમત રૂ ૧) જીલદ સાથે,—હાતમતાઇનો કીસ્સો જીલદસાથે રૂ ૧॥—ગુલજનરે પંજતની ર૦॥=, —અંદર સભા તસવીર સાથે ૦)=, —લાલગોહરનો કીસ્સો ૦)≡, —અને ગુલેબકાવલી ર૦॥=

• એ વીગરે બીજા ઘણાએક કીસ્સાની ચોપડીઓ છપાએલી તઇઆર વેચવાનીછે,

લી૦ આદમજી મુલ્લા નુરૂદ્દીન.